

Publication Catalogue of the National Public Health Institute 1997

A. Original articles and reviews

1. van't VP, Lobbezoo IE, Martín-Moreno J, Guallar E, Gómez-Aracena J, Kardinaal AFM, Kohlmeier L, Martin BC, Strain JJ, Thamm M, van Zoonen P, Bauman BA, Huttunen JK, Kok FJ: DDT (dicophane) and postmenopausal breast cancer in Europe: case-control study. *BMJ* 1997;315:81-85.
2. Aalto A, Uutela A, Aro AR: Health related quality of life among insulin dependent diabetics: disease-related and psychosocial correlates. *PATIENT EDUC COUNS* 1997;30:215-225.
3. Aalto A, Uutela A: Glycemic control, self-care behaviors, and psychosocial factors among insulin treated diabetics: A test of an extended health belief model. *International journal of behavioral medicine* 1997;4:191-214.
4. Aaltonen J, Björkses P, Perheentupa J, Horelli-Kuitunen N, Palotie A, Su LY, Francis F, Henning S, Thiel C, Lehrach H, Yaspo ML, Peltonen L: An autoimmune disease, APECED, caused by mutations in a novel gene featuring two PHD-type zinc-finger domains. *Nat Genet* 1997;17:399-403.
5. Aaltonen J, Horelli-Kuitunen N, Bin-Fan J, Björkses P, Perheentupa J, Myers R, Palotie A, Peltonen L: High resolution Physical and Transcriptional Mapping of the Autoimmune polyendocrinopathy-candidiasis-ectodermal dystrophy (APECED) locus on chromosome 21q22.3 by FISH. *Genome Res* 1997;7:820-829.
6. Aarnio M, Kujala U, Kaprio J: Associations of health-related behaviors, social relationships and health status to physical activity patterns in 16 year old boys and girls. *Scand J Soc Med* 1997;25:156-167.
7. Aarnio M, Winter T, Kujala U, Kaprio J: Familial aggregation of leisure-time physical activity - a three generation study. *INT J SPORTS MED* 1997;18:549-556.
8. Aejmelaesus R, Holm P, Kaukinen U, Metsä-Ketelä T, Laippala P, Hervonen A, Alho H: Age-related changes in peroxy radical scavenging capacity of human plasma. *Free Rad Biol Med* 1997;23:69-75.
9. Aejmelaesus R, Metsä-Ketelä T, Laippala P, Solakivi T, Alho H: Ubiquinol and total radical trapping capacity of LDL lipoproteins during aging: the effects of Q-10 supplementation. *MOL ASPECTS MED* 1997;18:113-120.
10. Aejmelaesus R, Metsä-Ketelä T, Pirttilä T, Alho H: Unidentified antioxidant defences of human plasma in immobilized patients: a possible relation to basic metabolic rate? *Free Radic Res* 1997;26:335-341.
11. Aho K, Heliövaara M, Knekt P, Reunanen A, Aromaa A, Leino A, Kurki P, Heikkilä R, Palosuo T: Serum immunoglobulins and the risk of rheumatoid arthritis. *Ann Rheum Dis* 1997;56:351-356.
12. Aho R, Kalimo H, Salmi M, Smith D, Jalkanen S: Binding of malignant lymphoid cells to the white matter of the human central nervous system: role of different

- CD44 isoforms, beta1, beta2 and beta7 integrins, and L-selectin. *J NEUROPATHOL EXP NEUROL* 1997;56:557-568.
13. Airas L, Niemelä J, Salmi M, Puurunen T, Smith DJ, Jalkanen S: Differential regulation and function of CD73, a glycosyl-phosphatidylinositol-linked 70-kD adhesion molecule, on lymphocytes and endothelial cells. *J Cell Biol* 1997;136:421-431.
  14. Albanes D, Virtamo J, Taylor PR, Rautalahti M, Pietinen P, Heinonen OP: Effects of supplemental beta-carotene, cigarette smoking, and alcohol consumption on serum carotenoids in the Alpha-Tocopherol, Beta-Carotene Cancer Prevention Study. *Am J Clin Nutr* 1997;66:366-372.
  15. Alfthan G: Toenail mercury concentration as a biomarker of methylmercury exposure. *Biomarkers* 1997;2:233-238.
  16. Alfthan G, Aro A, Gey KF: Plasma homocysteine and cardiovascular disease mortality. *Lancet* 1997;349:397.
  17. Alm J, Talanov A, Saarnio S, Silvola J, Ikkonen E, Aaltonen H, Nykänen H, Martikainen PJ: Reconstruction of the carbon balance for microbes in a boreal oligotrophic pine fen, Finland. *Oecologia* 1997;110:423-431.
  18. Antikainen R, Tuomilehto J, Thijs L, Vanhanen H, Sarti C, Birkenhäger W, Arabidze G, Fagard R, Grigorow M, Jankulova K, Jääskivi M, Kohonen-Jalonen P, Laks T, Lazebnic L, Mantova S, Nachev C, Kermova P, Vänskä O, Yodfat Y, Bulpitt CJ, Staessen JA, Syst-Eur investigators: Therapy in old patients with isolated systolic hypertension: fourth progress report on the Syst-Eur trial. *J Hum Hypertens* 1997;11:263-269.
  19. Anttila V, Elonen E, Nordling S, Sivonen A, Ruutu T, Ruutu P: Hepatosplenic candidiasis in patients with acute leukemia: incidence and prognostic implications. *Clin Infect Dis* 1997;24:375-380.
  20. Anttila V, Färkkilä M, Jansson SE, Taavitsainen M, Kaukoranta-Tolvanen S, Nordling S, Koukila-Kähkölä P, Ruutu T, Ruutu P: Diagnostic laparoscopy in patients with acute leukemia and suspected hepatic candidiasis. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis* 1997;16:637-643.
  21. Arnold M, Reittu A, von Wright A, Martikainen PJ, Suihko M: Bacterial degradation of styrene in waste gases using a peat filter. *APPL MICROBIOL BIOTECHNOL* 1997;48:738-744.
  22. Aro A, Jauhiainen M, Partanen R, Salminen I, Mutanen M: Stearic acid, trans fatty acids, and dairy fat: effects on serum and lipoprotein lipids, apolipoproteins, lipoprotein (a), and lipid transfer proteins in healthy subjects. *Am J Clin Nutr* 1997;65:1419-1426.
  23. Aro AR, Hakonen A, Hietala M, Lönnqvist J, Niemelä P, Peltonen L, Aula P: Acceptance of genetic testing in a general population: age, education and gender differences. *PATIENT EDUC COUNS* 1997;32:41-49.
  24. Arvilommi A, Salmi M, Airas L, Kalimo K, Jalkanen S: CD73 mediates lymphocyte binding to vascular endothelium in inflamed human skin. *Eur J Immunol* 1997;27:248-254.
  25. Arvilommi A, Salmi M, Jalkanen S: Organ-selective regulation of vascular adhesion protein-1 expression in man. *Eur J Immunol* 1997;27:1794-1800.

26. Bille-Brahe U, Kerkhof A, De Leo D, Schmidtke A, Crepet P, Lönnqvist J, Michel K, Salander-Renberg E, Stiles TC, Wasserman D, Aagaard B, Egebo H, Jensen B: A repetition-prediction study of European parasuicide populations: a summary of the first report from Part II of the WHO/EURO Multicentre Study on Parasuicide in co-operation with the EC Concerted Action on Attempted Suicide. *Acta Psychiatr Scand* 1997;95:81-86.
27. Björge T, Dillner J, Anttila T, Engeland A, Hakulinen T, Jellum E, Lehtinen M, Luostarinen T, Paavonen J, Pukkala E, Sapp M, Schiller J, Youngman L, Thoresen S: Prospective seroepidemiological study of role of human papillomavirus in non-cervical anogenital cancers. *BMJ* 1997;315:646-649.
28. Björge T, Hakulinen T, Engeland A, Jellum E, Koskela P, Lehtinen M, Luostarinen T, Paavonen J, Sapp M, Schiller J, Thoresen S, Wang Z, Youngman L, Dillner J: A prospective, seroepidemiological study of the role of human papillomavirus in esophageal cancer in Norway. *Cancer Res* 1997;57:3989-3992.
29. Boer JMA, Ehnholm C, Menzel H, Havekes LM, Rosseneu M, Tirt L: Interactions between lifestyle-related factors and the apoE polymorphism on plasma lipids and apolipoproteins. The EARS Study. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:1675-1681.
30. Brauer M, Lee K, Spengler JD, Salonen RO, Pennanen A, Braathen OA, Mihailikova E, Miskovic P, Nozaki A, Tsuzuki T, Rui-Jin S, Xu Y, Qing-Xiang Z, Drahonovska H, Kjaergaard S: Nitrogen dioxide in indoor ice skating facilities: an international survey. *J AIR WASTE MANAG ASSOC* 1997;47:1095-1102.
31. Brummer-Korvenkontio H, Palosuo T, Francois G, Reunala T: Characterization of *Aedes communis*, *Aedes aegypti* and *Anopheles stephensi* mosquito saliva antigens by immunoblotting. *Int Arch Allergy Immunol* 1997;112:169-174.
32. Brummer-Korvenkontio H, Palosuo K, Palosuo T, Brummer-Korvenkontio M, Leinikki P, Reunala T: Detection of mosquito saliva-specific IgE antibodies by capture ELISA. *Allergy* 1997;52:342-345.
33. Brüne B, Götz C, Messmer UK, Sandau K, Hirvonen M, Lapetina EG: Superoxide formation and macrophage resistance to nitric oxide-mediated apoptosis. *J Biol Chem* 1997;272:7253-7258.
34. Chambless L, Keil U, Dobson A, Mähönen M, Kuulasmaa K, Rajakangas AM, Lowel H, Tunstall-Pedoe H, for the WHO MONICA Project, Salomaa V, Torppa J, Tuomilehto J: Population versus clinical view of case fatality from acute coronary heart disease - Results from the WHO MONICA Project 1985-1990. *Circulation* 1997;96:3849-3859.
35. Chan L, Ehnholm C: Genetics and molecular biology. *Curr Opin Lipidol* 1997;8:57-59.
36. Chang KS, Lin CI, Salminen M, Liao SK, Wu AM, Lin HC, Lin RY, Twu SC: Diversity and distribution of gag and env subtypes among 146 HIV type 1 isolates in Taiwan. *Aids Res Hum Retroviruses* 1997;13:1539-1543.
37. Chang KSS, Lin CI, Chen JH, Shih CH, Lin HC, Lin RY, Twu SC, Salminen M: HIV type 1 env gene diversity detected in Taiwan. *Aids Res Hum Retroviruses* 1997;13:239-242.

38. Collod-Bérout G, Bérout C, Adés L, Black C, Boxer M, Brock DJ, Godfrey M, Hayward C, Karttunen L, Milewicz D, Peltonen L, Richards RI, Wang M, Junien C, Boileau C: Marfan Database (second edition): software and database for the analysis of mutations in the human FBN1 gene. *Nucleic Acids Res* 1997;25:1471-150.
39. Cormio L, La FP, La FD, Siitonen A, Ruutu M: Is it possible to prevent bacterial adhesion onto ureteric stents? *UROL RES* 1997;25:213-216.
40. Cormio L, La FP, Siitonen A, Ruutu M, Törmälä P, Talja M: Immersion in antibiotic solution prevents bacterial adhesion onto biodegradable prostatic stents. *BR J UROL* 1997;79:409-413.
41. Dahlöf B, Devereux R, de Faire U, Fyhrquist F, Hedner T, Ibsen H, Julius S, Kjeldsen S, Kristianson K, Lederballe-Pedersen O, Lindholm LH, Nieminen MS, Omvik P, Oparil S, Wedel H, The LIFE Study Group, Tuomilehto J, Sarti C: The Losartan Intervention For Endpoint Reduction (LIFE) in Hypertension Study. Rationale, Design and Methods. *AM J HYPERTENS* 1997;10:705-713.
42. Dillner J, Lehtinen M, Björge T, Luostarinen T, Youngman L, Jellum E, Koskela P, Gislefoss RE, Hallmans G, Paavonen J, Sapp M, Schiller JT, Hakulinen T, Thorensen S, Hakama M: Prospective Seroepidemiologic study of human papillomavirus infection as a risk factor for invasive cervical cancer. *J Natl Cancer Inst* 1997;89:1293-1299.
43. Drebot MA, Mulders MN, Campbell JJ, Kew OM, Fonseca K, Strong D, Lee SHS: Molecular detection of an importation of type 3 wild poliovirus into Canada from the Netherlands in 1993. *APPL ENVIRON MICROBIOL* 1997;63:519-523.
44. Dörger M, Jesch NK, Rieder G, Hirvonen M, Savolainen K, Krombach F, Messmer K: Species differences in NO formation by rat and hamster alveolar macrophages *in vitro*. *AM J RESPIR CELL MOL BIOL* 1997;16:413-420.
45. Elewaut D, Granfors K, DeKeyser F, Hoffman I, Veys E: Extra-intestinal manifestations of enteropathies: why are the joints involved? *Rheumatology in Europe* 1997;26:18-23.
46. Erhola M, Nieminen M, Kellokumpu-Lehtinen P, Metsä-Ketelä T, Poussa T, Alho H: Plasma peroxy radical trapping capacity in lung cancer patients: a case-control study. *Free Radic Res* 1997;26:439-447.
47. Erhola M, Toyokuni S, Okada K, Tanaka T, Hial H, Ochi H, Uchida K, Osawa T, Nieminen MM, Alho H, Kellokumpu-Lehtinen P: Biomarker evidence of DNA oxidation in lung cancer patients: association of urinary 8-hydroxy-2-deoxyguanosine excretion with radiotherapy, chemotherapy, and response to treatment. *Febs Lett* 1997;18:11-15.
48. Eriksson CJP, Koivisto T, Sriwatanawongsa V, Marteilus T, Mäkisalo H, Höckerstedt K: Manipulation of alcohol drinking by liver transplantation. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:763-765.
49. Eriksson J, Taimela S, Eriksson K, Parviainen S, Peltonen J, Kujala U: Resistance Training in the Treatment of Non-Insulin-Dependent Diabetes Mellitus. *INT J SPORTS MED* 1997;18:241-246.
50. Eriksson J, Taimela S, Koivisto VA: Exercise and the metabolic syndrome.[review]. *Diabetologia* 1997;40:125-135.

51. Erkinjuntti-Pekkanen R, Kokkarinen JI, Tukiainen HO, Pekkanen J, Husman T, Terho EO: Long-term outcome of pulmonary function in farmer's lung: a 14 year follow-up with matched controls. *Eur Respir J* 1997;116:2046-2050.
52. Eskola J, Ölander R: Immunogenicity and safety of mixed DTP/IPV/Hib vaccines. *Lancet* 1997;349:881-882.
53. Everson SA, Kauhanen J, Kaplan GA, Goldberg DE, Julkunen J, Tuomilehto J, Salonen JT: Hostility and Increased Risk of Mortality and Acute Myocardial Infarction: The Mediating Role of Behavioral Risk Factors. *Am J Epidemiol* 1997;146:142-152.
54. Fahlke C, Hård E, Eriksson CJP: Effects of early weaning and social isolation on subsequent alcohol intake in rats. *Alcohol : an international biomedical journal* 1997;14:175-180.
55. Falck G, Engstrand I, Gad A, Gnarpe J, Gnarpe H, Laurila A: Demonstration of *Chlamydia pneumoniae* in Patients with Chronic Pharyngitis. *Scand J Infect Dis* 1997;29:585-589.
56. Fan F, Yan B, Wood G, Viluksela M, Rozman KK: Cytokines (IL-1 β and TNF α) in relation to biochemical and immunological effects of 2,3,7,8-tetrachlorodibenzo-*p*-dioxin (TCDD) in rats. *Toxicology* 1997;116:9-16.
57. Fedson DS, Hirota Y, Shin HK, Cambillard PE, Kiely J, Ambrosch F, Hannoun C, Leese J, Sprenger MJW, Hampson AW, Brojorgensen K, Ahlbom AM, Nokleby H, Valle M, Olafsson O, Salmeron F, Cloetta J, Deandrade HR, Snacken R, Donatelli I, Jennings LC, Strikas RA: Influenza vaccination in 22 developed countries - an update to 1995. *Vaccine* 1997;15:1506-1511.
58. File TMJ, Bartlett JG, Cassell GH, Gaydos CA, Grayston JT, Hammerschlag MR, Jones RB, Kahn JB, Marrie TJ, Ramirez JA, Saikku P, Schachter J, Schumacher HR, Stamm WE, Stratton CW, Yu VL: The importance of *Chlamydia pneumoniae* as a pathogen: The 1996 Consensus Conference on *Chlamydia pneumoniae* Infections. *Infectious diseases in clinical practice* 1997;6(Suppl. 2):s28-s31.
59. Files FJ, Denning CE, Hyytiä P, Kiiänmaa K, Samson HH: Ethanol-reinforced responding by AA and ANA rats following the sucrose-substitution initiation procedure. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:749-753.
60. Finegold SM, Jousimies-Somer H: Recently described clinically important anaerobic bacteria: Medical aspects. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S88-S93.
61. Forsberg B, Pekkanen J, Clench-Aas J, Mårtenson M, Stjernberg N, Bartonova A, Timonen KL, Skerfving S: Childhood asthma in four regions in Scandinavia: Risk factors and avoidance effects. *Int J Epidemiol* 1997;26:610-619.
62. Forsblom B, Love DN, Sarkiala-Kessel E, Jousimies-Somer H: Characterization of anaerobic, gram-negative, nonpigmented, saccharolytic rods from subgingival sites in dogs. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S100-S106.
63. Forsén T, Eriksson JG, Tuomilehto J, Teramo K, Osmond C, Barker DJP: Mother's weight in pregnancy and coronary heart disease in a cohort of Finnish men: follow-up study. *BMJ* 1997;315:837-840.
64. Gerdes C, Fisher RM, Nicaud V, Boer J, Humphries S, Talmud P, Faergeman O, on behalf of the EARS group: Lipoprotein lipase variants aspartic acid 9->

- asparagine and asparagine 291-> serine are associated with increased plasma triglyceride and lower high density lipoprotein cholesterol concentrations - Studies in the fasting and postprandial st. *Circulation* 1997;96:733-740.
65. Gnarpe J, Friman G, Saikku P: Introduction to the supplement from *C. pneumoniae* workshop November 1995. *Scand J Infect Dis* 1997(Suppl 104):3-3.
  66. Granfors K: Host-microbe interaction in HLA-B27-associated diseases. *Ann Med* 1997;29:153-157.
  67. Grucza R, Pekkarinen H, Timonen K, Titov EK, Hänninen O: Physiological responses to cold in relation to the phase of the menstrual cycle and oral contraceptives. *Ann N Y Acad Sci* 1997;813:697-701.
  68. Haidinger G, Waldhoer T, Tuomilehto J, Vutuc C: Assessment of Costs Related to Hospitalization of Stroke Patients in Austria for 1992 and Prospective Costs for the Year 2010. *Cerebrovasc Dis* 1997;7:163-167.
  69. Hallikainen A, Vartiainen T: Food control surveys of polychlorinated dibenzo-*p*-dioxins and dibenzofurans and intake estimates. *Food Addit Contam* 1997;14:355-366.
  70. Halme S, Saikku P, Surcel H: Characterization of *Chlamydia pneumoniae* Antigens Using Human T Cell Clones. *Scand J Immunol* 1997;45:378-384.
  71. Halme S, Surcel H: Cell mediated immunity to *Chlamydia pneumoniae*. *Scand J Infect Dis* 1997(Suppl 104):18-21.
  72. Halme S, Syrjälä H, Bloigu A, Saikku P, Leinonen M, Airaksinen J, Surcel H: Lymphocyte responses to *Chlamydia* antigens in patients with coronary heart disease. *Eur Heart J* 1997;18:1095-1101.
  73. Halminen M, Ilonen J, Julkunen I, Ruuskanen O, Simell O, Mäkelä MJ: Expression of MxA protein in blood lymphocytes discriminates between viral and bacterial infections in febrile children. *Pediatr Res* 1997;41:647-650.
  74. Halminen M, Klemetti P, Vaarala O, Hurme M, Ilonen J: Interferon- γ production in antigen specific T-cell response: quantitation of specific mRNA and secreted protein. *Scand J Immunol* 1997;46:388-392.
  75. Hartling SG, Knip M, Roder ME, Dinesen B, Åkerblom HK, Binder C, Tuomilehto J, Tuomilehto-Wolf E: Longitudinal study of fasting proinsulin in 148 siblings of patients with insulin-dependent diabetes mellitus. *EUR J ENDOCRINOL* 1997(137):490-494.
  76. He Q, Viljanen MK, Arvilommi H, Mertsola J: Toxoid vaccine for pertussis. *Lancet* 1997;349:136-137.
  77. Heikkinen M, Henriksson M, Isometsä E, Aro H, Marttunen M, Kuoppasalmi K, Lönnqvist J: Recent life events and suicide in personality disorders. *J Nerv Ment Dis* 1997;185:373-381.
  78. Heikkinen M, Isometsä E, Henriksson M, Marttunen M, Aro H, Lönnqvist J: Psychosocial factors and completed suicide in personality disorders. *Acta Psychiatr Scand* 1997;95:49-57.
  79. Heikkinen M, Isometsä E, Henriksson M, Marttunen M, Lönnqvist J: Psychosocial factors and completed suicide in personality disorders. *Digest of neurology and psychiatry* 1997(Summer):111.

80. Heilä H, Isometsä E, Henriksson M, Heikkinen M, Marttunen M, Lönnqvist J: Suicide and schizophrenia: A nationwide psychological autopsy study on age- and sex-specific clinical characteristics of 92 suicide victims with schizophrenia. *Am J Psychiatry* 1997;154:1235-1242.
81. Heinonen M, Valsta L, Anttolainen M, Ovaskainen M, Hyvönen L, Mutanen M: Comparisons between Analyzed and Calculated Food Composition Data: Carotenoids, Retinoids, Tocopherols, Tocotrienols, Fat, Fatty Acids, and Sterols. *Journal of food composition and analysis* 1997;10:3-13.
82. Heiskanen KM, Münzing S, Krombach F, Savolainen KM: Effect of linoleic acid, linoleic acid anilide, and arachidonic acid on the expression of adhesion molecules on human neutrophils. *Arch Toxicol* 1997;71:627-632.
83. Heiskanen KM, Savolainen KM: Effects of 3-phenylamino-1,2-propanediol and its mono- and dioleylesters on the production of reactive oxygen metabolites in human polymorphonuclear leukocytes. *Toxicol Lett* 1997;91:39-45.
84. Heiskanen KM, Savolainen KM: Erucic acid and erucic acid anilide-induced oxidative burst in human polymorphonuclear leukocytes. *Free Radic Res* 1997;27:477-485.
85. Heiskanen KM, Savolainen KM: Palmitic acid anilide-induced respiratory burst in human polymorphonuclear leucocytes is inhibited by a protein kinase C inhibitor, Ro 31-8220. *Free Rad Biol Med* 1997;22:1175-1182.
86. Heitmann BL, Kaprio J, Harris JR, Rissanen A, Korkeila M, Koskenvuo M: Are genetic determinants of weight gain modified by leisure time physical activity? *Am J Clin Nutr* 1997;66:672-678.
87. Helander A, Tabakoff B, Kiiänmaa K, Eriksson CJP: Biochemical markers of alcohol use and abuse: experiences from the pilot study of the WHO/ISBRA collaborative project on state and trait markers of alcohol. *Alcohol Alcohol* 1997;32:133-144.
88. Helander I, Alakomi H, Latva-Kala K, Koski P: Polyethyleneimine is an effective permeabilizer of Gram-negative bacteria. *Microbiology* 1997;143:3193-3199.
89. Hemmilä HM, Keinänen-Kiukaanniemi SM, Levoska S, Puska P: Does folk medicine work? A randomized clinical trial on patients with prolonged back pain. *ARCH PHYS MED REHABIL* 1997;78:571-577.
90. Herten L, Alakärppä H, Koskinen R, Liippo K, Surcel H, Leinonen M, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* infection in patients with chronic obstructive pulmonary disease. *Epidemiol Infect* 1997;118:155-164.
91. Hiltunen M, Hyöty H, Knip M, Ilonen J, Reijonen H, Vähäsalo P, Roivanen M, Lönnrot M, Leinikki P, Hovi T, Åkerblom HK, Tuomilehto J, and the Childhood Diabetes in Finland (DiMe) Study Group: Islet cell antibody seroconversion in children is temporally associated with enterovirus infections. *J Infect Dis* 1997;175:554-560.
92. Hirvonen M, Nevalainen A, Makkonen N, Mönkkönen J, Savolainen K: Induced production of nitric oxide, tumor necrosis factor, and interleukin-6 in RAW 264.7 macrophages by streptomyces from indoor air of moldy houses. *Arch Environ Health* 1997;52:426-432.

93. Hirvonen M, Nevalainen A, Makkonen N, Mönkkönen J, Savolainen K: Streptomyces spores from mouldy houses induce nitric oxide, TNF α and IL-6 secretion from RAW264.7 macrophage cell line without causing subsequent cell death. *Environmental Toxicology and Pharmacology* 1997;3:57-63.
94. Hirvonen M, Ruotsalainen M, Savolainen K, Nevalainen A: Effect of viability of actinomycete spores on their ability to stimulate production of nitric oxide and reactive oxygen species in RAW264.7 macrophages. *Toxicology* 1997;124:105-114.
95. Hirvonen T, Männistö S, Roos E, Pietinen P: Increasing prevalence of underreporting does not necessarily distort dietary surveys. *European Journal of Clinical Nutrition* 1997;51:297-301.
96. Hoek G, Forsberg B, Borowska M, Hlawiczka S, Vaskovi E, Welinder H, Branis M, Benes I, Kotesovec F, Hagen LO, Cyrus J, Jantunen M, Roemer W, Brunekreef B: Wintertime PM10 and black smoke concentrations across Europe: Results from the peace study. *Atmos Environ* 1997;31:3609-3622.
97. Hoek G, Welinder H, Vaskovi E, Ciacchini G, Manalis N, Røyset O, Reponen A, Cyrus J, Brunekreef B: Interlaboratory comparison of PM10 and black smoke measurements in the peace study. *Atmos Environ* 1997;31:3341-3349.
98. Homanics GE, DeLorey TM, Firestone LL, Quinlan JJ, Handforth NL, Harrison MD, Krasowski MD, Rick CEM, Korpi ER, Mäkelä R, Brilliant MH, Hagiwara N, Ferguson C, Snyder K, Olsen RW: Mice devoid of gamma-aminobutyrate type A receptor beta3-subunit have epilepsy, cleft palate, and hypersensitive behavior. *Proc Natl Acad Sci U S A* 1997;94:4143-4148.
99. Homann N, Jousimies-Somer H, Jokelainen K, Heine R, Salaspuro R: High acetaldehyde levels in saliva after ethanol consumption: Methodological aspects and pathogenetic implications. *Carcinogenesis* 1997;18:1739-1743.
100. Honkanen PO, Keistinen T, Kivelä S: The impact of vaccination strategy and methods of information on influenza and pneumococcal vaccination coverage in the elderly population. *Vaccine* 1997;15:317-320.
101. Honkola A, Forsen T, Eriksson J: Resistance training improves the metabolic profile in individuals with type 2 diabetes. *ACTA DIABETOL* 1997;34:245-248.
102. Hovatta I, Terwilliger J, Lichtermann D, Mäkikyrö T, Suvisaari J, Peltonen L, Lönnqvist J: Schizophrenia in the genetic isolate of Finland. *Am J Med Genet* 1997;74:353-360.
103. Huang F, Yamaguchi A, Tsuchiya N, Ikawa T, Tamura N, Virtala MMK, Granfors K, Yasaei P, Yu DTY: Induction of alternative splicing of HLA-B27 by bacterial invasion. *Arthritis Rheum* 1997;40:694-703.
104. Hugosson S, Fredlund H, Käyhty H, Olcen P: Serum opsonic and bactericidal activity after Neisseria meningitidis group A + C Haemophilus influenzae type b vaccination - a comparison of three functional assays. *Serodiagnosis and immunotherapy in infectious disease* 1997;8:213-220.
105. Huovinen P: Increases in rates of resistance to trimethoprim. *Clin Infect Dis* 1997;24(Suppl. 1):s63-s66.

106. Hupli M, Sainio P, Hurri H, Alaranta H: Comparison of trunk strength measurements between two different isokinetic devices used at clinical settings. *J SPINAL DISORD* 1997;10:391-397.
107. Huttunen JK: Selenium and cardiovascular diseases. An update. *BIOMED ENVIRON SCI* 1997(10):1-7.
108. Hyypiä T, Hovi T, Knowles NJ, Stanway G: Classification of enteroviruses based on molecular and biological properties. *J Gen Virol* 1997;78:1-11.
109. Hänninen A, Jaakkola I, Salmi M, Simell O, Jalkanen S: Ly-6C regulates endothelial adhesion and homing of CD8⁺T cells by activating integrin-dependent adhesion pathways. *Proc Natl Acad Sci U S A* 1997;94:6898-6903.
110. Härkönen T, Hovi T, Roivainen M: Expression of Coxsackievirus B4 proteins VP0 and 2C in *Escherichia coli* and generation of virus protein recognizing antisera. *J VIROL METHODS* 1997;69:147-158.
111. Iivanainen EK, Martikainen PJ, Räisänen ML, Katila M: Mycobacteria in boreal coniferous forest soils. *FEMS Microbiology Ecology* 1997;23:325-332.
112. Iivanainen E, Martikainen PJ, Katila M: Comparison of some decontamination methods and growth media for isolation of mycobacteria from northern brook waters. *Journal of applied microbiology* 1997;82:121-127.
113. Ikonen E: Molecular mechanisms of intracellular cholesterol transport. *Curr Opin Lipidol* 1997;8:60-64.
114. Immonen-Räihä P, Mähönen M, Tuomilehto J, Salomaa V, Kaarsalo E, Narva EV, Salmi K, Sarti C, Sivenius J, Alhainen K, Torppa J: Trends in case-fatality of stroke in Finland during 1983 to 1992. *Stroke* 1997;28:2493-2499.
115. Isometsä E, Aro S, Aro H: Depression in Finland: a computer assisted telephone interview study. *Acta Psychiatr Scand* 1997;96:122-128.
116. Isometsä E, Heikkinen M, Henriksson M, Marttunen M, Aro H, Lönnqvist J: Differences between urban and rural suicides. *Acta Psychiatr Scand* 1997;95:297-305.
117. Iwasawa A, Nieminen P, Lehtinen M, Paavonen J: Human papillomavirus DNA in squamous cell carcinoma of the vulva by the polymerase chain reaction. *Obstet Gynecol* 1997;89:81-84.
118. Jackson R, Chambless L, Higgins M, Kuulasmaa K, Winjberg L, Williams D, for the WHO MONICA project and ARIC study, Tuomilehto J: Gender differences in ischaemic heart disease mortality and risk factors in 46 communities: an ecologic analysis. *Cardiovascular risk factors* 1997;7:43-54.
119. Jansson S, Olkkonen V, Martin-Parras L, Chavier P, Stapleton M, Zerial M, Lehtonen E: Mouse metanephric kidney as a model system for identifying developmentally regulated genes. *J CELL PHYSIOL* 1997;173:147-151.
120. Jantunen E, Ruutu P, Niskanen L, Volin L, Parkkali T, Koukila-Kähkölä P, Ruutu T: Incidence and risk factors for invasive fungal infections in allogeneic BMT recipients. *Bone Marrow Transplant* 1997;19:801-808.
121. Jantunen M, Hänninen O: Air pollution exposure in European cities: the 'EXPOLIS' study. 1997. (Newsletter. WHO Collaborating Centre for Air Quality Management and Air Pollution Control. No 20, December 1997:10-14).

122. Jero J, Virolainen A, Virtanen M, Eskola J, Karma P: Prognosis of acute otitis media. Factors associated with poor outcome. *Acta Otolaryngol (stockh)* 1997;117:278-283.
123. Joensuu J, Koskenniemi E, Pang X, Vesikari T: Randomized placebo-controlled trial of rhesus-human reassortant rotavirus vaccine for prevention of severe rotavirus gastroenteritis. *Lancet* 1997;350:1205-1209.
124. Jokelainen K, Nosova T, Koivisto T, Väkeväinen S, Jousimies-Somer H, Heine R, Salaspuro M: Inhibition of bacteriocolonial pathway for ethanol oxidation by ciprofloxacin in rats. *LIFE SCI* 1997;61:1755-1762.
125. Jones A, Korpi ER, McKernan, Pelz R, Nusser Z, Mäkelä R, Mellor JR, Pollard S, Bahn S, Stephenson FA, Randall AD, Sieghart W, Somogyi P, Smith AJH, Wisden W: Ligand-gated ion channel subunit partnerships: GABA A receptor alpha 6 subunit gene inactivation inhibits sigma subunit expression. *J Neurosci* 1997;17:1350-1362.
126. Jousilahti P, Madkour SM, Lambrechts T, Sherwin E: Diarrhoeal disease morbidity and home treatment practices in Egypt. *Public Health* 1997;111:5-10.
127. Jousilahti P, Rastenyte D, Tuomilehto J, Sarti C, Vartiainen E: Parental History of Cardiovascular Disease and Risk of Stroke. *Stroke* 1997;28:1361-1366.
128. Jousilahti P, Vartiainen E, Tuomilehto J, Puska P: Occupation, fibrinogen, and heart disease. *Lancet* 1997;349:506-506.
129. Jousimies-Somer H: Recently described clinically important anaerobic bacteria: Taxonomic aspects and update. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S78-S87.
130. Jousimies-Somer H, Summanen P: Microbiology terminology update: Clinically significant anaerobic gram-positive and gram-negative bacteria (excluding spirochetes). *Clin Infect Dis* 1997;25:11-14.
131. Juutilainen J, Huuskonen H, Komulainen H: Increased resorptions in CBA mice exposed to low-frequency magnetic fields: an attempt to replicate earlier observations. *BIOELECTROMAGNETICS* 1997;18:410-417.
132. Juvonen J, Juvonen T, Laurila A, Alakärppä H, Lounatmaa K, Surcel H, Leinonen M, Kairaluoma MI, Saikku P: Demonstration of *Chlamydia pneumoniae* in the walls of abdominal aortic aneurysms. *J VASC SURG* 1997;25:499-505.
133. Juvonen J, Laurila A, Juvonen T, Alakärppä H, Surcel H, Lounatmaa K, Kuusisto J, Saikku P: Detection of *Chlamydia pneumoniae* in Human Nonrheumatic Stenotic Aortic Valves. *J Am Coll Cardiol* 1997;29:1054-1059.
134. Juvonen J, Surcel H, Satta J, Teppo A, Bloigu A, Syrjälä H, Airaksinen J, Leinonen M, Saikku P, Juvonen T: Elevated circulating levels of inflammatory cytokines in patients with abdominal aortic aneurysm. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:2843-2847.
135. Järveläinen HA, Oinonen T, Lindros KO: Alcohol-induced expression of the CD14 endotoxin receptor protein in rat Kupffer cells. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:1547-1551.
136. Järvinen R, Knekt P, Seppänen R, Teppo L: Diet and breast cancer risk in a cohort of Finnish women. *CANCER LETT* 1997;114:251-253.

137. Kaarisalo M, Immonen-Räihä P, Marttila RJ, Lehtonen A, Salomaa V, Sarti C, Sivenius J, Torppa J, Tuomilehto J: Atrial fibrillation in older stroke patients: association with recurrence and mortality after first ischemic stroke. *J AM GERIATR SOC* 1997;45:1297-1301.
138. Kaarisalo MM, Immonen-Räihä P, Marttila RJ, Salomaa V, Kaarsalo E, Salmi K, Sarti C, Sivenius J, Torppa J, Tuomilehto J: Atrial Fibrillation and Stroke. Mortality and causes of death after the first acute ischemic stroke. *Stroke* 1997;28:311-315.
139. Kaartinen P, Ovaskainen M, Pietinen P: The use of dietary supplements among Finnish adults. *Scandinavian Journal of Nutrition* 1997;41:13-17.
140. Kaipainen-Seppänen O, Aho K, Heliövaara M: Incidence and prevalence of ankylosing spondylitis in Finland. *J Rheumatol* 1997;24:496-499.
141. Kaltiala-Heino R, Sorri P, Heikkinen ME: Crisis treatment in a consultation-liaison unit of a general hospital. *NORD PSYKIATR TIDSSKR* 1997;51:267-273.
142. Kantele A, Kantele JM, Savilahti E, Westerholm M, Arvilommi H, Lazarovits A, Butcher EC, Mäkelä PH: Homing potentials of circulating lymphocytes in humans depend on the site of activation. *J Immunol* 1997;158:574-579.
143. Kantola M, Mand E, Viitak A, Juravskaja J, Purkunen R, Vartiainen T, Saarikoski S, Pasanen M: Selenium contents of serum and human milk from Finland and neighbouring countries. *Journal of trace elements in experimental medicine* 1997;10:225-232.
144. Kardinaal AFM, Kok FJ, Kohlmeier L, Martin-Moreno JM, Ringstad J, Gómez-Aracena J, Mazaev VP, Thamm M, Martin BC, Aro A, Kark JD, Delgado-Rodriguez M, Riemersma RA, Van't Veer P, Huttunen JK: Association Between Toenail Selenium and Risk of Acute Myocardial Infarction in European Men, The EURAMIC study. *Am J Epidemiol* 1997;145:373-379.
145. Karhu R, Siitonen S, Tanner M, Keinänen M, Makiperna A, Lehtinen M, Vilpo JA, Isola J: Genetic aberrations in pediatric acute lymphoblastic leukemia by comparative genomic hybridization. *CANCER GENET CYTOGENET* 1997;95:123-129.
146. Karjalainen J, Reunanen A, Ristola P, Viitasalo M: QT interval as a cardiac risk factor in a middle aged population. *HEART* 1997;77:543-548.
147. Kark JD, Leinonen M, Paltiel O, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* and acute myocardial infarction in Jerusalem. *Int J Epidemiol* 1997;26:730-738.
148. Karvonen M, Pitkäniemi M, Pitkäniemi J, Kohtamäki K, Tajima N, Tuomilehto J: Sex Difference in the Incidence of Insulin dependent Diabetes Mellitus: An Analysis of the Recent Epidemiological Data. *DIABETES METAB REV* 1997;13:275-291.
149. Karvonen M, Rusanen J, Sundberg M, Virtala E, Colpaert A, Naukkarinen A, Tuomilehto J, DiMe Study Group: Regional Differences in the Incidence of Insulin dependent Diabetes Mellitus among Children in Finland from 1987 to 1991. *Ann Med* 1997;29:297-304.

150. Kasimir-Klemedtsson Å, Klemedtsson L, Berglund K, Martikainen P, Silvola J, Oenema O: Greenhouse gas emissions from farmed organic soils: a review. *Soil use and management* 1997;13:245-250.
151. Kee F, Nicaud V, Tiret L, Evans A, Backer G: Short stature and heart disease: Nature or Nurture? *Int J Epidemiol* 1997;26:748-756.
152. Keskimäki I, Koskinen S, Salinto M, Aro S: Socioeconomic and gender inequities in access to coronary artery bypass grafting in Finland. *European Journal of Public Health* 1997;7:392-397.
153. Keskimäki M, Ikäheimo R, Kärkkäinen P, Scheutz F, Ratiner Y, Puohiniemi R, Siitonen A: Shiga toxin-producing *Escherichia coli* serotype OX3:H21 as a cause of hemolytic-uremic syndrome. *Clin Infect Dis* 1997;24:1278-1279.
154. Keskinen P, Ronni T, Matikainen S, Lehtonen A, Julkunen I: Regulation of HLA class I and II expression by interferons and influenza A virus in human peripheral blood mononuclear cells. *IMMUNOLOGY* 1997;91:421-429.
155. Kiiskinen U, Vartiainen E, Pekurinen M, Puska P: Does prevention of cardiovascular diseases lead to decreased cost of illness? Twenty years of experience from Finland. *Prev Med* 1997;26:220-226.
156. Kirveskari J, Kellner H, Wuorela M, Soini H, Frankenberger B, Leirisalo-Repo M, Weiss EH, Granfors K: False-negative serological HLA-B27 typing results may be due to altered antigenic epitopes and can be detected by polymerase chain reaction. *Br J Rheumatol* 1997;36:185-189.
157. Klockars T, Isosomppi J, Laan M, Kakko N, Palotie A, Peltonen L: The visual assignment of genes by Fiber-Fish: BTF3 protein homologue gene (BTH3) and a novel pseudogene of human RNA helicase A (DDX9P) on 13q22. *Genomics* 1997;44:355-357.
158. Knekt P, Järvinen R, Seppänen R, Heliövaara M, Teppo L, Pukkala E, Aromaa A: Dietary flavonoids and the risk of lung cancer and other malignant neoplasms. *Am J Epidemiol* 1997;146:223-230.
159. Knudsen P, Antikainen M, Uusi-Oukari M, Ehnholm S, Lahdenperä S, Bensadoun A, Funke H, Wiebusch H, Assmann G, Taskinen M, Ehnholm C: Heterozygous hepatic lipase deficiency, due to two missense mutations R186H and L334F, in the HL gene. *Atherosclerosis* 1997;128:165-174.
160. Knudsen P, Murtomäki S, Antikainen M, Ehnholm S, Lahdenperä S, Ehnholm C, Taskinen M: The Asn 291Ser and Ser477Stop mutations of the lipoprotein lipase gene and their significance for lipid metabolism in patients with hypertriglyceridemia. *J Clin Invest* 1997;27:928-935.
161. Kohlmeier L, Kark JD, Gomez-Gracia E, Martin BC, Steck SE, Kardinaal AFM, Ringstad J, Thamm M, Masaev V, Riemersma R, Martin-Moreno JM, Huttunen JK, Kok FJ: Lycopene and Myocardial Infarction Risk in the EURAMIC Study. *Am J Epidemiol* 1997;146:618-626.
162. Kohlmeier L, Simonsen N, van't VP, Strain JJ, Martín-Moreno J, Margolin B, Huttunen JK, Navajas J, Martin BC, Thamm M, Kardinaal AFM, Kok FJ: Adipose tissue trans fatty acids and breast cancer in the European Community Multicenter Study on Antioxidants, Myocardial Infarction, and Breast Cancer. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 1997;6:705-710.

163. Koistinen J, Koivusaari J, Nuuja I, Vuorinen PJ, Paasivirta J, Giesey JP: 2,3,7,8-tetrachlorodibenzo-*p*-dioxin equivalents in extracts of Baltic white-tailed sea eagles. *Environmental Toxicology and Chemistry* 1997;16:1533-1544.
164. Koistinen J, Sanderson T, Giesey JP, Nevalainen T, Paasivirta J: Ethoxyresorufin-*O*-deethylase induction potency of polychlorinated diphenyl ethers in H4IIE rat hepatoma cells. *Environmental Toxicology and Chemistry* 1997;15:2028-2034.
165. Koistinen J, Stenman O, Hahti H, Suonperä M, Paasivirta J: Polychlorinated diphenyl ethers, dibenzo-*p*-dioxins, dibenzofurans and biphenyls in seals and sediment from the Gulf of Finland. *Chemosphere* 1997;35:1249-1269.
166. Koivisto T, Eriksson CJP: Voluntary alcohol drinking and acetaldehyde metabolism in F2 hybrid crosses of AA and ANA rat lines. *Pharmacol Biochem Behav* 1997;56:441-446.
167. Koivu T, Riento K, Olkkonen VM: Sequence of a human cDNA encoding Cab45, a calcium-binding protein with six EF-hand motifs. *DNA SEQ* 1997;7:217-220.
168. Koivula I, Sten M, Leinonen M, Mäkelä PH: Clinical efficacy of pneumococcal vaccine in the elderly: a randomized, single-blind population-based trial. *Am J Med* 1997;103:281-290.
169. Koivusalo M, Pukkala E, Vartiainen T, Jaakkola JJK, Hakulinen T: Drinking water chlorination and cancer - a historical cohort study in Finland. *Cancer Causes Control* 1997;8:192-200.
170. Koivusalo M, Vartiainen T: Drinking water chlorination by-products and cancer. *REV ENVIRON HEALTH* 1997;12:81-90.
171. Kolmer M, Pelto-Huikko M, Parvinen M, Hoog C, Alho H: The transcriptional and translational control of diazepam binding inhibitor expression in rat male germ-line cells. *Dna Cell Biol* 1997;16:59-72.
172. Komulainen H, Kosma V, Vaittinen S, Vartiainen T, Kaliste-Korhonen E, Lötjönen S, Tuominen RK, Tuomisto J: Carcinogenicity of the drinking water mutagen 3-chloro-4-(dichloromethyl)-5-hydroxy-2(5*H*)-furanone in the rat. *J Natl Cancer Inst* 1997;89:848-856.
173. Kontsek P, Martens E, Vandenbroeck K, Kontsekova E, Waschutz G, Sareneva T, Billiau A: Structural immuno-analysis of human and porcine interferon gamma: identification of shared antigenic domain. *CYTOKINE* 1997;9:550-555.
174. Konya J, Eklund C, Afgeijersstam V, Yuan F, Stuber G, Dillner J: Identification of a cytotoxic T-lymphocyte epitope in the human papillomavirus type 16 E2 protein. *J Gen Virol* 1997;78:2615-2620.
175. Korhonen M, Mannio J, Vartiainen T, Porvari P: Concentrations of selected PCB congeners in pike (*Esox lucius*, L.) and arctic char (*Salvelinus alpinus*, L.) in Finland. *Chemosphere* 1997;34:1255-1262.
176. Korhonen T, Su S, Korhonen HJ, Uutela A, Puska P: Evaluation of a National Quit and Win Contest: Determinants for Successful Quitting. *Prev Med* 1997;26:556-564.

177. Korhonen V, Tolvanen M, Hyttinen J, Uusi-Oukari M, Sinervirta R, Alhonen L, Jauhiainen M, Jänne OA, Jänne J: Expression of bovine beta-lactoglobulin/human erythropoietin fusion protein in the milk of transgenic mice and rabbits. *Eur J Biochem* 1997;245:482-489.
178. Korpinen E, Groop PH, Åkerblom HK, Vaarala O: Immune response to glycated and oxidized LDL in IDDM patients with and without renal disease. *Diabetes Care* 1997;20:1168-1171.
179. Korppi M, Heiskanen-Kosma T, Leinonen M: White blood cells, C-reactive protein and erythrocyte sedimentation rate in pneumococcal pneumonia in children. *Eur Respir J* 1997;10:1125-1129.
180. Korppi M, Leinonen M: Pneumococcal pneumonia in children - New data from circulating immune complexes. *EUR J PEDIATR* 1997;156:341-342.
181. Korte T, Pykäläinen J, Lillsunde P, Seppälä T: Comparison of RapiTest with Emit d.a.u. and GC-MS for the Analysis of Drugs in Urine. *J ANAL TOXICOL* 1997;21:49-53.
182. Koskinen OM, Husman TM, Hyvärinen AM, Reponen TA, Nevalainen AI: Two moldy day-care centers: a follow-up study of respiratory symptoms and infections. *Indoor Air* 1997;7:262-268.
183. Kosunen EA, Rimpelä AH, Kaprio JA, Berg M: Oral contraception and smoking. *European Journal of Public Health* 1997;7:29-33.
184. Kosunen TU, Aromaa A, Knekt P, Salomaa A, Rautelin H, Lohi P, Heinonen OP: Helicobacter antibodies in 1973 and 1994 in the adult population of Vammala, Finland. *Epidemiol Infect* 1997;119:29-34.
185. Kukkula M, Arstila P, Klossner M, Maunula L, Bonsdorff C, Jaatinen P: Waterborne outbreak of viral gastroenteritis. *Scand J Infect Dis* 1997;29:415-418.
186. Kukkula M, Löfroth G: Chlorinated drinking water and pancreatic cancer. *European Journal of Public Health* 1997;7:297-301.
187. Kuokkanen S, Gschwend M, Rioux JD, Daly MJ, Terwilliger JD, Tienari P, Wikström J, Palo J, Stein L, Hudson T, Lander E, Peltonen L: Genome wide scan of multiple sclerosis in Finnish multiplex families. *Am J Hum Genet* 1997;61:1379-1787.
188. Kurki P, Essen R, Kaarela K, Isomäki H, Palosuo T, Aho K: Antibody to stratum corneum (antikeratin antibody) and antiperinuclear factor: markers for progressive rheumatoid arthritis. *Scand J Rheumatol* 1997;26:346-349.
189. Kurtti P, Isoaho R, Herten L, Keistinen T, Kivelä S, Leinonen M: Influence of age, gender and smoking on *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* and *Moraxella (Branhamella) catarrhalis* antibody titres in an elderly population. *Scand J Infect Dis* 1997;29:485-489.
190. Kusnetsov JM, Tulkki AI, Ahonen HE, Martikainen PJ: Efficacy of three prevention strategies against legionella in cooling water systems. *Journal of applied microbiology* 1997;82:763-768.
191. Kuulasmaa K, Dobson A, for the WHO MONICA project: Statistical issues related to following populations rather than individuals over time. In: *Bulletin of the International Statistical Institute: Proceedings of the 51st Session*. Ankara: State Institute of Statistics, Turkey, 1997:295-299.

192. Könönen E, Nyfors S, Mättö J, Asikainen S, Jousimies-Somer H: Beta-lactamase production by oral pigmented *Prevotella* species isolated from young children. Clin Infect Dis 1997;25(Suppl 2):S272-S274.
193. Lahelma E, Rahkonen O, Berg M, Helakorpi S, Prättälä R, Puska P, Uutela A: Changes in health status and health behavior among Finnish adults 1978-1993. Scand J Work Environ Health 1997;23(suppl 3):85-90.
194. Laitinen K, Alakärppä H, Laurila A, Leinonen M: Animal models for *Chlamydia pneumoniae* infection. Scand J Infect Dis 1997(Suppl 104):15-17.
195. Laitinen K, Laurila A, Pyhälä L, Leinonen M, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* infection induces inflammatory changes in the aortas of rabbits. Infect Immun 1997;65:4832-4835.
196. Laitio P, Virtala M, Salmi M, Pelliniemi LJ, Yu DTY, Granfors K: HLA-B27 modulates intracellular survival of *Salmonella enteritidis* in human monocytic cells. Eur J Immunol 1997;27:1331-1338.
197. Lamberg M, Hausen H, Vartiainen T: Symptoms experienced during periods of actual and supposed water fluoridation. COMMUNITY DENT ORAL EPIDEMIOLOG 1997;25:291-295.
198. Lankinen KS, Salo P, Rapola S, Salo E, Takala AK, Leinonen M: Pneumococcal Capsular Antigen Detection after Enrichment Culture: An Alternative to Culture Methods in Epidemiologic Research. Am J Trop Med Hyg 1997;56:211-245.
199. Lapinleimu H, Viikari J, Niinikoski H, Tuominen J, Rönnemaa T, Välimäki I, Marniemi J, Jokinen E, Ehnholm C, Simell O: Impact of gender, apolipoprotein E phenotypes, and diet on serum lipids and lipoproteins in infancy. J Pediatr 1997;131:825-832.
200. Laurén H, Luoto S, Alaranta H, Taimela S, Hurri H, Heliövaara M: Arm motion speed and risk of neck pain. Spine 1997;22:2094-2099.
201. Laurila A, Bloigu A, Näyhä S, Hassi J, Leinonen M, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* and *Helicobacter pylori* infections in Sámi and Finnish reindeer herders. International journal of circumpolar health 1997;56:70-75.
202. Laurila A, Bloigu A, Näyhä S, Hassi J, Leinonen M, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* antibodies and serum lipids in Finnish men: cross sectional study. BMJ 1997;314:1456-1457.
203. Laurila A, Bloigu A, Näyhä S, Hassi J, Leinonen M, Saikku P: Chronic *Chlamydia pneumoniae* Infection Is Associated with a Serum Lipid Profile Known to Be a Risk Factor for Atherosclerosis. Arterioscler Thromb Vasc Biol 1997;17:2910-2913.
204. Laurila AL, Anttila T, Läärä E, Bloigu A, Virtamo J, Albanes D, Leinonen M, Saikku P: Serological evidence of an association between *Chlamydia pneumoniae* infection and lung cancer. Int J Cancer 1997;74:31-34.
205. Laurila AL, Herten L, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* and chronic lung diseases. Scand J Infect Dis 1997(Suppl 104):34-36.
206. Lehtimäki T, Frankberg-Lakkala H, Solakivi T, Koivisto A, Laippala P, Ehnholm C, Jokela H, Koivula T, Nikkari T: The effect of short-term fasting,

- apolipoprotein E gene polymorphism, and sex on plasma lipids 1-3. *Am J Clin Nutr* 1997;66:599-605.
207. Lehtonen A, Matikainen S, Julkunen I: Interferons upregulate STAT1, STAT2 and IRF family transcription factor gene expression in human peripheral blood mononuclear cells and macrophages. *J Immunol* 1997;159:794-803.
208. Leinikki P: AIDS epidemic in Kaliningrad. *Lancet* 1997;349:1914-1915.
209. Leino T, Leinikki P, Hyypiä T, Ristola M, Suni J, Sutinen J, Holopainen A, Haikala O, Valle M, Rostila T: Hepatitis A outbreak amongst intravenous amphetamine abusers in Finland. *Scand J Infect Dis* 1997;29:213-216.
210. Leinonen J, Lehtimäki T, Toyokuni S, Okada K, Ochi H, Rantalaiho V, Wirta O, Pasternack A, Alho H: New biomarker evidence of oxidative dna damage in patients with NIDDM. *Febs Lett* 1997;417:150-152.
211. Leistevuo T, Isoaho R, Klaukka T, Kivelä S, Huovinen P: Prescription of antimicrobial agents to elderly people in relation to the type of infection. *Age Ageing* 1997;26:345-351.
212. Lillsunde P: Alcohol, Drugs and Traffic Safety - A Review. *Journal of Traffic Medicine* 1997;25:59-64.
213. Lillsunde P: Commentary: Analysis of Drugs Hazardous for Traffic Safety - Applications of Different Specimens. *Journal of Traffic Medicine* 1997;25:103-108.
214. Lindberg O, Tilvis RS, Strandberg TE, Valvanne J, Sairanen S, Ehnholm C, Tuomilehto J: Impacts of components of the metabolic syndrome on health status and survival in an aged population. *EUR J EPIDEMIOL* 1997;13:429-434.
215. Lindberg O, Tilvis RS, Strandberg TE, Valvanne J, Sairanen S, Ehnholm C, Tuomilehto J: Elevated fasting plasma insulin in a general aged population: an innocent companion of cardiovascular diseases. *J AM GERIATR SOC* 1997;45:407-412.
216. Lindeman S, Läärä E, Hirvonen J, Lönnqvist J: Suicide mortality among medical doctors in Finland: are females more prone to suicide than their male colleagues? *Psychol Med* 1997;27:1219-1222.
217. Lindeman S, Läärä E, Lönnqvist J: Suicides among female doctors: Surveillance often precedes suicide. A case-control study. *J OCCUP ENVIRON MED* 1997;39:1115-1117.
218. Lindeman S, Läärä E, Vuori E, Lönnqvist J: Suicide among physicians, engineers and teachers: the prevalence of reported depression, admissions to hospital and contributory causes of death. *Acta Psychiatr Scand* 1997;96:68-71.
219. Lindros KO: Zonation of cytochrome P450 expression, drug metabolism and toxicity in liver (review). *Gen Pharmacol* 1997;28:191-196.
220. Lindros KO, Oinonen T, Issakainen J, Nagy P, Thorgeirsson SS: Zonal distribution of transcripts of four hepatic transcription factors in the mature rat liver. *CELL BIOL TOXICOL* 1997;13:257-262.
221. Lindros KO, Oinonen T, Johansson I, Ingelman-Sundberg M: Selective centrilobular expression of the aryl hydrocarbon receptor in rat liver. *J Pharmacol Exp Ther* 1997;280:506-511.

222. Luoma H, Metsä-Ketelä T, Jauhiainen M, Alakujala P, Korhonen A, Nevalainen T: Effects of dietary fluoride and magnesium supplements on cyclic adenosine monophosphate (cAMP), calcium and magnesium levels in aorta of genetically hypercholesterolaemic RICO rats. *Scand J Clin Lab Invest* 1997;57:421-426.
223. Luoto K, Holopainen M, Sarataho M, Savolainen K: Comparison of cytotoxicity of man-made vitreous fibres. *Ann Occup Hyg* 1997;41:37-50.
224. Luoto R, Auvinen A, Pukkala E, Hakama M: Hysterectomy and Subsequent Risk of Cancer. *Int J Epidemiol* 1997;26:476-483.
225. Luoto R, Keskimäki I, Reunanen A: Socioeconomic variations in hysterectomy: evidence from a linkage study of the Finnish hospital discharge register and population census. *J EPIDEMIOLOGICAL COMMUNITY HEALTH* 1997;51:67-73.
226. Lynch J, Krause N, Kaplan GA, Tuomilehto J, Salonen JT: Workplace Conditions, Socioeconomic Status, and the Risk of Mortality and Acute Myocardial Infarction: The Kuopio Ischemic Heart Disease Factor Study. *Am J Public Health* 1997;87:617-622.
227. Lyytikäinen O, Ziese T, Schwartländer B, Matzdorff P, Kunhnen C, Burger C, Krug W, Petersen L: Outbreak of Q fever in Lohra-Rollshausen, Germany, spring 1996. *EuroSurveillance* 1997;2:9-11.
228. Lönnroth M, Rautio M, Nieminen U, Korpela R, Vesa T, Saxelin M, Siitonen A, Färkkilä M, Jousimies-Somer H: Screening for enzymatic, metabolic, and fatty acid profiles to characterize the intestinal microflora from stool specimens. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S117-S119.
229. Ma L, Penforinis A, Wang X, Schoenfeld D, Tuomilehto-Wolf E, Metcalfe K, Hitman G, Faustman D, Tuomilehto J, The DiMe Study Group: Evaluation of TAP1 polymorphisms with insulin dependent diabetes mellitus in Finnish diabetic patients. *HUM IMMUNOL* 1997;53:159-166.
230. MacFarlane J, Prewett J, Rose D, Gard P, Cunningham R, Saikku P, Euden S, Myint S: Prospective case-control study of role of infection in patients who reconsult after initial antibiotic treatment for lower respiratory tract infection in primary care. *BMJ* 1997;315:1206-1210.
231. Machón R, Mednick S, Huttunen M: Adult major affective disorder after prenatal exposure to an influenza epidemic. *Arch Gen Psychiatry* 1997;54:322-328.
232. Mahon BE, Pönkä A, Hall WN, Komatsu K, Dietrich SE, Siitonen A, Cage G, Hayes PS, Lambert-Fair MA, Bean NH, Griffin PM, Slutsker L: An international outbreak of *Salmonella* infections caused by alfalfa sprouts grown from contaminated seeds. *J Infect Dis* 1997;175:876-882.
233. Malin M, Verronen P, Korhonen H, Syväoja E, Salminen S, Mykkänen H, Arvilommi H, Eerola E, Isolauri E: Dietary therapy with *Lactobacillus* GG, bovine colostrum or bovine immune colostrum in patients with juvenile chronic arthritis: evaluation of effect on gut defence mechanisms. *Inflammopharmacology* 1997;5:219-236.

234. Manninen P, Heliövaara M, Riihimäki H, Mäkelä P: Does psychological distress predict disability? *Int J Epidemiol* 1997;26:1063-1070.
235. Manninen R, Auvinen H, Huovinen P, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance (Fi: Resistance to second- and third-generation cephalosporins among *Escherichia coli* and *Klebsiella* species is rare in Finland. *Clinical microbiology and infection* 1997;3:408-413.
236. Manninen R, Huovinen P, Nissinen A, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance: Increasing antimicrobial resistance in *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* and *Moraxella catarrhalis* in Finland. *J Antimicrob Chemother* 1997;40:387-392.
237. Margetts B, Pietinen P: Dietary Assessment in the EPIC Study. *Int J Epidemiol* 1997;26:1-5.
238. Marques-Vidal P, Jauhiainen M, Metso J, Ehnholm C: Transformation of high density lipoprotein 2 particles by hepatic lipase and phospholipid transfer protein. *Atherosclerosis* 1997;133:87-95.
239. Marques-Vidal P, Tuomilehto J: Hypertension awareness, treatment and control in the community: is the 'rule of halves' still valid. *J Hum Hypertens* 1997;11:213-220.
240. Marttunen M, Henriksson M, Pelkonen S, Schroderus M, Lönnqvist J: Suicide among military conscripts in Finland: A psychological autopsy study. *Mil Med* 1997;162:14-18.
241. Matikainen S, Ronni T, Lehtonen A, Sareneva T, Melén K, Nordling S, Levy DE, Julkunen I: Retinoic acid induces signal transducer and activator of transcription (STAT) 1, STAT2 and p48 expression in myeloid leukemia cells and enhances their responsiveness to interferons. *CELL GROWTH DIFFER* 1997;8:687-698.
242. Matsushima M, LaPorte RE, Maruyama M, Shimizu K, Nishimura R, Tajima N, for the DERI Mortality Study Group, Tuomilehto J, Tuomilehto-Wolf E: Geographic variation in mortality among individuals with young-onset diabetes mellitus across the world. *Diabetologia* 1997;40:212-216.
243. Melén K, Julkunen I: Nuclear cotransport mechanism of cytoplasmic human Mx_B protein. *J Biol Chem* 1997;272:32353-32359.
244. Meng Q, Pajukanta P, Valsta L, Aro A, Pietinen P, Tikkanen MJ: Influence of apolipoprotein A-1 promoter polymorphism on lipid levels and responses to dietary change in Finnish adults. *J Intern Med* 1997;241:373-378.
245. Miettinen HE, Jauhiainen MJ, Gylling H, Ehnholm S, Palomäki A, Miettinen TA, Kontula K: Apolipoprotein A-1 mutation (Leu 159->Arg) affects lecithin-cholesterol acyltransferase activation and subclass distribution of HDL but not cholesterol efflux from fibroblasts. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:3021-3032.
246. Miettinen H, Salomaa V: Diabetes and macrovascular disease. *J Cardiovasc Risk* 1997;4:76-82.
247. Miettinen IT, Matikainen PJ, Vartiainen T: Changes in water microbial quality during bank filtration of lake water. *Can J Microbiol* 1997;43:1126-1132.

248. Miettinen IT, Vartiainen T, Martikainen PJ: Phosphorus and bacterial growth in drinking water. *APPL ENVIRON MICROBIOL* 1997;63:3242-3245.
249. Miettinen I, Vartiainen T, Martikainen PJ: Microbial growth and assimilable organic carbon in Finnish drinking waters. *Water Science and Technology* 1997;35:301-306.
250. Mikkola H, Muszbek L, Laiho E, Syrjälä M, Hämäläinen E, Haramura G, Salmi T, Peltonen L, Palotie A: Molecular mechanism of a mild phenotype in coagulation factor XIII deficiency: a splicing mutation permitting partial correct splicing of FXIII A-subunit mRNA. *Blood* 1997;89:1279-1287.
251. Minkkinen K, Laine J, Nykänen H, Martikainen PJ: Importance of drainage ditches in emissions of methane from mires drained for forestry. *Canadian journal of forest research* 1997;27:949-952.
252. Molarius A, Seidell JC, Kuulasmaa K, Dobson AJ, Sans S, for the WHO MONICA Project: Smoking and relative body weight: an international perspective from the WHO MONICA Project. *J EPIDEMIOLOG COMMUNITY HEALTH* 1997;51:252-260.
253. Mulders MN, Reimerink JHJ, Koopmans MPG, van Loon AM, van der Avoort GAM: Genetic analysis of wild-type poliovirus importation into the Netherlands (1979 - 1995). *J Infect Dis* 1997;176:617-624.
254. Muotiala A, Seppälä H, Huovinen P, Vuopio-Varkila J: Molecular comparison of group A streptococci of T1M1 serotype from invasive and noninvasive infections in Finland. *J Infect Dis* 1997;175:392-399.
255. Murtomäki S, Tahvanainen E, Antikainen M, Tiret L, Nicaud V, Jansen H, Ehnholm C, on behalf of the EARS Group: Hepatic lipase gene polymorphisms influence plasma HDL levels: results from Finnish EARS participants. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:1879-1884.
256. Mustajoki S, Kauppinen R, Mustajoki P, Suomalainen A, Peltonen L: Steady state transcript levels of the porphobilinogen deaminase gene in patients with acute intermittent porphyria. *Genome Res* 1997;7:1054-1060.
257. Mutanen M, Aro A: Coagulation and Fibrinolysis Factors in Healthy Subjects Consuming High Stearic or Trans Fatty Acid Diets. *Thromb Haemost* 1997;77:99-104.
258. Mähönen M, Salomaa V, Brommels M, Molarius A, Miettinen H, Pyörälä K, Tuomilehto J, Arstila M, Kaarsalo E, Ketonen M, Kuulasmaa K, Lehto S, Mustaniemi H, Niemelä M, Palomäki P, Torppa J, Vuorenmaa T: The validity of discharge register data on coronary heart disease in Finland. *EUR J EPIDEMIOLOG* 1997;13:403-415.
259. Mäkelä P, Valkonen T, Poikolainen K: Estimated number of deaths from coronary heart disease "caused" and "prevented" by alcohol: an example from Finland. *J Stud Alcohol* 1997;58:455-463.
260. Mäki-Ikola O, Heesemann J, Toivanen A, Granfors K: High frequency of *Yersinia* antibodies in healthy populations in Finland and Germany. *RHEUMATOL INT* 1997;16:227-229.
261. Mäki-Ikola O, Hällgren R, Kanerud L, Feltelius N, Knutsson L, Granfors K: Enhanced jejunal production of antibodies to Klebsiella and other Enterobacteria

- in patients with ankylosing spondylitis and rheumatoid arthritis. *Ann Rheum Dis* 1997;56:421-425.
262. Mäki-Ikola O, Leirisalo-Repo M, Turunen U, Granfors K: Association of gut inflammation with increased serum IgA class Klebsiella antibody concentrations in patients with axial ankylosing spondylitis (AS): implication for different aetiopathogenetic mechanisms for axial and peripheral AS? *Ann Rheum Dis* 1997;56:180-183.
263. Mäki-Ikola O, Mertsola J, Granfors K, Kuusela P, Lehtinen K, von Essen R, Saxen H: No endotoxin detected in plasma of patients with ankylosing spondylitis. *Ann Rheum Dis* 1997;56:279-279.
264. Mäki-Ikola O, Penttinen M, von Essen R, Gripenberg-Lerche C, Isomäki H, Granfors K: IgM, IgG and IgA class enterobacterial antibodies in serum and synovial fluid in patients with ankylosing spondylitis and rheumatoid arthritis. *Br J Rheumatol* 1997;36:1051-1053.
265. Männikkö M, Kestilä M, Lenkkeri U, Alakurtti H, Holmberg C, Leisti J, Salonen R, Aula P, Mustonen A, Peltonen L, Tryggvason K: Improved prenatal diagnosis of the congenital nephrotic syndrome of the Finnish type based on DNA analysis. *Kidney Int* 1997;51:868-872.
266. Männistö S, Uusitalo K, Roos E, Fogelholm M, Pietinen P: Alcohol beverage drinking, diet and body mass index in a cross-sectional survey. *Eur J Clin Nutr* 1997;51:326-332.
267. Mäntyranta T, Hemminki E, Kangas I, Topo P, Uutela A: Alternative drug use for the climacteric in Finland. *MATURITAS* 1997;27:5-11.
268. Mättö J, Asikainen S, Väisänen M, Rautio M, Saarela M, Summanen P, Finegold SM, Jousimies-Somer H: Role of *Porphyromonas gingivalis*, *Prevotella intermedia*, and *Prevotella nigrescens* in extraoral and some odontogenic infections. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S194-S198.
269. Möller C, Wiklund L, Thorsell A, Hyytiä P, Heilig M: Decreased measures of experimental anxiety in rats bred for high alcohol preference. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:656-660.
270. Naarala J, Tervo P, Loikkanen J, Savolainen K: Cholinergic-induced production of reactive oxygen species in human neuroblastoma cells. *LIFE SCI* 1997;60:1905-1914.
271. Nair J, Vaca CE, Velic I, Mutanen M, Valsta LM, Bartsch H: High Dietary omega-6 Polyunsaturated Fatty Acids Drastically Increase the Formation of Etheno-DNA Base Adducts in White Blood Cells of Female Subjects. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 1997;6:597-601.
272. Nikali K, Isosomppi J, Lönnqvist T, Mao JI, Suomalainen A, Peltonen L: Toward cloning of a novel ataxia gene: refined assignment and physical map of the IOSCA locus (SCA8) on 10q24. *Genomics* 1997;39:185-191.
273. Nissinen A, Järvinen H, Liimatainen O, Jahkola M, Huovinen P, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance (Fi: Antimicrobial resistance in *Neisseria gonorrhoeae* in Finland, 1976 to 1995. *SEX TRANSM DIS* 1997;24:576-581.

274. Nosova T, Jousimies-Somer H, Kaihovaara P, Jokelainen K, Heine R, Salaspuro M: Characteristics of alcohol dehydrogenases of certain aerobic bacteria representing human colonic flora. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:489-494.
275. Nyyssönen K, Parviainen MT, Salonen R, Tuomilehto J, Salonen JT: Vitamin C deficiency and risk of myocardial infarction: prospective population study of men from eastern Finland. *BMJ* 1997;314:634-638.
276. Oksanen L, Öhman M, Heiman M, Kainulainen K, Kaprio J, Mustajoki P, Koivisto V, Koskenvuo M, Jänne OA, Peltonen L, Kontula K: Markers for the gene ob and serum leptin levels in human morbid obesity. *Hum Genet* 1997;99:559-564.
277. Oksi J, Voipio-Pulkki J, Uksila J, Pulkki K, Laippala P, Viljanen MK: *Borrelia burgdorferi* infection in patients with suspected acute myocardial infarction. *Lancet* 1997;350:1447-1448.
278. Olkkonen VM, Stenmark H: The role of Rab GTPases in membrane traffic. *INT REV CYTOL* 1997;176:1-85.
279. Olsen AO, Dillner J, Gjöen K, Magnus P: Seropositivity against HPV 16 capsids: a better marker of past sexual behaviour than presence of HPV DNA. *GENITOURIN MED* 1997;73:131-135.
280. Paavola P, Salonen R, Baumer A, Schinzel A, Boyd PA, Gould S, Meusburger H, Tenconi R, Barnicoat A, Winter R, Peltonen L: Clinical and genetic heterogeneity in Meckel syndrome. *Hum Genet* 1997;101:88-92.
281. Padaiga Z, Tuomilehto J, Karvonen M, Podar T, Brigis G, Urbonaite B, Kohtamäki K, Lounamaa R, Tuomilehto-Wolf E, Reunanen A: Incidence trends in childhood onset IDDM in four countries around the Baltic sea during 1983-1992. *Diabetologia* 1997;40:187-192.
282. Paimela L, Palosuo T, Leirisalo-Repo M, Aho K: The clinical value of serum immunoglobulin levels in early rheumatoid arthritis. *Clin Exp Rheumatol* 1997;15:450-451.
283. Pajukanta P, Antikainen M, Porkka K, Taskinen M, Perola M, Murtomäki-Repo S, Ehnholm S, Nuotio I, Suurinkeroinen L, Lahdenkari A, Syvänen A, Viikari J, Ehnholm C, Peltonen L: No evidence of linkage between familial combined hyperlipidemia and genes encoding lipolytic enzymes. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:841-850.
284. Palosuo K, Brummer-Korvenkontio H, Mikkola J, Sahi T, Reunala T: Seasonal increase in human IgE and IgG4 antisaliva antibodies to *Aedes* mosquito bites. *Int Arch Allergy Immunol* 1997;114:367-372.
285. Palosuo T: Latex allergens. *Revue francaise d allergologie et d immunologie clinique* 1997;37:1184-1187.
286. Palosuo T, Virtamo J, Haukka J, Taylor PR, Aho K, Puurunen M, Vaarala O: High antibody levels to Prothrombin imply a risk of deep venous thrombosis and pulmonary embolism in middle-aged men. *Thromb Haemost* 1997;78:1178-1182.
287. Palosuo T, Virtamo J, Haukka J, Taylor PR, Aho K, Puurunen M, Vaarala O: High Antibody Levels to Prothrombin Imply a Risk of Deep Venous

- Thrombosis and Pulmonary Embolism in Middle-aged Men. *Thromb Haemost* 1997(78):1178-1182.
288. Parkkali T, Stenvik M, Ruutu T, Hovi T, Volin L, Ruutu P: Randomized comparison of early and late vaccination with inactivated poliovirus vaccine after allogeneic BMT. *Bone Marrow Transplant* 1997;20:663-668.
  289. Parkkali T, Ölander R, Ruutu T, Vuontela K, Volin L, Eskola J, Ruutu P: A randomized comparison between early and late vaccination with tetanus toxoid vaccine after allogeneic BMT. *Bone Marrow Transplant* 1997;19:933-938.
  290. Paronen J, Klemetti P, KAntele JM, Savilahti E, Perheentupa J, Åkerblom HK, Vaarala O: GAD reactive lymphocytes from patients with insulin-dependent diabetes mellitus express a gut-specific homing receptor alpha4beta7 integrin. *Diabetes* 1997;46:583-588.
  291. Partonen T: Pavlovian conditioning may partly explain the effects of light therapy. *Med Hypotheses* 1997;48:227-228.
  292. Partonen T, Vakkuri O, Lönnqvist J: Suppression of melatonin secretion by bright light. *Biol Psychiatry* 1997;42:509-513.
  293. Pastinen T, Kurg A, Metspalu A, Peltonen L, Syvänen AC: A specific tool for DNA analysis and diagnostics on oligonucleotide arrays. *Genome Res* 1997;7:606-614.
  294. Paunio T, Kangas H, Kiuru S, Palo J, Peltonen L, Syvänen AC: Tissue distribution and levels of gelsolin mRNA in normal individuals and patients with gelsolin-related amyloidosis. *Febs Lett* 1997;406:49-55.
  295. Pekkanen J, Remes ST, Husman T, Lindberg M, Kajosaari M, Koivikko A, Soinen L: Prevalence of asthma symptoms in video and written questionnaires among children in four regions of Finland. *Eur Respir J* 1997;10:1787-1794.
  296. Pekkanen J, Timonen KL, Ruuskanen J, Reponen A, Mirme A: Effects of ultrafine and fine particles in urban air on peak expiratory flow among children with asthmatic symptoms. *Environ Res* 1997;74:24-33.
  297. Pelkonen M, Marttunen M, Pulkkinen E, Laippala P, Aro H: Characteristics of out-patient adolescents with suicidal tendencies. *Acta Psychiatr Scand* 1997;95:100-107.
  298. Pelkonen M, Marttunen M, Laippala P, Lönnqvist J, Aro H: Psychosocial functioning in adolescent psychiatric patients: a prospective study on changes in psychosocial functioning among severely and moderately impaired adolescent out-patients. *Acta Psychiatr Scand* 1997;96:217-224.
  299. Peltola H, Davidkin I, Valle M, Paunio M, Hovi T, Heinonen OP, Leinikki P: No measles in Finland. *Lancet* 1997;350:1364-1365.
  300. Peltonen L: Molecular background of the Finnish disease heritage. *Ann Med* 1997(29):553-556.
  301. Pennanen AS, Salonen RO, Alm S, Jantunen MJ, Pasanen P: Characterization of air quality problems in five Finnish indoor ice arenas. *J AIR WASTE MANAG ASSOC* 1997;47:1079-1086.
  302. Pennanen AS, Salonen RO, Eklund T, Nylund N, Lee K, Spengler JD: Improvement of air quality in a small indoor ice arena by effective emission control in ice resurfacers. *J AIR WASTE MANAG ASSOC* 1997;47:1087-1094.

303. Pentikäinen MO, Lehtonen EMP, Öörni K, Lusa S, Somerharju P, Jauhiainen M, Kovanen P: Human arterial proteoglycans increase the rate of proteolytic fusion of low density lipoprotein particles. *J Biol Chem* 1997;272:25284-25288.
304. Penttilä M, Savolainen S, Kiukaanniemi H, Forsblom B, Jousimies-Somer H: Bacterial findings in acute maxillary sinusitis - European study. *ACTA OTOLARYNGOL SUPPL (STOCKH)* 1997;529:165-168.
305. Peterson P, Salmi H, Hyöty H, Miettinen A, Ilonen J, Reijonen H, Knip M, Åkerblom HK, Krohn K, DiMe Study Group, Tuomilehto J: Steroid 21-Hydroxylase Autoantibodies in Insulin-Dependent Diabetes Mellitus. *Clin Immunol Immunopathol* 1997;82:37-42.
306. Pietinen P, Ascherio A, Korhonen P, Hartman AM, Willett WC, Albanes D, Virtamo J: Intake of Fatty Acids and Risk of Coronary Heart Disease in a Cohort of Finnish Men, The Alpha-Tocopherol, Beta-Carotene Cancer Prevention Study. *Am J Epidemiol* 1997;145:876-887.
307. Piirainen L, Roivainen M, Litmanen L, Eskola J, Beuvery EC, Hovi T: Immunogenicity of a pilot inactivated poliovirus trypsin-treated type 3-component. *Vaccine* 1997;15:237-243.
308. Pirkola S, Isometsä E, Heikkinen M, Lönnqvist J: Employment status influences the weekly pattern of suicide among alcohol misusers. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:1704-1706.
309. Pitkäranta A, Peltomaa M, Hovi T, Pyykkö I, Julkunen I: Impaired interferon production by leukocytes from patients with Bell palsy and lack of findings suggestive for a systemic viral involvement. *AM J OTOL* 1997;18:243-248.
310. Poikolainen K: Risk factors for alcohol dependence: a questionnaire survey. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:957-961.
311. Poikolainen K: The effects of alcohol on health - Les effets de l'alcool sur la santé. *Bulletin de l'Office International de la Vigne et du Vin* 1997;70:860-879.
312. Poikolainen K: Use binary, not continuous measures (letter). *Addiction* 1997;92:904.
313. Poikolainen K, Vartiainen E: Determinants of gammaglutamyltransferase: positive interaction with alcohol and body mass index, negative association with coffee. *Am J Epidemiol* 1997;146:1019-1024.
314. Poikolainen, K: Biased cohort studies on alcohol abuse and mortality (letter). *Addiction* 1997;92:903.
315. Porath A, Schaeffer F, Pick N, Leinonen M, Lieberman D: Pneumococcal community-acquired pneumonia in 148 hospitalized adult patients. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis* 1997;16:863-870.
316. Porkka K, Nuotio I, Pajukanta P, Ehnholm C, Suurinkeroinen L, Syväne M, Lehtimäki T, Lahdenkari A, Lahdenperä S, Ylitalo K, Antikainen M, Perola M, Raitakari O, Kovanen P, Viikari J, Peltonen L, Taskinen M: Phenotype expression in familial combined hyperlipidemia. *Atherosclerosis* 1997;133:245-253.
317. Pulli T, Koivunen E, Hyypiä T: Cell-surface interactions of echovirus 22. *J Biol Chem* 1997;272:21176-21180.

318. Punnonen J, Kainulainen L, Ruuskanen O, Nikoskelainen J, Arvilommi H: IL-4 synergizes with IL-10 and anti-CD40 MoAbs to induce B-cell differentiation in patients with common variable immunodeficiency. *Scand J Immunol* 1997;45:203-212.
319. Puohiniemi R, Heiskanen T, Siitonen A: Molecular epidemiology of two international sprout-borne *Salmonella* outbreaks. *J Clin Microbiol* 1997;35:2487-2491.
320. Pussinen P, Jauhiainen M, Ehnholm C: ApoA-II/ apoA-I molar ratio in the HDL particle influences phospholipid transfer protein mediated HDL interconversion. *J Lipid Res* 1997;38:12-21.
321. Pussinen P, Jauhiainen MJ, Metso J, Pyle LE, Marcel YL, Fidge NH, Ehnholm C: Binding of phospholipid transfer protein (PLTP) to apolipoproteins A-I and A-II. Location of a PLTP binding domain in the amino terminal region of apoA-I. *J Lipid Res* 1997;39:152-161.
322. Pussinen P, Olkkonen V, Jauhiainen M, Ehnholm C: Molecular cloning and functional expression of cDNA encoding the pig plasma phospholipid transfer protein. *J Lipid Res* 1997;38:1473-1481.
323. Quandt SA, Vitolins MZ, DeWalt KM, Roos GM: Meal Patterns of older Adults in Rural Communities: Life Course Analysis and Implications for Undernutrition. *J APPL GERONTOL* 1997;16:152-171.
324. Rahal K, Wang F, Schindler J, Rowe B, Cookson B, Huovinen P, Marton A, Lalitha MK, Semina N, Kronvall G, Guzman M, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance (Fi: Reports on surveillance of antimicrobial resistance in individual countries. *Clin Infect Dis* 1997;24(Suppl. 1):s169-s175.
325. Ranki A, Suni J, Blazevic V, Holmström P, Mattinen S, Krohn K, Valle S: T-cell recognition of HIV antigens in HIV-seroreverted persons (letter). *Aids* 1997;11:132-133.
326. Rapola JM, Virtamo J, Huttunen JK: Antioxidants and ischaemic heart disease (Letter). *Lancet* 1997(350):668-668.
327. Rapola JM, Virtamo J, Korhonen P, Haapakoski J, Hartman AM, Edwards BK, Heinonen OP: Validity of diagnoses of major coronary events in national registers of hospital diagnoses and deaths in Finland. *EUR J EPIDEMIOL* 1997;13:133-138.
328. Rapola JM, Virtamo J, Ripatti S, Huttunen JK, Albanes D, Taylor PR, Heinonen OP: Randomised trial of alpha-tocopherol and beta-carotene supplements on incidence of major coronary events in men with previous myocardial infarction. *Lancet* 1997;349:1715-1720.
329. Rapola S, Salo E, Kiiski P, Leinonen M, Takala AK: Comparison of Four Different Sampling Methods for Detecting Pharyngeal Carriage of *Streptococcus pneumoniae* and *Haemophilus influenzae* in Children. *J Clin Microbiol* 1997;35:1077-1079.
330. Rastawicki W, Rätty R, Kleemola M: Detection of antibodies to mycoplasma pneumoniae adhesin P1 in serum specimens from infected and non-infected subjects by immunoblotting. *DIAGN MICROBIOL INFECT DIS* 1997;26:141-143.

331. Rastenyte D, Tuomilehto J, Moltchanov V, Lindström J, Pietinen P, Nissinen A: Association between salt intake, heart rate and blood pressure. *J Hum Hypertens* 1997;11:57-62.
332. Rauramaa R, Väisänen S, Nissinen A, Rankinen T, Penttilä I, Saarikoski S, Tuomilehto J, Gagnon J, Perusse L, Bouchard C: Physical Activity, Fibrinogen Plasma Level and Gene Polymorphisms in Postmenopausal Women. *Thromb Haemost* 1997;78:840-844.
333. Rautalahti M, Albanes D, Virtamo J, Taylor PR, Huttunen JK, Heinonen OP: Beta-carotene did not work: aftermath of the ATBC Study. *CANCER LETT* 1997;114:235-236.
334. Rautalahti M, Virtamo J, Haukka J, Heinonen OP, Sundvall J, Albanes D, Huttunen JK: The Effect of Alpha-Tocopherol and Beta-Carotene Supplementation on CORD Symptoms. *AM J RESPIR CRIT CARE MED* 1997;156:1447-1452.
335. Rautio M, Eerola E, Jalava J, Jousimies-Somer H: Phylogenetic description of a bile-resistant anaerobic pigmented Gram-negative bacillus, probably conforming to a new genus and species. *Reviews in Medical Microbiology* 1997;8(Suppl 1):S103.
336. Rautio M, Lönnroth M, Nieminen U, Korpela R, Vesa T, Saxelin M, Siitonen A, Färkkilä M, Jousimies-Somer H: Cellular fatty acid profiles of intestinal microflora in lactose maldigesters in relation to lactose tolerance. *Bioscience Microflora* 1997;16(2 Suppl):28.
337. Rautio M, Lönnroth M, Saxén H, Nikku R, Väisänen M, Finegold SM, Jousimies-Somer H: Characteristics of an unusual anaerobic pigmented gram-negative rod isolated from normal and inflamed appendices. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S107-S110.
338. Reichler MR, Abbas A, Kharabsheh S, Mahafzah A, Alexander JJP, Rhodes P, Faouri S, Otoum H, Bloch S, Majid MA, Mulders M, Aslanian R, Full HF, Pallansch MA, Patriarca PA: Outbreak of paralytic poliomyelitis in a highly immunized population in Jordan. *J Infect Dis* 1997;175:S62-S70.
339. Reijonen H, Nejentsev S, Tuokko J, Koskinen S, Tuomilehto-Wolf E, Åkerblom HK, Ilonen J, The Childhood Diabetes in Finland Study Group, Tuomilehto J, Toivanen L, Pitkäniemi J: HLA-DR4 SUBTYPE AND -B ALLELES IN DQB1*0302-POSITIVE HAPLOTYPES ASSOCIATED WITH IDDM. *EUR J IMMUNOGEN* 1997;24:357-363.
340. Reijonen TM, Korppi M, Kuikka L, Savolainen K, Kleemola M, Mononen I, Remes K: Nasopharyngeal eosinophil cationic protein during and after bronchiolitis. *PEDIATR PULMONOL* 1997;24:35-41.
341. Reijonen TM, Korppi M, Kuikka L, Savolainen K, Kleemola M, Mononen I, Remes K: Serum eosinophil cationic protein as a predictor of wheezing after bronchiolitis. *PEDIATR PULMONOL* 1997;23:397-403.
342. Reunala T, Brummer-Korvenkontio H, Petman L, Palosuo T, Sarna S: Effect of ebastine on mosquito bites. *Acta Derm Venereol* 1997;77:315-316.

343. Rintala J, Jaatinen P, Lu W, Sarviharju M, Eriksson CJP, Laippala P, Kiiänmaa K, Hervonen A: Effects of lifelong ethanol consumption on cerebellar layer volumes in AA and ANA rats. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:311-317.
344. Ristamäki R, Joensuu H, Grön-Virta K, Salmi M, Jalkanen S: Origin and function of circulating CD44 in non-Hodgkin's lymphoma. *J Immunol* 1997;158:3000-3008.
345. Ristamäki R, Joensuu H, Lappalainen K, Teerenhovi L, Jalkanen S: Elevated serum CD44 level is associated with unfavorable outcome in non-Hodgkin's lymphoma. *Blood* 1997;90:4039-4045.
346. Ronni T, Matikainen S, Sareneva T, Melén K, Pirhonen J, Keskinen P, Julkunen I: Regulation of IFN-alpha/beta, MxA, 2',5'-oligoadenylate synthetase, and HLA gene expression in influenza A virus infected human lung epithelial cells. *J Immunol* 1997;158:2363-2374.
347. Roos E, Prättälä R: Meal Pattern and Nutrient Intake Among Adult Finns. *Appetite* 1997;29:11-24.
348. Roos G, Lean M, Anderson A: Dietary Intervention in Finland, Norway and Sweden - Lessons for Scotland Part I. Trends in Food Consumption and Diet-related Diseases. *HEALTH BULL (EDINB)* 1997;55:432-443.
349. Ruutu P, Jahkola M, Siitonen A: Outbreak of a rare phage type (DT124) of *Salmonella typhimurium* in Finland. 1997. (Eurosurveillance Weekly 7.8.1997).
350. Ruutu T, Ljungman P, Brinch L, Lenhoff S, Lönnqvist B, Ringdén O, Ruutu P, Volin L, Albrechtsen D, Sallerfors B, Ebeling F, Myllylä G: No prevention of cytomegalovirus infection by anti-cytomegalovirus hyperimmune globulin in seronegative bone marrow transplant recipients. *Bone Marrow Transplant* 1997;19:233-236.
351. Räihä I, Kaprio J, Koskenvuo M, Rajala T, Sourander L: Alzheimer's disease in twins. *BIOMED PHARMACOTHER* 1997;51:101-104.
352. Räihä I, Marniemi J, Puukka P, Toikka T, Ehnholm C, Sourander L: Effect of serum lipids, lipoproteins and apolipoproteins on vascular and nonvascular mortality in the elderly. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:1224-1232.
353. Saari A, Martikainen PJ, Ferm A, Ruuskanen J, De Boer W, Troelstra SR, Laanbroek HJ: Methane oxidation in soil profiles of Dutch and Finnish coniferous forests with different soil texture and atmospheric nitrogen deposition. *Soil Biol Biochem* 1997;29:1625-1632.
354. Saario S, Alm J, Silvola J, Lohila A, Nykänen H, Martikainen MJ: Seasonal variation in CH₄ emissions and production and oxidation potentials at microsites on an oligotrophic pine fen. *Oecologia* 1997;110:414-422.
355. Saikku P: *Chlamydia pneumoniae* and atherosclerosis - an update. *Scand J Infect Dis* 1997(Suppl104):53-56.
356. Saikku P: Atypical respiratory pathogens. *Clinical microbiology and infection* 1997;3:599-604.
357. Salmi M, Jalkanen S: How do lymphocytes know where to go: current concepts and enigmas of lymphocyte homing [review]. *ADV IMMUNOL* 1997;64:139-218.

358. Salmi M, Rajala P, Jalkanen S: Homing of mucosal leucocytes to joints: distinct endothelial ligands in synovium mediate leucocyte-subtype specific adhesion. *J Clin Invest* 1997;99:2165-2172.
359. Salmi M, Tohka S, Berg EL, Butcher EC, Jalkanen S: Vascular adhesion protein 1 (VAP-1) mediates lymphocyte subtype-specific, selectin-independent recognition of vascular endothelium in human lymph nodes. *J Exp Med* 1997;186:589-600.
360. Salminen M, Carr JK, Robertson DL, Hegerich P, Gotte D, Koch C, Sanders-Buell E, Gao F, Sharp PM, Hahn BH, Burke DS, McCutchan FE: Evolution and probable transmission of intersubtype recombinant human immunodeficiency virus type 1 in a Zambian couple. *J Virol* 1997;71:2647-2655.
361. Salomaa V, Dobson A, Miettinen H, Rajakangas A, Kuulasmaa K, for the WHO MONICA Project: Mild myocardial infarction - a classification problem in epidemiologic studies. *J Clin Epidemiol* 1997;50:3-13.
362. Salomaa VV, Lundberg V, Agnarsson U, Radisauskas R, Kirchoff M, Wilhelmsen L, The MONICA investigators, Mähönen M, Torppa J, Tuomilehto J: Fatalities from myocardial infarction in Nordic Countries and Lithuania. *Eur Heart J* 1997;18:91-98.
363. Salomaa VV, Salminen I, Rasi V, Vahtera E, Aro A, Myllylä G: Association of the Fatty Acid Composition of serum Phospholipids With Hemostatic Factors. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:809-813.
364. Salonen O, Koskeniemi M, Saari A, Myllylä V, Pyhälä R, Airaksinen L, Vaheri A: Myelitis associated with influenza A virus infection. *Journal of neurovirology* 1997;3:83-85.
365. Sankilampi U, Herva E, Haikala R, Liimatainen O, Renkonen O, Leinonen M: Epidemiology of invasive *Streptococcus pneumoniae* infections in adults in Finland. *Epidemiol Infect* 1997;118:7-15.
366. Sankilampi U, Honkanen P, Pyhälä R, Leinonen M: Associations of prevaccination antibody levels with adverse reactions to pneumococcal and influenza vaccines administered simultaneously in the elderly. *Vaccine* 1997;15:1133-1137.
367. Sankilampi U, Honkanen PO, Bloigu A, Leinonen M: Persistence of antibodies to pneumococcal capsular polysaccharide vaccine in the elderly. *J Infect Dis* 1997;176:1100-1104.
368. Sankilampi U, Isoaho R, Bloigu A, Kivelä S, Leinonen M: Effect of age, sex and smoking habits on pneumococcal antibodies in an elderly population. *Int J Epidemiol* 1997;26:420-427.
369. Savolainen A, Kautiainen H, Isomäki H, Myllykangas-Luosujärvi R, Aho K: Age specific mortality in Finnish women with chronic inflammatory joint diseases during 1977-93. *Ann Rheum Dis* 1997;56:754.
370. Savolainen HA, Kautiainen H, Isomäki H, Aho K, Verronen P: Azathioprine in patients with juvenile chronic arthritis: a longterm followup study. *J Rheumatol* 1997;24:2444-2450.

371. Savolainen K: Commentary: the use of maximum tolerated dose in rodent carcinogenicity bioassays and its relevance to human risk assessment. *HUM EXP TOXICOL* 1997;16:190-192.
372. Savolainen S, Eskelin M, Jousimies-Somer H, Ylikoski J: Radiological findings in the maxillary sinuses of symptomless young men. *ACTA OTOLARYNGOL SUPPL (STOCKH)* 1997;529:153-157.
373. Savolainen S, Jousimies-Somer H, Karjalainen J, Ylikoski J: Do simple laboratory tests help in etiologic diagnosis in acute maxillary sinusitis? *ACTA OTOLARYNGOL SUPPL (STOCKH)* 1997;529:144-147.
374. Seppälä H, Klaukka T, Lehtonen R, Nenonen E, Huovinen P: Erythromycin resistance of group A streptococci from throat samples is related to age. *Pediatr Infect Dis J* 1997;16:651-656.
375. Seppälä H, Klaukka T, Vuopio-Varkila J, Muotiala A, Helenius H, Lager K, Huovinen P, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance: The effect of changes in the consumption of macrolide antibiotics on erythromycin resistance in group A streptococci in Finland. *N Engl J Med* 1997;337:441-446.
376. Sharp JD, Wheeler RB, Lake BD, Savukoski M, Järvelä IE, Peltonen L, Gardiner RM, Williams RE: Loci for classical and a variant late infantile neuronal ceroid lipofuscinoses map to chromosomes 11p15 and 15q21-23. *Hum Mol Genet* 1997;6:591-595.
377. Sherefa K, Sallberg M, Johansson B, Salminen M, Sonnerborg A: Subtyping of human immunodeficiency virus type 1 strains by using antibodies specific for the third variable domain (V3) of gp120: results may be affected by divergent V3 sequences. *J Clin Microbiol* 1997;35:2419-2421.
378. Simons K, Ikonen E: Functional rafts in cell membranes. *Nature* 1997;387:569-572.
379. Sinclair JD: Researcher replies: Naltrexone + drinking = success. 1997. (*Alcoholism & Drug Abuse Weekly* 1997;9(21):2).
380. Sitbon G, Hurtig M, Palotie A, Lönngrén J, Syvänen AC: A colorimetric mini-sequencing assay for the mutation in codon 506 of the coagulation factor V gene. *Thromb Haemost* 1997;77:701-703.
381. Sittisombut N, Sistayanarain A, Cardoso MJ, Salminen M, Damrongdachakul S, Kalayanaroj S, Rojanasuphot S, Supawadee J, Maneekarn N: Possible occurrence of a genetic bottleneck in dengue serotype 2 viruses between the 1980 and 1987 epidemic seasons in Bangkok, Thailand. *Am J Trop Med Hyg* 1997;57:100-108.
382. Smeds A, Vartiainen T, Mäki-Paakkanen J, Kronberg L: Concentrations of Ames mutagenic chlorohydroxyfuranones and related compounds in drinking waters. *Environmental science & technology* 1997;31:1033-1039.
383. Soini H, Viljanen MK: Diversity of the 32-kilodalton protein gene may form a basis for species determination of potentially pathogenic mycobacterial species. *J Clin Microbiol* 1997;35:769-773.
384. Soini H, Viljanen MK: Gene amplification in the diagnosis of mycobacterial infections: review article. *APMIS* 1997;105:345-353.

385. Soukka T, Salmi M, Joensuu H, Häkkinen L, Sointu P, Koulu L, Kalimo K, Klemi P, Grénman R, Jalkanen S: Regulation of CD44v6-containing isoforms during proliferation of normal and malignant epithelial cells. *Cancer Res* 1997;57:2281-2289.
386. Staessen JA, Fagard R, Thijs L, Arabidze GG, Birkenhänger WH, Bulpitt CJ, de Leeuw P, Dollery CT, Fletcher AE, Forette F, Leonetti G, Nachev C, Rosenfeld J, Rodicio JL, Tuomilehto J, Zanchetti A, for the Syst-Eur Trial Investigators, Sarti C: Randomised double-blind comparison of placebo and active treatment for older patients with isolated systolic hypertension. *Lancet* 1997;350:757-764.
387. Staessen JA, Thijs L, Bijttebier G, Clement D, Palatini P, Rodicio J, Rosenfeld J, Fagard R, behalf of the SYST-EUR Trial Investigators, Tuomilehto J, Sarti C: Determining the trough-to-peak ratio in parallel-group trials. *Hypertension* 1997;29:659-667.
388. Stegmayer B, Asplund K, Kuulasmaa K, Rajakangas A, Thorvaldsen P, Tuomilehto J, for the WHO MONICA Project, Salomaa V, Mähönen M, Sarti C, Torppa J: Stroke incidence and mortality correlated to stroke risk factors in the WHO MONICA Project. An ecological study of 18 populations. *Stroke* 1997;28:1367-1374.
389. Stellato G, Nieminen P, Aho M, Lehtinen T, Lehtinen M, Paavonen J: Type 1 cytokine response and treatment outcome of genital HPV lesions. *GENITOURIN MED* 1997;73:387-390.
390. Stellato G, Nieminen P, Hibma M, Vilja P, Paavonen J, Lehtinen M: Virological and serological determinants of response to systemic interferon alpha-2B treatment of genital HPV infection. *Clinical and Diagnostic Virology* 1997;7:167-172.
391. Stengård JH, Zebra KE, Turner ST, Sing CF: A biometrical study of the relationship between sodium-lithium countertransport and triglycerides. *ANN HUM GENET* 1997;61:121-136.
392. Strickler HD, Schiffman MH, Eklund C, Glass G, Scott DR, Sherman ME, Wacholder S, Kurman RJ, Manos MM, Sciller JT, Dillner J: Evidence for at least two distinct groups of humoral immune reactions to papillomavirus antigens in women with squamous intraepithelial lesions. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev* 1997;6:183-188.
393. Suomalainen A, Majander A, Wallin M, Setälä K, Kontula K, Leinonen H, Salmi T, Pateau A, Haltia M, Valanne L, Lönnqvist J, Peltonen L, Somer H: Autosomal dominant progressive external ophthalmoplegia with multiple deletions of mtDNA: clinical, biochemical and molecular genetic features of the 10q-linked disease. *BAILLIERES CLIN NEUROL* 1997(48):1244-1253.
394. Suomalainen A, Majander A, Wallin M, Setälä K, Kontula K, Leinonen H, Salmi T, Pateau A, Haltia M, Valanne L, Lönnqvist J: Autosomal dominant progressive external ophthalmoplegia with multiple deletions of mtDNA: clinical, biochemical, and molecular genetic features of the 10q-linked disease. *Neurology* 1997;48:1244-1253.

395. Suominen K, Isometsä E, Henriksson M, Ostamo A, Lönnqvist J: Hopelessness, impulsiveness and intent among suicide attempters with major depression, alcohol dependence, or both. *Acta Psychiatr Scand* 1997;96:142-149.
396. Suominen S, Asko-Seljavaara S, Kinnunen J, Sainio P, Alaranta H: Abdominal wall competence after free transverse rectus abdominis musculocutaneous flap harvest. *ANN PLAST SURG* 1997;39:229-234.
397. Suutari M, Rintamäki A, Laakso S: Membrane phospholipids in temperature adaptation of *Candida utilis*: alterations in fatty acid chain length and unsaturation. *J Lipid Res* 1997;38:790-794.
398. Syvänen AC, Tilgman C, Rinne J, Ulmanen I: Genetic polymorphism of catechol-O-methyltransferase (COMT): Correlation of genotype with individual variation of S-COMPT activity and comparison of the allele frequencies in the normal population and Parkinsonian patients in Finland. *PHARMACOGENETICS* 1997;7:65-71.
399. Säynäjäkangas P, Keistinen T, Honkanen PO, Kivelä S: Hospital discharges for pneumonia in Finland between 1972 and 1993 in the population aged 65 years or over. *Age Ageing* 1997;26:269-273.
400. Säynäjäkangas P, Keistinen T, Honkanen PO, Kivelä S: Hospitalization for pneumonia in the Finnish working-age population. *Cent Eur J Public Health* 1997;5:27-29.
401. Söderlund M, Ruutu P, Ruutu T, Asikainen K, Franssila R, Hedman K: Primary and secondary infections by human parvovirus B19 following bone marrow transplantation: characterization by PCR and B-cell molecular immunology. *Scand J Infect Dis* 1997;29:129-135.
402. Takala A, Kaasalainen V, Seppälä T, Kalso E, Olkkola KT: Pharmacokinetic comparison of intravenous and intranasal administration of oxycodone. *ACTA ANAESTHESIOL SCAND* 1997;41:309-312.
403. Tallgren M, Olkkola KT, Seppälä T, Höckerstedt K, Lindgren L: Pharmacokinetics and ventilatory effects of oxycodone before and after liver transplantation. *Clin Pharmacol Ther* 1997;61:655-661.
404. Tangrea J, Helzlsouer K, Pietinen P, Taylor P, Hollis B, Virtamo J, Albanes D: Serum levels of vitamin D metabolites and the subsequent risk of colon and rectal cancer in Finnish men. *Cancer Causes Control* 1997;8:615-625.
405. Taskinen T, Meklin T, Nousiainen M, Husman T, Nevalainen A, Korppi M: Moisture and mould problems in schools and respiratory manifestations in schoolchildren: clinical and skin test findings. *Acta Paediatr* 1997;86:1181-1187.
406. Teikari JM, Virtamo J, Rautalahti M, Palmgren J, Liesto K, Heinonen OP: Long-term supplementation with alpha-tocopherol and beta-carotene and age-related cataract. *ACTA OPHTHALMOL SCAND* 1997;75:634-640.
407. The Nordic Atypical Pneumonia Study Group: Atypical pneumonia in the Nordic countries: aetiology and clinical results of a trial comparing fleroxacin and doxycycline. *J Antimicrob Chemother* 1997;39:499-508.
408. Thomas DC, Richardson S, Gauderman J, Pitkäniemi J: A Bayesian Approach to Multipoint Mapping in Nuclear Families. *Genet Epidemiol* 1997;14:903-908.

409. Thorvaldsen P, Kuulasmaa K, Rajakangas A, Rastenyte D, Sarti C, Wilhelmsen L, for the WHO MONICA Project, Salomaa V, Torppa J, Tuomilehto J: Stroke trends in the WHO MONICA project. *Stroke* 1997;28:500-506.
410. Tienari PJ, Kuokkanen S, Pastinen T, Wikström J, Sajantila A, Sagnhild-Wollheim M, Palo J, Peltonen L: Golli-MBP gene in multiple sclerosis susceptibility. *J NEUROIMMUNOL* 1997;81:158-167.
411. Tikkanen R, Peltola M, Oinonen C, Rouvinen J, Peltonen L: Several co-operational binding sites mediate the interaction of a lysosomal enzyme with the phosphotransferase. *EMBO J* 1997;16:6684-6693.
412. Tikkanen R, Peltola M, Oinonen C, Rouvinen J, Peltonen L: Several co-operational binding sites mediate the interaction of a lysosomal enzyme with the phosphotransferase. *EMBO J* 1997.
413. Tilly-Kiesi M, Packard C, Kahri J, Ehnholm C, Shepherd J, Taskinen M: In vivo metabolism of apoA-I and apoA-II in subjects with apoA-ILys 107->0 associated with reduced HDL cholesterol and LP(AI w AII) deficiency. *Atherosclerosis* 1997;128:213-222.
414. Timonen KL, Nielsen J, Schwartz J, Gotti A, Vondra V, Gratziou C, Giæver P, Roemer W, Brunekreef B: Chronic respiratory symptoms, skin test results and lung function as predictors of peak flow variability. *AM J RESPIR CRIT CARE MED* 1997;156:776-782.
415. Timonen KL, Pekkanen J: Air pollution and respiratory health among children with asthmatic or cough symptoms. *AM J RESPIR CRIT CARE MED* 1997;156:546-552.
416. Timonen KL, Randell JT, Salonen RO, Pekkanen J: Short-term variations in oscillatory and spirometric lung function indices among school children. *Eur Respir J* 1997;10:82-87.
417. Toropainen M, Näkki R, Honkanen A, Rosenberg PH, Laurie DJ, Pelto-Huikko M, Koistinaho J, Eriksson CJP, Korpi ER: Behavioral sensitivity and ethanol potentiation of the N-methyl-D-aspartate receptor antagonist MK-801 in a rat line selected for high ethanol sensitivity. *Alcohol Clin Exp Res* 1997;21:666-671.
418. Tulppala M, Marttunen M, Söderström-Anttila V, Foudila T, Ailus K, Palosuo T, Ylikorkala O: Low-dose aspirin in prevention of miscarriage in women with unexplained or autoimmune related recurrent miscarriage: effect on prostacyclin and thromboxane A2 production. *HUM REPROD* 1997;12:1567-1572.
419. Tuomainen P, Männistö PT: Optimization of the hydrolysis of conjugated L-DOPA, dopamine and dihydroxyphenylacetic acid in human urine for assay by high-performance liquid chromatography with electrochemical detection. *Eur J Clin Chem Clin Biochem* 1997;35:229-235.
420. Tuomilehto J: Diabetes - A problem for millions of people and their families in the European Union. *Diabetologia* 1997;40:B12-B14.
421. Tuomilehto J, Borch-Johnsen K, Molarius A, Jormanainen V, Lounamaa R, Grönhagen-Riska C, Reunanen A, Sarti C: The unchanging incidence of

- hospitalization for diabetic nephropathy in a population based cohort of IDDM patients in Finland. *Diabetes Care* 1997;20:1081-1086.
422. Turjanmaa K, Palosuo T, Alenius H, Lynadier F, Autegarden J, André C, Sicard H, Hrabina M, Tran TX: Latex allergy diagnosis: in vivo and in vitro standardization of a natural rubber latex extract. *Allergy* 1997;52:41-50.
423. Tuulio-Henriksson A, Poikolainen K, Aalto-Setälä T, Lönnqvist J: Psychological defence styles in late adolescence and young adulthood: a follow-up study. *Child and Adolescent Psychiatry* 1997;36:1148-1153.
424. Törnwall ME, Virtamo J, Haukka JK, Aro A, Albanes D, Edwards BK, Huttunen JK: Effect of Alpha-Tocopherol (Vitamin E) and Beta-Carotene Supplementation on the Incidence of Intermittent Claudication in Male Smokers. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 1997;17:3475-3480.
425. Uksila J, Salmi M, Butcher EC, Tarkkanen J, Jalkanen S: Function of lymphocyte homing-associated adhesion molecules on human natural killer and lymphokine-activated killer cells. *J Immunol* 1997;158:1610-1617.
426. Uusitalo A, Tenhunen K, Tenhunen J, Matikainen S, Peltonen L, Jalanko A: Expression and regulation of the human and mouse aspartylglucosaminidase gene. *J Biol Chem* 1997;272:9524-9530.
427. Vaarala O: Atherosclerosis in SLE and in Hughes syndrome (editorial). *LUPUS* 1997;6:489-490.
428. Valsta LM: Functional foods in Finland. *Scandinavian Journal of Nutrition* 1997;41:191-191.
429. Valsta LM: Nutrition News from Finland. *Scandinavian Journal of Nutrition* 1997;41:145-145.
430. Valsta LM: Nutrition News from Finland. *Scandinavian Journal of Nutrition* 1997;41:95-95.
431. Valsta LM: Nutrition News from Finland. *Scandinavian Journal of Nutrition* 1997;41:39-39.
432. Valsta LM: Rapsolie nedsætter serumkolesterol og forhøjer EPA. 1997. (*Magasinet* 1997;3(1):6-7).
433. Vanakoski J, Seppälä T: Renal excretion of tetracycline is transiently decreased during short-term heat exposure. *INT J CLIN PHARMACOL THER* 1997(35):204-207.
434. Vanakoski J, Seppälä T: Renal excretion of tetracycline is transiently decreased during short-term heat exposure. *INT J CLIN PHARMACOL THER* 1997;35:204-207.
435. Varjonen J, Romanov K, Kaprio J, Heikkilä K, Koskenvuo M: Self-rated depression in 12063 middle-aged adults. *NORD PSYKIATR TIDSSKR* 1997;51:331-338.
436. Vartiainen E, Vartiainen T: Effect of drinking water fluoridation on the prevalence of otosclerosis. *J LARYNGOL OTOL* 1997;111:20-22.
437. Vartiainen T, Mannio J, Korhonen M, Kinnunen K, Strandman T: Levels of PCDD, PCDF and PCB in dated lake sediments in subarctic Finland. *Chemosphere* 1997;34:1341-1350.

438. Vartiainen T, Saarikoski S, Jaakkola JJ, Tuomisto J: PCDD, PCDF and PCB concentrations in human milk from two areas in Finland. *Chemosphere* 1997;34:2571-2583.
439. Verkasalo PK, Kaprio J, Varjonen J, Romanov K, Heikkilä K, Koskenvuo K: Magnetic fields of transmission lines and depression. *Am J Epidemiol* 1997;146:1037-1045.
440. Viluksela M, Stahl BU, Birnbaum LS, Schramm K, Kettrup A, Rozman KK: Subchronic/chronic toxicity of 1,2,3,4,6,7,8-heptachlorodibenzo-*p*-dioxin (HpCDD) in rats. Part I. Design, general observations, hematology, and liver concentrations. *Toxicol Appl Pharmacol* 1997;146:207-216.
441. Viluksela M, Stahl BU, Birnbaum LS, Rozman KK: Subchronic/chronic toxicity of 1,2,3,4,6,7,8-heptachlorodibenzo-*p*-dioxin (HpCDD) in rats. Part II. Biochemical effects. *Toxicol Appl Pharmacol* 1997;146:217-226.
442. Virtala M, Kirveskari J, Granfors K: HLA-B27 modulates the survival of *Salmonella enteritidis* in transfected L cells, possibly by impaired nitric oxide production. *Infect Immun* 1997;65:4236-4242.
443. Vries N, Tijssen H, Jarvinen P, Aho K, Putte LBA: HLA-DRB1 in eight Finnish monozygotic twin pairs concordant for rheumatoid arthritis. *TISSUE ANTIGENS* 1997;49:277-279.
444. Vuopio-Varkila J, Suppola J, Klinger N, Tarkka E, Kolho E: Increase of the number of vancomycin resistant enterococci (VRE) isolated in Helsinki, Finland. *EuroSurveillance* 1997;2:97-98.
445. Väisänen M, Kiviranta M, Summanen P, Finegold SM, Jousimies-Somer H: *Porphyromonas endodontalis*-like organisms from extraoral sources. *Clin Infect Dis* 1997;25(Suppl 2):S191-S193.
446. Väisänen M, Mättö J, Salminen K, Jousimies-Somer H: In vitro activity of trovafloxacin against anaerobic bacteria. *Reviews in Medical Microbiology* 1997;8(Suppl 1):S81-S83.
447. Waldhoer T, Schober E, Tuomilehto J: Long-Term Patterns in Seasonality of Insulin-Dependent Diabetes Mellitus Diagnosis in Austrian Children. *J Clin Epidemiol* 1997;50:159-165.
448. Wang Z, Christensen N, Schiller JT, Dillner J: A monoclonal antibody against intact human papillomavirus type 16 capsids blocks the serological reactivity of most human sera. *J Gen Virol* 1997;78:2209-2215.
449. Wang Z, Konya J, Åvall-Lundkvist E, Sapp M, Dillner J, Dillner L: Human papillomavirus antibody responses among patients with incident cervical carcinoma. *J Med Virol* 1997;52:436-440.
450. Wansen K, Pastinen T, Kuokkanen S, Wikström J, Palo J, Peltonen L, Tienari PJ: Immune system genes in multiple sclerosis: genetic association and linkage analyses on TCRB, IGH, IFN- γ and IL-1ra/IL loci. *J NEUROIMMUNOL* 1997;79:29-36.
451. Wartiovaara K, Paavola P, Suvanto P, Paulin L, Saarma M, Peltonen L, Sariola H: Exclusion of the P75 neurotrophin receptor gene as a candidate gene for Meckel syndrome. *CLIN DYSMORPHOL* 1997(6):213-217.

452. Weinberg J, Nohynek H, Giesecke J: Development of a European electronic network on communicable diseases: the IDA-HSSCD programme. *EuroSurveillance* 1997;2:51-53.
453. Whittingham S, Byron SL, Tuomilehto J, Zimmet PZ, Myers MA, Vidgren G, Rowley MJ, Feeney SJ, Koskela P, Tuomilehto-Wolf E, Mackay IR: Autoantibodies Associated with Presymptomatic Insulin-dependent Diabetes Mellitus in Women. *Diabet Med* 1997;14:678-685.
454. Wikström A, Eklund C, Von Krogh G, Lidbrink P, Dillner J: Antibodies against human papillomavirus type 6 capsids are elevated in men with previous condylomas. *APMIS* 1997;105:884-888.
455. Wolf HK, Tuomilehto J, Kuulasmaa K, Domarkiene S, Cepaitis Z, Molarius A, Sans S, Dobson A, Keil U, Rywik S, for the WHO MONICA project, Moltchanov V, Ruokokoski E: Blood pressure levels in the 41 populations of the WHO MONICA project. *J Hum Hypertens* 1997(11):733-742.
456. Wolf HK, Tuomilehto J, Kuulasmaa K, Domarkiene S, Cepaitis Z, Molarius A, Sans S, Dobson A, Keil U, Rywik S: Blood pressure levels in the 41 populations of the WHO MONICA Project. *J Hum Hypertens* 1997;11:733-742.
457. Wuorela M, Jalkanen S, Kirveskari J, Laitio P, Granfors K: *Yersinia enterocolitica* serotype O:3 alters the expression of serologic HLA-B27 epitopes on human monocytes. *Infect Immun* 1997;65:2060-2066.
458. Yip E, Palosuo T, Alenius H, Turjanmaa K: Correlation between total extractable proteins and allergen levels of natural rubber latex gloves. *Journal of natural rubber research* 1997;12:120-130.
459. Ylitalo K, Porkka K, Meri S, Nuotio I, Suurinkeroinen L, Pajukanta P, Vakkilainen J, Viikari J, Peltonen L, Ehnholm C, Taskinen M: Serum complement and familial combined hyperlipidemia. *Atherosclerosis* 1997;129:271-277.
460. Ylitalo L, Turjanmaa K, Palosuo T, Reunala T: Natural rubber latex allergy in children who had not undergone surgery and children who had undergone multiple operations. *J Allergy Clin Immunol* 1997;100:606-612.
461. Zacheus OM, Martikainen PJ: Physicochemical quality of drinking and hot waters in Finnish buildings originated from groundwater or surface water plants. *Sci Total Environ* 1997;204:1-10.
462. de la TR, Segura J, Corcione S, Dijkhuis I, Killander J, Kintz P, Lillsunde P, Moeller M, Pierce A, Tavares R, Tedeschi L, Brusini G, Ferrera SD, Tsoukali H, Verdonck I, Vycudilik W, Wennig R, Williams J, Worm K: Recommendations for the reliable detection of illicit drugs in urine in the European Union, with special attention for the workplace (December 1996). 1997. (*Kemia-Kemi* 1997;24(2):105-107).
463. Åkerblom HK, Reunanen A: The changing epidemiology of childhood diabetes. *IDF Bulletin* 1997;41:31-32.
464. Åkerblom HK, Vaarala O: Cow milk proteins, autoimmunity and Type 1 diabetes. *EXP CLIN ENDOCRINOL DIABETES* 1997;105:83-85.
465. Öhberg A, Penttilä A, Lönnqvist J: Driver suicides. *Br J Psychiatry* 1997;171:468-472.

B. Original articles and reviews published in domestic languages

1. Aalto A, Teperi J, Aro AR: RAND 36-Item Health Survey (RAND-36): Yleinen terveyteen liittyvän elämänlaadun mittari. *Suom Lääkäril* 1997;52:1065-1065.
2. Aho K, Heliövaara M: Tupakanpoltto saattaa aiheuttaa nivelreumaa. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(3):14.
3. Alho H, Kiiänmaa K: Utgör söta alcoholdrycker en hälsorisk? *Suom Lääkäril* 1997;52:1392-1393.
4. Alho H, Kiiänmaa K: Makeannälästä alkoholisoitumisalttiuden testi? *Suom Lääkäril* 1997;52:1391-1392.
5. Aro A, Alfthan G: Homokysteini ateroskleroosin riskitekijä. *Duodecim* 1997;113:1509-1512.
6. Asplund K, Siitonen A: *Yersinia enterocolitica* O:3:n epidemiologiaa tutkitaan. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(5):7-8.
7. Asplund K, Siitonen A: *Yersinia enterocolitica* O:3:n epidemiologiaa tutkitaan. 1997. (*Kansanterveys* (5):7-8).
8. Assmuth T, Vartiainen T: Saastuneiden alueiden hoidon ajankohtaisia kehityslinjoja ja toimia. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(6):2).
9. Aurola R, Nevalainen A: Rakennusten terveysohjeet täsmentyvät sisäilmaohjeessa. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997;4:14-15.
10. Eriksson CJP: Alkoholi, nainen ja hormonit. *Erikoislääkäri* 1997;7:87-90.
11. Eriksson CJP: Liikennejuopumustapausten oikeusturvan kehittyminen uusien tutkimustulosten valossa. *Alkoholipolitiikka* 1997;62:51-53.
12. Eriksson J, Forsén B, Laakso M, Tuomilehto J: Akarboosi diabeteksen hoidossa. *Suom Lääkäril* 1997;52:309-311.
13. Eriksson J, Forsen B, Laakso M, Tuomilehto J: Akarboosi diabeteksen hoidossa. *Suom Lääkäril* 1997;4:309-311.
14. Fogelholm M, Männistö S: Perimä, laiskottelu vai liikasyöminen? *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(1):2-3.
15. Haverinen U, Nevalainen A: Korpilahden koulukeskukseen puhtaampaa sisäilmaa. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997;2:9.
16. Heilä H: Itsemurha skitsofreniaa sairastavien suurin vaaratekijä. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):3.
17. Heistaro S, Helakorpi S, Uutela A, Puska P: Suomalaisen aikuisväestön koettu terveys vuosina 1979-1995. *Suom Lääkäril* 1997;52:535-542.
18. Heliövaara M: Lihavuuden hinta on kova. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997:1.
19. Herva E, Sankilampi U, Leinonen M: Rokote estäisi aikuisten invasiivisia pneumokokki-infektioita. *Duodecim* 1997;113:689-691.
20. Holmström P: HIV-testaus raskaana oleville laajenee. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(9):8.

21. Holmström P: Viime vuonna todettiin HIV-tartunta 68 henkilöllä. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(4):8-9.
22. Holopainen M: Kunnat avainasemassa ympäristöterveysohjelman toteuttamisessa. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997;5:11.
23. Hovi T, Honkanen P, Huovinen P, Kuronen T, Meurman O, Pyhälä R, Kansanterveyslaitoksen rokotussuositustyöryhmä: Rokotukset ja spesifinen lääkehoito influenssaepidemioiden hallinnassa. Suom Lääkäril 1997;52:2645-2651.
24. Hovi T, Kuronen T, Kansanterveyslaitoksen rokotussuositustyöryhmä: Kansanterveyslaitoksen suositus influenssarokotteen käytöstä syksyllä 1997. Suom Lääkäril 1997;52:2655-2656.
25. Huovinen P: Miljoonien kuurien ongelma on ratkaistava. Pääkirjoitus. Suom Lääkäril 1997;52:2781-2781.
26. Huovinen P, Klaukka T: Miten vaikuttaa mikrobilääkkeiden käyttöön? Suom Lääkäril 1997;52:2823-2826.
27. Huovinen P, Klaukka T, Palva E: Makrolidien käyttöön lisää harkintaa. Atsitromysiinin käyttö kasvaa voimakkaasti. Suom Lääkäril 1997;52:2538-2541.
28. Huttunen JK: Kenen vastuulla on väestön terveyden tutkimus? Duodecim 1997;113:1325-1327.
29. Huttunen JK: Ksylitoli, karies ja Euroopan Unioni. Suom Hammaslääkärilehti 1997(21):2049-2049.
30. Huttunen JK: Liikapainoisuus kansanterveysongelmana. Käytännön lääkäri 1997;41:134-135.
31. Huttunen J: Kenen vastuulla on väestön terveyden tutkimus? Duodecim 1997(113):1325-1327.
32. Huttunen M: Skitsofrenia - psykiatrissa kielipeliä? Duodecim 1997;113:2585-2586.
33. Huttunen M: Skitsofrenia sikiökautisena keskushermoston kehityshäiriönä. Duodecim 1997;113:2593-2594.
34. Huttunen M: Tunnetilat - silta kehon ja mielen välillä. Duodecim 1997;113:1385-1391.
35. Hyypiä T, Roivainen M, Hovi T: Virusreseptorit. Duodecim 1997;113:821-829.
36. Hänninen O: Väestön altistus ilman epäpuhtauksille mitataan - Expolis alkanut. 1997. (Kansanterveys 1997;(1):10-11).
37. Immonen-Räihä P, Arstila M, Tuomilehto J, Mononen A, Vuorenmaa T, Torppa J, Parvinen I: Turun keski-ikäisen väestön sairastuvuus ja kuolleisuus sydäninfarktiin vuosina 1972-1992. Suom Lääkäril 1997;52:3599-3605.
38. Jahkola M, Vuopio-Varkila J: Suomen kurkkumätätapaukset 1993-1996 olivat peräisin Venäjältä. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(2):10-11.
39. Jahkola M, Vuopio-Varkila J: Suomen kurkkumätätapaukset 1993-1996 olivat peräisin Venäjältä. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(2):10-11.

40. Jormanainen V, Seppälä T, Sahi T: Huumeita kokeilleet varusmiehet kesällä 1996. *Suom Lääkäril* 1997(22-23):2523-2529.
41. Jousilahti P: Finriski-97 alkuun tammikuussa. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(1):11).
42. Jousilahti P: Lihavuus on sepelvaltimotaudin riski. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(1):3).
43. Jousilahti P: Maailman terveysongelmat nyt ja tulevaisuudessa. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(9):2-3).
44. Jousilahti P: Tärkeimmät terveysongelmat nyt ja tulevaisuudessa. *Suom Lääkäril* 1997;52:4327.
45. Jousimies-Somer H, Forsblom B: Legionellaseuranta on kansainvälistä - EWGLI. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(4):12.
46. Kainulainen L, Ruuskanen O, Nikoskelainen J, Svedström E, Liippo K, Punnonen J, Arvilommi H: CVI-tauti. *Duodecim* 1997;113:209-216.
47. Kantanen M, Leinikki P: Suositus verinäytteiden ottamisesta mahdollisen HIV-tartunnan jälkeen. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(6):9-10.
48. Kaprio J, Lönnqvist J: Onko skitsofrenia perinnöllinen sairaus? *Duodecim* 1997;113:2589-2591.
49. Karma P, Huttunen JK: Helsingin yliopistollisen keskussairaalan sairaanhoitotoiminnan tarkastus. *Suom Lääkäril* 1997(52):3935-3939.
50. Kela E: Tartuntatautien ilmoittaminen uudistuu. *Tehy* 1997(19):36.
51. Kela E: Yersinia-tutkimus käynnistynyt. *Neuvola* 1997(2):18.
52. Kiesepä T: Kaksisuuntaiseen mielialahäiriöön liittyvät geenit ja ympäristötekijät tutkittavana. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):2.
53. Kiianmaa K, Alho H: Maistuuko viina makealta? *Alkoholipolitiikka* 1997(2):151-152.
54. Kivistö T, Saario E: Kissan miliaarinen bronkolitiaasi. *Suomen eläinlääkärilehti* 1997;103:203-207.
55. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 26.5. - 17.8.1997 . 1997. (*Kansanterveys* 7/1997).
56. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne diagnostisten laboratorioden löydösten perusteella 30.12.96 - 26.1.97 . 1997. (*Kansanterveys* 2/1997).
57. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne 18.11. - 29.12.1996. 1997. (*Kansanterveys* 1/1997).
58. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 24.2. - 16.3.1997 . 1997. (*Kansanterveys* 4/1997).
59. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 18.8. - 21.9.1997 . 1997. (*Kansanterveys* 8/1997).
60. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 17.3. - 20.4.1997 . 1997. (*Kansanterveys* 5/1997).
61. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 22.9. - 19.10.1997 . 1997. (*Kansanterveys* 9/1997).

62. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 21.4. - 25.5.1997 . 1997. (Kansanterveys 6/1997).
63. Kleemola M: Virusepidemiologinen tilanne virologisten laboratorioden löydösten perusteella 20.10. - 16.11.1997 . 1997. (Kansanterveys 10/1997).
64. Kleemola M: Virusepidemiologisia havaintoja ajalta 27.1. - 23.2.1997 . 1997. (Kansanterveys 3/1997).
65. Kleemola P, Roos E, Prättälä R: Päivän tärkein ateria - aterioiden koostumus vuonna 1992. Suom Lääkäril 1997;52:1027-1032.
66. Knekt P: Masentuneisuus lisää tupakoivan syövän vaaraa. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(8):10-11.
67. Koivisto J, Nevalainen A: Kosteusvauriot kovin yleisiä kerrostaloissa. 1997. (Kansanterveys 1997;(2):10).
68. Kokki M: Mitä klinikon tulee tietää EHEC-infektiosta? Erikoislääkäri 1997;7:271-273.
69. Komulainen H: Juomaveden MX aiheuttaa syöpää koe-eläimissä. 1997. (Kansanterveys 1997;(7):2-3).
70. Korhonen L: Lelumelua ja muuta mölyä - päiväkotit desibelejä tulvillaan . 1997. (Kansanterveys 1997:(2):2).
71. Korhonen T, Uutela A, Korhonen HJ, Puska P: Media herättää, henkilökohtaiset kannustukset motivoivat tupakoinnin lopettamiseen. 1997. (Kansanterveys 1997;(4):13-14).
72. Koskinen S: Väestöryhmien väliset hyvinvointierot - tutkimusohjelma käynnistyy. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(4):15.
73. Koskinen S, Aromaa A: Suomalaisten terveys 6. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(6):10-11.
74. Koskinen S, Aromaa A: Suomalaisten terveys 5. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(5):11-12.
75. Koskinen S, Aromaa A: Suomalaisten terveys 7. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(8):11-12.
76. Koskinen S, Aromaa A: Suomalaisten terveys 4. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(1):11-12.
77. Koskinen S, Martelin T, Rahkonen O: Tieteellinen julkaiseminen sosiaalilääketieteessä. Sosiaaliläket Aikakausl 1997;34:170-174.
78. Kusnetsov J: Legionellat kuriin sairaaloiden vesijärjestelmissä. 1997. (Kansanterveys 1997;(4):12).
79. Kuusi M, Lankinen KS, Kilpi T: Rokotteilla ei odottamattomia haittavaikutuksia. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(6):4-4.
80. Laaksonen M, Prättälä R, Rahkonen O: Tupakoinnin ja painon yhteys vaihtelee koulutusryhmittäin. 1997. (Kansanterveys 1997;(8):10).
81. Lahti-Koski M: Uusi ravitsemuskertomus ilmestynyt. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(4):14.
82. Lahti-Koski M: Uusi ravitsemuskertomus kuvaa ravitsemusta monesta näkövinkkelistä. Elintarvikevalvonta 1997(3):37-38.

83. Leinikki P: Suomi on osa EU:n tartuntatautiseurannan verkostoa. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(4):2.
84. Leinikki P, Nohynek H: Suomi kansainväliseen tartuntatauti yhteistyöhön EU-US -yhteistyön kautta. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(4):2-3.
85. Leinikki P, Ruutu P: Hyvin toimiva tartuntatautien seuranta - kaikille tärkeä. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(9):1.
86. Leinikki P, Ruutu P, Siitonen A: EHEC tuli jäädäkseen. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(7):7.
87. Leinikki P, Salminen M, Liitsola K, Vanhatalo J: Vakava HIV-epidemia Kaliningradin alueella heijastaa uhkaavaa pandemiaa koko Venäjällä. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(5):8.
88. Leinikki P, Salminen M, Liitsola K, Vanhatalo J: Vakava HIV-epidemia Kaliningradin alueella heijastaa uhkaavaa pandemiaa koko Venäjällä. 1997. (*Kansanterveys* (5):8).
89. Leino T, Siitonen A, Jahkoala M: Tartuntatautilanne: Hiirilavantautia Pohjanmaalla. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(6):5-6.
90. Leppämäki S: Liikunta ja valo vaikuttavat mielialaan. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):9.
91. Liitsola K, Syvänen A, Leinikki P, Salminen M: HIV:lle ehkä synnynnäinen suoja. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997:8-8.
92. Lillsunde P: Huumeiden työpaikkatestauksesta. 1997. (*Työterveyslääkäri* 1/97).
93. Lillsunde P: Huumetestit yleistymässä työpaikoilla. 1997. (*Kemia-Kemi* 2/97).
94. Lillsunde P: Onko reitti selvä? Päätteet ja liikenne -kampanja 1997. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(8):12-12.
95. Lillsunde P: Onko reitti selvä? Päätteet ja liikenne -kampanja 1997. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(8):12-12.
96. Lillsunde P, Seppälä T: Huumeselonta. *Kunnallislääkäri* 1997(8):27-30.
97. Lindbohm R: Hengitysilman alkoholimittaukset käyttöön. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):10-11.
98. Lindeman S: "Hän halusi itse päättää tämänkin asian" - onko lääkärin ammatti itsemurhan riskitekijä? *Työterveyslääkäri* 1997;2:125.
99. Lindeman S: Masennus ja fyysiset sairaudet myös lääkäreillä tavallisia itsemurhan riskitekijöitä. *Suom Lääkäril* 1997;25:2851-2853.
100. Lindeman S, Läärä E, Hirvonen J, Väisänen E, Lönnqvist J: Lääkäreiden itsemurhat Suomessa vuosina 1986-1993. *Suom Lääkäril* 1997;52:49-52.
101. Lönnqvist J: Huumeet terveydenhuollon haasteena. *Irti : huumetyön erikoislehti* 1997(3):12-14.

102. Lönnqvist J: Mieli ja terveys. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(10):1.
103. Lönnqvist J, Upanne M: Itsemurhien ehkäisyprojektin arviointi on alkanut. Suom Lääkäril 1997;52:3143-3146.
104. Marttunen M: Itsetuhoisuus nuoruusiässä yleisempää ja vakavampaa kuin uskottu. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(5):10.
105. Marttunen M: Itsetuhoisuus nuoruusiässä yleisempää ja vakavampaa kuin uskottu. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(5):10.
106. Methuen T, Poikolainen K, Roine R: Alkoholin aiheuttamien vieroitusoireiden hoito - mikä on ilokaasun asema? Suom Lääkäril 1997;52:989-992.
107. Miettinen I, Vartiainen T, Martikainen P: Fosfori säätelee mikrobien kasvua talousvesissä. 1997. (Kansanterveys 1997;(7):3).
108. Mäki-Paakkanen J: FISH-tekniikka mikrotuma-analytiikassa hiirellä. Solubiologi 1997;15:5-11.
109. Männistö S: Alkoholia terveydeksi? Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(7):11.
110. Männistö S: Omenalihavilla enemmän rintasyöpää. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(1):3-4.
111. Nevalainen A: Homehaittojen toteamista ohjeistetaan. 1997. (Kansanterveys 1997;(2):10).
112. Nevalainen A: Rakennuksen homeongelman toteamismenetelmät. Kemia 1997;24:690692.
113. Partonen T: Melatoniini lääkkeenä (kirje toimittajalle). Duodecim 1997;113:766.
114. Partonen T: Melatoniini perustutkimuksen valokeilassa. Suom Lääkäril 1997;52:2395-2397.
115. Partonen T: Melatoniini unettomuuden hoidossa. Suom Lääkäril 1997;52:2399-2402.
116. Partonen T: Valon psykiatriset vaikutukset. Erikoislääkäri 1997;7:259-263.
117. Pekkanen E: Lapsen kanssa ulkomailla. Neuvola 1997(3).
118. Pekkanen J: Päiväkotihoido ja lasten astma (in Finnish). Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997;2:4.
119. Pelkonen M: Psykiatriseen hoitoon hakeutuneiden nuorten tausta, itsetuhoisuus ja ennuste. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(10):4.
120. Pirkola S: Päihdeongelmaisten itsemurhat - työssäkäyvät vaarassa viikonloppuisin? Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(10):10.
121. Poikolainen K: Huumeet Suomessa: Esiintyvyys ja kehityssuunta. Tiimi 1997(2):4-11.

122. Poikolainen K: Kolme ominaisuutta altistaa alkoholiriippuvuudelle. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):10.
123. Portman M, Lindbohm R, Lillsunde P, Penttilä A: Liikennejuopumus ja ajo-oikeus. *Suom Lääkäril* 1997;52:2876-2877.
124. Portman M, Lindbohm R, Lillsunde P, Penttilä A: Liikennejuopumus ja ajo-oikeus. *Suom Lääkäril* 1997(25):2876-2877.
125. Potasev T, Savolainen K: Huumeet infektioiden levittäjänä. *Suom Lääkäril* 1997;52:2953-2956.
126. Prättälä R, Laaksonen M, Rahkonen M: Miehen logiikka vai naisen? 1997. (*Kansanterveys* 1997;(4):13).
127. Puohiniemi R, Siitonen A: EHEC suomalaisten vakavissa ripulitaudeissa: Tehostetun tutkimuksen vuosisaldo. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(4):9-10.
128. Puohiniemi R, Siitonen A: Suomi on lähes salmonellavapaa maa. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(4):7-8.
129. Puska P: Karjalassa miesten elinajanodote pudonnut 11 vuotta. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(8):2).
130. Pyhälä R, Haanpää M, Kleemola M, Kinnunen L, Ikonen N, Rostila T: Vastasiko talven 1996-97 influenssaepidemia odotuksia? *Suom Lääkäril* 1997;24:2637-2641.
131. Pyhälä R, Hovi T: Influenssarokotukset - jäitä hattuun, mutta kohtuullisesti. *Duodecim* 1997;113:2129-2131.
132. Pyhälä R, Kinnunen L, Haanpää M: Wuhan saapui Suomeen. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(1):7.
133. Rautakorpi U, Huovinen P, Klaukka T: Ovatko antibioottikuurit turhan pitkiä? *Suom Lääkäril* 1997;52:3228-3230.
134. Rehnberg N: "Mitä, jos..?" Naisten kokemuksia rintabiopsiasta. *Syöpä-Cancer* 1997(4):10-12.
135. Reunanen A: Lihavuuden yleisyys ja merkitys kansanterveyden kannalta. *Käytännön lääkäri* 1997;4:136-139.
136. Roos G: "Meidät on tehty pizzasta" - lasten ruokakulttuurista Kentuckyssa. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(9):11-12).
137. Ruutu P: Uudet ruokamyrkytys- ja vesiperäisten epidemioiden ilmoittamisohjeet. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(7):9-10.
138. Ruutu P, Jähkölä M, Siitonen A, Niemi V: Ruokamyrkytys- ja vesiperäisten epidemioiden ilmoittaminen muuttuu. *Suom Lääkäril* 1997;52:2557-2560.
139. Ruutu P, Kela E: Tartuntatauti-ilmoittamismenettelyä hiotaan - muutokset voimaan 1.1.1998. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(9):2.
140. Ryynänen L: Henkisen hyvinvoinnin kohentuminen laitostuntoutuksessa. *Sotaveteraani* 1997(7):47-47.

141. Ryynänen L: Kuntoutus ikääntyneiden itsenäisen selviytymisen tukena. 1997. (Kansanterveys 1997;(9):10-11).
142. Ryynänen L: Kuntoutus ikääntyneiden itsenäisen selviytymisen tukena. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(9):10-11.
143. Saarinen P, Viinamäki H, Lehtonen J, Lönnqvist J: Omaisten psyykkinen tilanne ja ammattiavun tarve läheisen itsemurhan jälkeen. Suom Lääkäril 1997;52:981-986.
144. Saikku P, Laitinen K: Keuhkoklamydian yhteys arterioskleroosiin varmistumassa. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997;1997:12.
145. Saikku P, Puolakkainen M: Klamydiainfektioiden nykydiagnostiikka. Moodi 1997;21:239-242.
146. Salaspuro MAH: Ilokaasuhoidon eettiset rajat. Suom Lääkäril 1997.
147. Salaspuro M, Alho H: Ilokaasuhoito ja lääketieteen etiikan rajat: pääkirjoitus. Suom Lääkäril 1997;52:941-942.
148. Salaspuro M, Alho H: Lustgasbehandling och den medicinska etikens gränser: ledare. Suom Lääkäril 1997;52:942-943.
149. Salminen M: Murrosikä lähestyvä HIV väistelee kaikin keinoin. Solubiologi 1997(19):13-20.
150. Salomaa V: Onko Suomi hyötynyt kohonneen verenpaineen lääkehoidosta? Suom Lääkäril 1997;52:1659-1665.
151. Salomaa V, Miettinen H, Kuulasmaa K, Niemelä M, Ketonen M, Vuorenmaa T, Lehto S, Palomäki P, Mähönen M, Immonen-Räihä P, Arstila M, Kaarsalo E, Mustaniemi H, Torppa J, Tuomilehto J, Puska P, Pyörälä K: Ilmaantuvuuden, uusintakohtausten ja kohtausten tappavuuden muutosten osuus sepelvaltimotautikuolleisuuden vähenemiseen 1983-1992. FINMONICAn infarktirekisteritutkimuksen tulokset. Suom Lääkäril 1997;52:3193-3199.
152. Salomaa V, Tamminen M, Keskimäki I, Salmela R, Hämäläinen H, Reunanen A: Sydän- ja verisuonitaudeista valtakunnallinen tietopaketti Internetissä. Suom Lääkäril 1997;52:457-461.
153. Saloniemi A, Prättälä R, Liira J: Kyllä mutta - kypärän käytön kontekstit rakennustyössä. Työ ja ihminen 1997;11:184-195.
154. Sarvas M: Biotekniikan mahdollisuudet ja yleinen hyväksyttävyys. Kemia 1997;24:175-175.
155. Seppälä H, Huovinen P: Toivoa resistenssiongelmaan. 1997. (Kansanterveys 1997;(7):7-8).
156. Siitonen A: Salm-Net -humaanisalmionellojen laboriopohjainen Euroopan seurantaverkko toimii. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(4):4,13.
157. Siitonen A, Keskimäki M, Saari M: EHEC asettautui Suomeen. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(8):7-8.

158. Siitonen A, Leinikki P: Kliinisen mikrobiologian laboratoriodien toimiluvat: Ulkoinen laadunarviointi entistä tärkeämpää. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(3):11.
159. Suvisaari J: Perinnöllinen alttius ja ympäristötekijät vaikuttavat skitsofreniaan sairastumiseen. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):2-3.
160. Toivanen L: KTL seuraa lapsuusiän diabetestä. *Neuvola* 1997(1):18-18.
161. Tuomilehto J: Iäkkäiden verenpaineen hoito lisää elämänlaatua - tulokset laajasta eurooppalaisesta verenpainetutkimuksesta valmistuneet. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(7):10-11).
162. Tuomilehto J, Reunanen A: Diabeteksen yleisyys Suomessa. *Diabetes ja lääkäri* 1997(12):4-14.
163. Tuomilehto J, Reunanen A: Diabeteksen yleisyys Suomessa. *Diabetes ja lääkäri* 1997(joulukuu):4-14.
164. Tuulio-Henriksson A: Psykologiset defenssityylit nuoruusiästä varhaisaikuisuuteen: seurantatutkimus. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):3-4.
165. Tuulio-Henriksson A: Psykologiset defenssityylit nuoruusiästä varhaisaikuisuuteen: seurantatutkimus. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(10):3-4.
166. Törmälä M, Junes R, Rantala A, Kauma H, Lilja M, Reunanen A, Savolainen M, Kesäniemi A: Verenpainepotilaiden ravinnonsaanti. *Suom Lääkäril* 1997;52:2937-2944.
167. Uusitupa M, Aro A, Mykkänen H, Rissanen A: Ravinto, terveytemme perusta nyt ja tulevaisuudessa. *Suom Lääkäril* 1997;52:2181-2186.
168. Uutela A: Suomalaisten tupakointi keväällä 1997. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(10):11).
169. Uutela A, Laaksonen M, Puska P: Tupakka savuaa kodeissa. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(8):9-10).
170. Vaara M: Bakteerien antibioottiresistenssi; 2000-luvun maailmanlaajuinen uhka. *Suom Lääkäril* 1997;52:2151-2158.
171. Vaara M: Tulevaisuuden taudit. *Duodecim* 1997;113:2441-2447.
172. Valle M, Davidkin I: Tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko Suomessa ensimmäisenä hallintaan. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(6):8.
173. Valle T, Reunanen A, Koivisto V, Kangas T, Rissanen A: Suomalaisen diabeetikon hoitotasapano. *Duodecim* 1997;113:1903-1912.
174. Vartiainen T, Heinonen-Tanski H, Miettinen I, Maunula L: Talousveden laadun hallinta on vaikeaa - juomavesi aiheutti ripulia. 1997. (*Kansanterveys* 1997;(7):4).
175. Vuopio-Varkila J: Sairaalainfektiot haaste terveydenhoitojärjestelmälle. *Sairaala* 1997(3):20-21.
176. Vuopio-Varkila J: T1M1-A-streptokokki-infektiot ovat lisääntyneet. *Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland* 1997(3):7.

177. Vuopio-Varkila J: Valtakunnallinen sairaalainfektioiden seuranta, milloin, miten, miksi? Suomen sairaalahygienialehti 1997;15:241.
178. Vuopio-Varkila J: Vankomysiinille resistentti enterokokki on vaikea sairaalabakteeri. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(4):11-12.
179. Vuopio-Varkila J: Vankomysiiniresistentti MRSA (VRSA) löydetty Japanista. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997(6):7.
180. Vuopio-Varkila J, Tarkka E: Vankomysiinille resistentti enterokokki. Moodi 1997(6):243-246.
181. Zacheus O, Iivanainen E: Vesijohtoverkoston saostumisissa runsas mikrobikasvu. 1997. (Kansanterveys 1997;(7):3-4).
182. Ölander RM: Difteri- och tetanusimmuniteten hos vuxna. Kansanterveys - the Bulletin of National Public Health Institute of Finland 1997;6:7.

C. Textbooks and chapters in textbooks, reports and proceedings

1. Infectious diseases in Finland 1996. 1997. (Publications of National Public Health Institute, Series B 6/1997).
2. Smittsamma sjukdomar i Finland år 1996. 1997. (Publications of National Public Health Institute, Series B 5/1997).
3. Tartuntataudit Suomessa vuonna 1996. 1997. 36 p. (Publications of National Public Health Institute, Series B 4/1997).
4. Aalto A, Aro S, Ohinmaa A, Aro AR, Mähönen M: Lyhyen terveyteen liittyvää elämänlaatua kartoittavan SF-20 -mittarin validointi suomalaisessa aikuisväestössä. Helsinki: Stakes, 1997. 37 p. (Aiheita 37/1997).
5. Aho K, Heliövaara M, Knekt P, Reunanen A, Aromaa A, Leino A, Kurki P, Heikkilä R, Palosuo T: Serum immunoglobulins and the risk of rheumatoid arthritis [abstract]. In: Annual Meeting of the Finnish Society for Rheumatology. 1997:233. (Scand J Rheumatol 26/1997).
6. Aho K, Reunanen A, Aromaa A: Cardiovascular risk factors in Parkinson's disease in a large prospective population study [abstract]. In: XIIIth International Symposium on Parkinson's Disease. 1997:21. (MOV DISORD Vol 12, Suppl./1997).
7. Alenius H, Mikkola J, Turjanmaa K, Reunala T, Palosuo T: Chitin-binding proteins in natural rubber latex (NRL) and in several plants contain cross reacting IgE-binding epitopes [abstract]. J Allergy Clin Immunol 1997;99:S503.
8. Alho H: New treatments for alcoholism: a review. In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. Psychiatria Fennica. Helsinki: Psychiatria Fennica Oy, 1997:65-75.
9. Aro A: Ravinto kansantautien ehkäisyssä ja hoidossa. In: Therapia Fennica, 8 laitos. Forssa: Kandidaattikustannus oy/Lääketieteen kandidaattiseura ry, 1997:655-661.
10. Aromaa A, Koskinen S, Huttunen J: Suomalaisten terveys 1996. Helsinki: KTL ja STM/Oy Edita Ab, 1997. 272 p.

11. Bamford J, Husgafvel-Pursiainen K, Koskinen A, Livio H, Rauvala H, Romantschuk M, Sarvas M, Sen R, Simonsuuri-Sorsa M, Söderlund H: Geeniteknikka Suomessa. Helsinki: Biotekniikan neuvottelukunta, 1997. 20 p.
12. Bluysen P, Dueholm S, Fischer M, Jantunen M, Knöppel H, Loevenstein J, Lundgren B, Morfini L, Nielsen PA, Piardi S: Exposure assessment. In: Molhave L ed. Evaluation of VOC Emissions from Building Products: Solid Flooring Materials. . Luxembourg: European Commission, 1997:21-30. (Air Pollution Epidemiology Series Report No: 8).
13. Brummer-Korvenkontio H, Kalkkinen N, Palosuo T, Reunala T: Molecular characterization of the major 22-kD *Aedes communis* mosquito saliva allergen [abstract]. *J Allergy Clin Immunol* 1997;99:S353.
14. Burn J, Camm J, Davies MJ, Peltonen L, Schwartz PJ, Watkins H: The phenotype/genotype relation and the current status of genetic screening in hypertrophic cardiomyopathy, Marfan syndrome and the long QT syndrome. 1997. (Heart).
15. Capeding MRZ, Nohynek H, Käyhty H, Pascual L, Gepanayao C, Eskola J, Ruutu P: Lyophilized *Haemophilus influenzae* type b (Hib) conjugate vaccine mixed in syringe with DTP (diphtheria-tetanus-pertussis) vaccine in EPI schedule is immunogenic in Philippine infants (abstract). In: The International Conference on Acute Respiratory Infections. 1997.
16. Carr J, Sanders-Buell E, Salminen M, Birx D, McCutchan F: Identification of two geographically dispersed, complex A/G recombinants of HIV-1 from Djibouti (poster 82). In: Advances in AIDS Vaccine Development. 1997:187.
17. de Courten M, Bennett PH, Tuomilehto J, Zimmet P: Epidemiology of NIDDM in Non-Europids. In: Alberti KGMM, Zimmet P, DeFronzo RA, Keen H ed. International Textbook of Diabetes Mellitus. 2nd ed. John Wiley & Sons Ltd, 1997:143-170.
18. Eskola J: Rokotukset. In: Simell O ed. Neuvolakirja 6. p.. Espoo: Orion, 1997:294-304.
19. Eskola J, Hovi T, Jahkola M, Kiiski P, Kilpi T, Koski T, Kujala P, Kuronen T, Nohynek H, Pekkanen E, Vesikari T: Rokottajan käsikirja, 3. uudistettu painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 1997.
20. Eskola J, Käyhty H: Pneumococcal vaccines. In: Ruuskanen O, Mertsola J ed. Respiratory infections: Prevention and Therapy. London: Baillieres Thierry, 1997:85-104. (Baillieres Clinical Paediatrics Vol. 5 /1997).
21. Eskola J, Käyhty H: Pneumococcal vaccines. In: Ruuskanen O, Mertsola J ed. Respiratory infections: prevention and therapy. 1997:101-120. (Bailliere's Clinical Paediatrics).
22. Forsén TJ, Tuomilehto J, Teramo K, Reunanen A, Nissinen A, Osmond C, Barker DJP, Eriksson JG: Size at birth and coronary heart disease mortality in Finns born during 1924-33 [abstract]. In: 16th IDF Congress. 1997:A213. (Diabetologia 40, Suppl 1/1997).
23. Forsén TJ, Tuomilehto J, Teramo K, Reunanen A, Nissinen A, Osmond C, Barker DJP, Eriksson JG: Size at birth and coronary heart disease mortality in Finns born

- during 1924-33 [abstract]. In: International Diabetes Epidemiology Group Symposium. 1997.
24. Forsén T, Tuomilehto J, Teramo K, Reunanen A, Nissinen A, Osmond C, Barker D, Eriksson J: Maternal obesity, thinness at birth and coronary heart disease mortality in Finnish males [abstract]. In: International Diabetes Epidemiology Group Symposium. 1997.
  25. Gotte D, Carr J, Salminen M, Daniell D, McCutchan F: Full-length genome analysis of an African HIV-1 isolate of subtype F (poster 85). In: Advances in AIDS Vaccine Development. 1997:190.
  26. Granfors K: Persistent bacterial antigens in joints in spondyloarthritis. In: Feng PH ed. Proceedings of the XIXth ILAR congress of rheumatology. Singapore: Communication Consultants, 1997:198-199.
  27. Granfors K: The role of infection in spondyloarthritis. In: Feng PH ed. Proceedings of the XIXth ILAR congress of rheumatology. Singapore: Communication Consultants, 1997:36-38.
  28. Grayston JT, Huovinen P: Mycoplasma and chlamydia. In: Zinner SH, Young LS, Acar JF, Neu HC ed. Expanding indications for the new macrolides, azalides, and streptogramins. New York: Marcel Dekker, 1997:219-223. (Infectious disease and therapy 21/1997).
  29. Grönhagen-Riska C, Reunanen A, Sahipakka K, Stenman S: Incidence of uremic nephropathy in IDDM in Finland [abstract]. In: 16th IDF Congress. 1997:A 537. (Diabetologia 40, Suppl 1/1997).
  30. Hakulinen T, Pukkala P, Puska P, Tuomilehto J, Vartiainen E: Various measures of smoking as predictors of cancer of different types in two Finnish cohorts. In: Repatriation medical authority: proceedings of the consensus conference on smoking and prostate cancer. Canberra: Australian Government Publishing Service, 1997:57-70.
  31. Hartikainen T, Ruuskanen J, Vanhatalo M, Martikainen PJ: Biological removal of carbon disulphide emissions. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:316-318. (AMBIOTICA 1/1997).
  32. Haverinen U, Husman T, Toivola M, Suonketo J, Lindberg R, Pentti M, Leinonen J, Hyvärinen A, Meklin T, Nevalainen A: A model to manage indoor air problems of school buildings. In: Woods JE, Grimsrud DT, Boschi N ed. Healthy Buildings/IAQ '97 Global Issues and Regional Solutions. Proceedings: Volume 1. Washington DC: 1997:99-104.
  33. Haverinen U, Leinonen J, Kolehmainen U, Suonketo J, Husman T, Toivola M, Pentti M, Lahti M, Lindberg R, Nevalainen A: Korpilahden koulumäen toimintamalli - kosteus- ja homeongelman selvitykset, korjaukset ja seuranta. Kansanterveyslaitos, 1997. 57 p. (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B8/1997).
  34. Heikkilä R, Aho K, Heliövaara M, Knekt P, Reunanen A, Aromaa A, Leino A, Palosuo T: Serum androgen-anabolic hormones and the risk of rheumatoid arthritis [abstract]. In: Annual Meeting of the Finnish Society for Rheumatology. 1997:233. (Scand J Rheumatol 26/1997).

35. Helakorpi S, Uutela A, Prättälä R, Berg M, Puska P: Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen, kevät 1997. Health Behaviour among Finnish Adult Population, Spring 1997. Helsinki: Kansanterveyslaitos, 1997. 206 p. (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B. Publications of the National Public Health Institute B 10/1997).
36. Heliövaara M: Osteoarthritis. In: Olsen O ed. Impact of Work Load and Work Exposures on Disease Incidence in the Nordic Countries. Copenhagen: Nordic Council of Ministers, 1997:20-25. (TemaNord 571/1997).
37. Heliövaara M: TULE-sairauksien kliininen epidemiologia. In: Alaranta H, Pohjolainen T, Rissanen P, Vanharanta H ed. Fysiatría. Jyväskylä: Duodecim, 1997:106-117.
38. Hellsten E, Vesa J, Jalanko A, Peltonen L: From locus to cellular disturbances: positional cloning of the infantile neuronal ceroid lipofuscinosis gene. 1997. (Neuropediatrics).
39. Hirvonen M, Ruotsalainen M, Savolainen K, Nevalainen A: Hometalon mikrobien biologiset vasteet ja toksisuus. In: Ruotsalainen R, Säteri J ed. Sisäilmastoseminaari. Helsinki: Sisäilmayhdistys ry, 1997:129-134. (SIY Raportti 8).
40. Hirvonen M, Ruotsalainen M, Savolainen K, Nevalainen A: Indoor air actinomyceete spores stimulate production of nitric oxide and reactive oxygen species in RAW264.7 macrophages. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings, Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: University, 1997:95-98. (AMBIOTICA 1).
41. Hitchins AD, Duvall RE, Tran TT, US F, Saari M: Interfacing a DNA probe identification test kit at the enrichment stage of isolation methodology. In: The 11th AOAC International Annula Meeting & Exposition. 1997:71.
42. Holopainen M, Piirainen J, Mäittälä J, Liesivuori J: Asbestille altistumisen terveysvaikutukset Paakkilassa. In: Lestinen P ed. Neljännet Geokemian Päivät. Vuorimiesyhdistys - Bergmannaföreningen r.y, 1997:69-72.
43. Horsmanheimo M, Husman T, Remes K, Ruoppi P, Tukiainen H: Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö allergisten sairauksien ja keuhkosairauksien erikoisaloilla Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alueella. 1997. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin julkaisuja. No 42 / 1997).
44. Huovinen P: Bakteerien antibioottiresistenssi Suomessa. In: Antibioottiresistenssi : säilyykö lääkeaineiden teho?. Helsinki: Duodecim, 1997:179-184.
45. Huovinen P: Bakteerien lääkeresistenssitilanne. In: Elfolk M, Heikkilä R, Huotari K ed. Laboratoriokäsikirja 1998-1999. Helsinki: Yhtyneet laboratoriot oy, 1997:421-424.
46. Huovinen P: Bakteerilääkkeet. In: Kauppinen V, Kiviranta J, Laakso T ed. Farmaseuttinen mikrobiologia. 2. painos. Helsinki: Suomen farmaseuttinen yhdistys ry, 1997:90-112.
47. Huovinen P: Johdanto bakteerien antibioottiresistenssiin. In: Antibioottiresistenssi : säilyykö lääkeaineiden teho?. Helsinki: Duodecim, 1997:1-5.

48. Huovinen P: Mikrobiologian perusteet. 6. Taudinaiheuttamismekanismit. In: Kauppinen V, Kiviranta J, Laakso T ed. Farmaseuttinen mikrobiologia. 2. painos. Helsinki: Suomen farmaseuttinen yhdistys ry, 1997:81-89.
49. Huovinen P: Viruslääkkeet. Sienilääkkeet. Parasiittilääkkeet. In: Kauppinen V, Kiviranta J, Laakso T ed. Farmaseuttinen mikrobiologia. 2. painos. Helsinki: Suomen farmaseuttinen yhdistys ry, 1997:113-116.
50. Huovinen P, Seppälä H, Kataja J, Klaukka T, and the Finnish Study Group for Antimicrobial Resistance: The relationship between erythromycin consumption and resistance in Finland. In: Levy SB, Goode J, Chadwick DJ ed. Antibiotic resistance : origins, evolution, selection and spread. Chichester: John Wiley & Sons, 1997:36-46. (Ciba Foundation symposium 207/1997).
51. Husman T: Puhdas ulkoilma - hyvinvoinnin edellytys. In: Mitä Missä Milloin, Kansalaisen vuosikirja 1998. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava, 1997:320-324.
52. Huttunen JK: Health promotion and its wider dimension. In: Les nouvelles stratégies de prévention en santé publique. Rome and Paris: Europe Blanche XIX, L'Institut des Science de la Santé, 1997:14-20.
53. Huttunen JT, Niskanen A, Väisänen T, Lappalainen KM, Nenonen O, Martikainen PJ: Methane and carbon dioxide fluxes of hydroelectric reservoirs in Finland. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings, Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: University, 1997:52-53. (AMBIOTICA 1/1997).
54. Huttunen JT, Nykänen H, Nenonen O, Martikainen PJ: Methane emissions from natural peatlands in northern Finland. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:136-138. (AMBIOTICA 1/1997).
55. Huuskonen H, Venäläinen R, Komulainen H, Vartiainen T: Developmental toxicity of 3-chloro-4-(dichloromethyl)-5-hydroxy-2(5H)-furanone (MX) in rats. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants . Kuopio: Kuopion yliopisto, 1997:130. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
56. Hyvärinen A, Kasanen J, Haatainen S, Meklin T, Rautiala S, Hartikainen T, Vahteristo M, Pasanen A, Nevalainen A: Mesofiiliset homesienet huoneilmassa ja erilaisissa rakennusmateriaaleissa - rakennusten kosteusvaurioita ja homeongelmia indikoivat homesienet. In: Ruotsalainen R, Säteri J ed. Sisäilmastoseminaari. Helsinki: Sisäilmayhdistys ry, 1997:155-160. (SIY Raportti 8).
57. Hälinen A, Hirvonen M, Ruotsalainen M, Nevalainen A, Komulainen H: Exposure to Streptomyces isolated from moldy houses induces the production of nitric oxide in rat bronchoalveolar lavage fluid. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1997:128-129. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
58. Ikäheimo R, Mattila L, Lipponen P, Kuosmanen P, Pietarila P, Siitonen A: Bacteriological findings in 550 women with signs and symptoms suggestive of

- uncomplicated cystitis. In: Abstracts of the 37th Interscience Conference on Antimicrobial Agents and Chemotherapy. Washington, DC: American Society for Microbiology, 1997:362.
59. Isometsä E: Kun mielenterveys horjuu. In: Elämäntaidon ja selviytymisen kirja. Porvoo: WSOY, 1997:227-251.
60. Isosaari P, Tuhkanen T, Vartiainen T: Dioxin degradation by Fenton's reagent. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: Yliopisto, 1997:53-56. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
61. Isosaari P, Tuhkanen T, Vartiainen T: Degradation of PCDD/Fs by Fenton's reagent. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings, Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: University, 1997:319-320. (AMBIOTICA 1).
62. Jantunen M: New approach to air pollution. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings, Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: University, 1997:81. (Ambiotica 1/1997).
63. Jantunen M: Socioeconomic and cultural factors in air pollution epidemiology. European Commission, 1997. 117 p. (Science Research Development Report No 8/1997).
64. Jantunen M, Jaakkola JJK, Kryzanowski M: Assessment of exposure to indoor air pollutants. Copenhagen: World Health Organization, Regional Office for Europe, 1997. 139 p. (WHO Regional Publications, European Series 78/1997).
65. Jousilahti P, Salomaa V, Rasi V, Vahtera E: The association between Symptoms of Chronic Bronchitis and Plasma Fibrinogen Level.[abstract]. In: American Heart Association Fighting Heart Disease and Stroke. 70th Scientific Sessions. American Heart Association, 1997:621-621.
66. Jurvelin J, de Bortoli M, Cavallo D, Knöppel H, Künzli N, Laine-Ylijoki J, Oglesby L, Saarela K, Jantunen MJ: Methodology and quality assurance of VOC measurements in the Expolis-study. In: Manzo L, Descotes J, Hoskins J ed. Volatile Organic Compounds in the Environment. Risk Assessment and Neurotoxicity. Pavia, Italy: 1997:27-32. (Advances in Occupational Medicine & Rehabilitation Vol. 3/Numer 3/1997).
67. Jurvelin J, De Bortoli M, Cavallo D, Knöppel H, Künzli N, Laine-Ylijoki J, Saarela K, Jantunen MJ: VOC measurements in the Expolis-study; methodology and quality assurance. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:321-324. (AMBIOTICA 1/1997).
68. Järvinen R, Knekt P: Vitamin C, smoking and alcohol consumption. In: Packer L, Fuchs J ed. Vitamin C in Health and Disease. New York: Marcel Dekker, 1997:425-451. (Antioxidants in Health and Disease).
69. Järvinen R, Knekt P, Reunanen A, Seppänen R: Intake of folic acid, vitamin B12 and vitamin B6 and the risk of coronary heart disease in a prospective study [abstract]. In: 16th International Congress of Nutrition. 1997:46.
70. Kalliokoski P, Haatainen S, Husman T, Kangas J, Louhelainen K, Pasanen A, Reiman M: Microbial exposure and the state of health among occupants on modern farms. In: Woods JE, Grimsrud DT, Boschi N ed. Healthy Buildings/IAQ

- '97 Global Issues and Regional Solutions. Proceedings: Volume 1. Washington DC: 1997:251-256.
71. Kangas T, Klaukka T, Martikainen J, Reunanen A: The use and the costs of all medications of drug-treated diabetic patients in Finland [abstract]. In: 16th IDF Congress. 1997:A39. (Diabetologia 40, Suppl 1/1997).
  72. Kaprio J, Rose RJ, Viken RJ, Romanov K, Koskenvuo M: Adult twin pairs concordant and discordant for extreme deciles of alcohol consumption: a 15 year longitudinal study. In: Am J Med Genet - Neuropsychiatric Genetics. 1997:576.
  73. Kari O, Lauerma AI, Lenius H, Palosuo T, Reunala T: Ocular challenge with natural rubber latex. J Allergy Clin Immunol 1997;99:S434.
  74. Kasmel A, Lipand A, Kasmel K, Traat U, Markina A, Uutela A, Helakorpi S, Puska P: Eesti täiskasvanud elanikkonna tervisekäitumise uuring, kevad 1996. Health behaviour among Estonian adult population, Spring 1996. Helsinki: Kansanterveyslaitos, 1997. 70 p. (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B. Publications of the National Public Health Institute B 2/1997).
  75. Keskimäki M, Mattila L, Peltola H, Siitonen A: Role of non-ETEC *Escherichia coli* in tourist diarrhea. In: Abstracts of the 37th Interscience Conference on Antimicrobial Agents and Chemotherapy. Washington, DC: American Society for Microbiology, 1997:339.
  76. Keskimäki M, Saari M, Puohiniemi RL, Siitonen A: Nationwide study of VTEC in Finland. In: Proceedings of the World Congress on Food Hygiene. Wageningen: Wageningen Pers, 1997:189.
  77. Keskimäki M, Siitonen A: From Finland: Surveillance of STEC infections. Notiziario dell'Istituto Superiore di Sanità 1997;10(10 (Suppl 1)):3-4.
  78. Knekt P: Vitamin E and cancer prevention: Methodological aspects of human studies. In: Ohigashi H, Osawa T, Terao J, Watanabe S, Yoshikawa T ed. Food Factors for Cancer Prevention. Springer, 1997:431-435.
  79. Knekt P: Vitamin E and cancer prevention [abstract]. In: Programme and Abstracts, International Symposium on Antioxidant Food Supplements in Human Health. 1997.
  80. Knekt P, Aromaa A, Marniemi J, Teppo L: Serum selenium and alpha-tocopherol and subsequent lung cancer risk [abstract]. In: Annual Meeting, Oxidants and Antioxidants in Biology. 1997:34.
  81. Knekt P, Järvinen R, Seppänen R, Heliövaara M, Teppo L, Pukkala E, Aromaa A: Dietary flavonoid intake and the risk of lung cancer [abstract]. In: Program & Abstracts, International Symposium on Antioxidant Food Supplements in Human Health. 1997:53.
  82. Knekt P, Järvinen R, Seppänen R, Heliövaara M, Teppo L, Pukkala E, Aromaa A: Dietary flavonoids and the risk of lung cancer [abstract]. In: Abstracts, 16th International Congress of Nutrition. 1997:202.
  83. Knekt P, Reunanen A, Leino A, Marniemi J, Aaran R: Serum alpha-tocopherol and subsequent occurrence of non-insulin dependent and insulin dependent diabetes mellitus [abstract]. In: Annual Meeting, Oxidants and Antioxidants in Biology. 1997:136.

84. Kohonen T, Vartiainen T, Winterhalter B, Salonen V: Sköldvikin läheisen merialueen dioksiinitutkimus. In: Lestinen P ed. Neljännet Geokemian Päivät. 1997:79-82. (Vuorimiesyhdistys - Bergsmannaföreningen r.y., Sarja B, No 64).
85. Koistinen K, Kousa A, Tenhola V, Jantunen M: Fine particle measurements in the Expolis study; methodology and quality assurance. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:88-91. (AMBIOTICA 1/1997).
86. Koistinen K, Kousa A, Tenhola V, Jantunen M: Methodology and quality assurance in particle (PM_{2.5}) measurements in the Expolis study. In: Hämeri K, Ahonen P ed. The Sixth Finnish National Aerosol Symposium. 1997:136-141. (Report Series in Aerosol Science No:31).
87. Koivusalo M, Lindros KO: Phenethyl isothiocyanate as an inhibitor of aldehyde dehydrogenases. In: Weiner H, Lindahl R, Crabb DW, Flynn TG ed. Enzymology and molecular biology of carbonyl metabolism; Vol. 6. New York: Plenum Press, 1997:225-232. (Advances in experimental medicine and biology 414/1997).
88. Komulainen H, Kosma VM, Vaittinen S, Vartiainen T, Kaliste-Korhonen E, Lötjönen S, Tuominen RK, Tuomisto J: Carcinogenicity of the drinking water mutagen 3-chloro-4-(dichloromethyl)-5-hydroxy-2(5H)-furanone (MX) in the rat. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1997:118-121. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
89. Korhonen LK, Suutari M, Saari A, Heiskanen J, Martikainen PJ: Effect of organic horizon removal on the microbial community in mineral soil of a boreal pine forest, Finland. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:166-169. (AMBIOTICA 1/1997).
90. Korhonen M, Vartiainen T: Concentrations of PCDDs and PCDFs in Baltic herring (*Clupea harengus*) and Northern pike (*Esox lucius*) in Finnish coastal area from 1989-1993. In: Hites R ed. Dioxin '97. 17th International Symposium on Chlorinated Dioxins and Related Compounds. 1997:299-304. (Organohalogen Compounds, Volume 32).
91. Korhonen M, Verta M, Vartiainen T: Contamination of fish by PCDDs and PCDFs in the Kymijoki River and its estuary. In: Hites R ed. Dioxin '97. 17th International Symposium on Chlorinated Dioxins and Related Compounds. 1997:305-310. (Organohalogen Compounds, Volume 32).
92. Koskinen S: Kansanterveyden kuva tilastojen ja tutkimusten valossa [tiivistelmä]. In: Terve Kunta -päivät. 1997.
93. Koskinen S: Miten vähennetään suomalaisten sosiaalisia vaaratekijöitä (tiivistelmä). In: Konsensuskokous suomalaisten sydän- ja verisuoniterveyden edistämiseksi. 1997.
94. Koskinen S: Väestöryhmien väliset terveys- ja muut hyvinvointierot. Tutkimusohjelman taustaselvitys. Helsinki: Edita, 1997. 81 p. (Suomen Akatemian julkaisuja 3/97/1997).
95. Koskinen S, Keskimäki I, Prättälä R, Lahelma E, Sihto M: Miten terveyseroja voitaisiin kaventaa? *Sosiaalilääket Aikakausi* 1997;34:245-248.

96. Laatikainen T, Vartiainen E, Puska P, Pokusayeva S, Ukhanov M: Self-reported alcohol use and drinking habits in the Republic of Karelia, Russia and North Karelia, Finland. In: Simpura J, Levin BM ed. Demystifying Russian drinking: Comparative Studies from the 1990s. Gummerrus Kirjapaino Oy, Saari: STAKES, 1997:205-221. (Stakes Research Report 85/1997).
97. Lahti-Koski M: Ravitseemuskertomus 1996. Helsinki: Kansanterveyslaitos, 1997. 90 p. (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B1/1997).
98. Laine J, Minkkinen K, Sinisalo J, Savolainen I, Martikainen PJ: Greenhouse impact of a mire after drainage for forestry. In: Trettin CC, Jurgensen MF, Grigal DF, Gale MR, Jeglum JK ed. Northern Forsted Wetlands, Ecology and Management. CRC Press, Inc, 1997:437-447.
99. Laine MM, Jorgensen KS, Kiviranta H, Vartiainen T, Jokela JK, Adibi A, Salkinoja-Salonen M: Airborne particles during composting of contaminated sawmill soil. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. 1997:117. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
100. Lakka H, Lakka TA, Tuomilehto J, Salonen JT: Hyperinsulinemia and cardiovascular mortality (abstract). In: Schaefer EJ, Seidel D, Shepherd J ed. 11th International Symposium on Atherosclerosis . 1997:161-161. (Atherosclerosis Vol 132 No 1-2/1997).
101. Lee JV, Joseph CA, Jousimies-Somer H, Harrison TG: Imbat Hotel revisited: an international investigation. In: European Working Group On Legionella Infections, Lisboa, Portugal, 1997. 1997:18.
102. Leinonen M, Saikku P: *Chlamydia pneumoniae*: state of art in Finland. In: Sessa R, Piano M ed. First European Course on Chlamydia trachomatis and Chlamydia pneumoniae. Bologna: Società Editrice Esculapio srl, 1997:59-69.
103. Lignell U, Suutari M, Hyvärinen A, Nevalainen A: Rakennuksista eristettyjen streptomyykeettien ravinne- ja pH-vaatimukset. In: Ruotsalainen R, Säteri J ed. Sisäilmastoseminaari 1997. Helsinki: Sisäilmayhdistys ry, 1997:167-169. (SIY Raportti 8).
104. Lindbohm R, Penttilä A, Paloheimo P, Portman M: Comparison of the performance of DRÄGER ALCOTEST MK 7110 MKIII and CAMIC DATAMASTER evidential breath testing instruments. In: Mercier-Guyon C ed. Alcohol, drugs and traffic safety: proceedings of the 14th International Conference on Alcohol, Drugs and Traffic Safety. Annecy: CERMT Centre d'Etudes et de Recherches en Médecine du Trafic, 1997:335-337.
105. Lindeman S: Are psychiatrists more prone to suicide than other specialists? In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. Psychiatria Fennica. Helsinki: Psychiatria Fennica Oy, 1997:34-41.
106. Lindqvist N, Hiltunen M, Siitonen A, Pelkonen S: Molecular typing shows that spread of *Salmonella* from chickens to humans can be prevented. In: Colin P, Le GJM, Clement G ed. Salmonella and Salmonellosis Proceedings. Ploufragan: Zoopôle développement, Institut Supérieur des Productions Animales et des Industries Agro-alimentaires, 1997:385-386.

107. Lupisan SP, Nohynek H, Capeding MRZ, Sombrero LT, Esparar G, Herva E, Quiambao BP, Abucejo PE, Pasqual LG, Arcay J, Tallo V, Mäkelä PH, Ruutu P: *Haemophilus influenzae* type b in Filipino infants (abstract). In: The International Conference on Acute Respiratory Infections. 1997.
108. Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T: *Psychiatria Fennica*. 28th annual volume. Helsinki: Psychiatria Fennica, 1997. 192 p.
109. Lönnqvist J, Henriksson M, Isometsä E, Marttunen M, Heikkinen M, Aro H, Kuoppasalmi K: Seishin shogai to jisatsu yobou. In: Takahashi Y ed. Seishin igaku kara kangaeru sei to shi (Mental disorders and suicide prevention). Tokyo: Kongo Shuppan, 1997:167-181.
110. Maljanen M, Silvola J, Aaltonen H, Martikainen PJ: Nitrous oxide emissions and community CO₂ release from an organic field with barley in Eastern Finland. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:217-219. (AMBIOTICA 1/1997).
111. Mannio J, Porvari P, Vartiainen T, Witick A, Kinnunen K, Verta M: Lake sediments as indicators of airborne pollution in Lapland. In: AMAP International Symposium on Environmental Pollution of the Arctic. 1997:410-412.
112. Meklin T, Haatainen S, Kauriinvaha E, Kettunen A, Haverinen U, Viljanen M, Nevalainen A: Kosteusvauriorakennuksista otettujen rakennusmateriaalinäytteiden mikrobisto ja kosteuspitoisuudet. In: Ruotsalainen R, Säteri J ed. Sisäilmastoseminaari. Helsinki: Sisäilmayhdistys ry, 1997:161-166. (SIY Raportti 8).
113. Meklin T, Hyvärinen A, Reponen T, Nevalainen A: Building molds and indoor aerobiology. In: Lugauskas A, Bridziuviene D, Repeckiene J ed. Ecological Effects of Microorganism Action. Materials of International Conference. Vilnius: 1997:385-388.
114. Mikkola J, Alenius H, Turjanmaa K, Palosuo T, Reunala T: Molecular identification of cross-reacting allergens in natural rubber latex and banana [abstract]. *J Allergy Clin Immunol* 1997;99:S342.
115. Muotiala M, Saxén H, Vuopio-Varkila J: Group A streptococcal outbreak of perianal infection in a day-care centre. In: Horaud T, Bouvet A, Leclercg R, de Montclos H, Sicard M ed. Streptococci and the Host. New York: Plenum Press, 1997:211-215.
116. Mäkinen-Kiljunen S, Turjanmaa K, Palosuo T: Allergenicity of baby pacifiers and bottle teats made from natural rubber latex (NRL) [abstract]. *J Allergy Clin Immunol* 1997;99:S156.
117. Nevalainen AI, Hyvärinen A, Halla-aho J, Toivola M, Meklin T, Taskinen T, Husman T: Building moisture, mold and symptoms of school children - starting an intervention study. In: Woods JE, Grimsrud DT, Boschi N ed. Healthy Buildings/IAQ '97 Global Issues and Regional Solutions. Proceedings: Volume 1. Washington DC: 1997:227-231.
118. Nikolakaros G, Reunanen A, Teramo K: Perinatal and infant mortality in children of Finnish women with type I diabetes [abstract]. In: 16th IDF Congress. 1997:A 227. (*Diabetologia* 40, Suppl 1/1997).

119. Nohynek H, Kiiski P, Pekkanen E: Matkailijan terveystopas, 5. uudistettu painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 1997.
120. Nohynek H, Lupisan S, Sombrero L, Herva E, Capeding R, Leinonen M, Quiambao B, Arcay J, Mäkelä PH, Ruutu P: Pneumococcal (Pnc) serotypes in healthy carriers and in Pnc disease in Philippine children (abstract). In: The International Conference on Acute Respiratory Infections.. 1997.
121. Nykänen H, Silvola J, Alm J, Martikainen PJ: The effect of peatland forestry on fluxes of carbon dioxide, methane, and nitrous oxide. In: Trettin CC, Jurgensen MF, Grigal DF, Gale MR, Jeglum JK ed. Northern Forested Wetlands, Ecology and Management. Boca Raton: CRC Press, Inc, 1997:325-339.
122. Olsen O, Axelson O, Heliövaara M, Kjuus H, Lunde-Jensen P, Stolwijk J: Conclusion. In: Olsen O ed. Impact of Work Load and Work Exposures on Disease Incidence in the Nordic Countries. Copenhagen: Nordic Council of Ministers, 1997:48-52. (TemaNord 571/1997).
123. Pajukanta P, Peltonen L: How to tackle genetic loci predisposing to atherosclerosis? 1997.
124. Palotie L: Ihmisperimän selvittämisen uhkia ja mahdollisuuksia: geenien kartoituksestako uuteen ihmiskuvaan? In: Heinonen J, Kuusi O ed. Ekologinen humanismi. 1997:107-117.
125. Palotie L: Molecular background of the Finnish disease heritage. *Ann Med* 1997;29:553-556.
126. Palotie L: Suomeen tieteen tila ja taso. Terveystutkimus. Publications of the Academy of Finland 1997(11).
127. Palotie L: Suomen tieteen tila ja taso. Publications of the Academy of Finland 1997(11).
128. Partonen T: Medical use of melatonin. In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. *Psychiatria Fennica*. Helsinki: Psychiatria Fennica Oy, 1997:135-144.
129. Pelkonen S, Hiltunen MJ, Siitonen A, Lindqvist N: Roles of animals as infection sources of human salmonellosis. In: Saloniemi H ed. Proceedings of 9th International Congress in Animal Hygiene. Helsinki: International Society for Animal Hygiene and University of Helsinki, Department of Clinical Veterinary Sciences, Section of Animal Hygiene, 1997:742-744.
130. Peltonen L: Molecular background of the Finnish disease heritage. 1997. (*Annals of Medicine*).
131. Peltonen L: The molecular background of human disease. In: Tompson T, Gram L, Sillanpää M, Johannessen SI ed. *Epilepsy and pregnancy*. 1997:159-166.
132. Peltonen L, Uusitalo A: Rare disease genes - lessons and challenges. 1997. (*Genome Research*).
133. Pietinen P: Trends in nutrition and its consequences in Europe. In: Pietinen P, Nishida S, Khaltaev N ed. *Nutrition and Quality of Life*. Geneva: YK/WHO, 1997:67-71. (WHO/NUT 95.7/1997).
134. Pohjanvirta R, Wong J, Li W, Harper PA, Tuomisto J, Okey BA: Molecular cloning and sequencing of the hepatic AH receptor from the most TCDD-resistant rat strain reveals altered C-terminal end. In: *Dioxin '97, 17th International*

- Symposium on chlorinated dioxins and related compounds. 1997:287-291. (Organohalogen Compounds Vol. 34/1997).
135. Poikolainen K: Occurrence of drug misuse in Finland. In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. *Psychiatria Fennica*. Helsinki: Psychiatria Fennica Oy, 1997:52-63.
  136. Poikolainen K, Aalto-Setälä T, Pitkänen T, Tuulio-Henriksson A, Lönnqvist J: Nuorten aikuisten psyykkiset oireet ja niihin liittyvät tekijät. Helsinki: Kansanterveyslaitos, 1997. 84 p. (Kansanterveyslaitoksen julkaisuja A2/1997).
  137. Portman M, Penttilä A, Alho H, Lindbohm R: Screening for heavy users of alcohol in a road-side survey material. In: Mercier-Guyon C ed. *Alcohol, drugs and traffic safety: proceedings of the 14th International Conference on Alcohol, Drugs and Traffic Safety*. Annecy: CERMT Centre d'Etudes et de Recherches en Médecine du Trafic, 1997:1365-1368.
  138. Prättälä R: Health Promotion and Changing Eating Habits. In: Ollila E, Koivusalo M, Partonen T ed. *Equity in Health through Public Policy. Report on the expert meeting in kellokoski, Finland, November 1996*. Helsinki: STAKES, 1997:67-71.
  139. Prättälä R: Puun ja kuoren välissä. Helsinki: LEL Työeläkekassa, 1997. (LEL Työeläkekassan tutkimuksia 32/1997).
  140. Prättälä R: Socioekonomiska skillnader i kosten. In: Kjaernes U ed. *Utfordringer i ernæringspolitikken. Rapport fra en nordisk konferanse, september 1996*. Lysaker: SIFO, Statens institutt for forbruksforskning, 1997:17-19.
  141. Prättälä R, Helakorpi S, Luoto R, Uutela A: Unemployment and Food Habits in Finland in 1995. In: Köhler B, Fleichtinger E, Barlösius E, Dowler E ed. *Powerty and Food in Welfare Societies*. Berlin: Sigma, 1997:147-154.
  142. Puska P: Chronic Disease Prevention in the Independent States: Finnish Experiences. In: Bobadilla JL, Costello CA, Mitchell F ed. *Premature Death in the New Independent States*. Washington D.C.: National Academy Press, 1997:335-354.
  143. Puska P: Discussion. In: Shetty PS, McPherson K ed. *Diet, Nutrition & Chronic Disease. Lessons from Contrasting World*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd, 1997:206-211.
  144. Puska P: Smoking in Central & Eastern Europe. In: Waller M, Lipponen S, Finnish C ed. *Smokefree Europe*. Jyväskylä: Finnish Centre for Health Promotion, 1997:138-145.
  145. Puska P, Korhonen HJ, Uutela A, Helakorpi S, Piha T: Anti-Smoking Policy in Finland. In: Waller M, Lipponen S, Finnish C ed. *Smokefree Europe*. Jyväskylä: Finnish Centre for Health Promotion, 1997:26-42.
  146. Puska P, Tuomilehto J, Nissinen A, Vartiainen A: The North Karelia Project. 20 Year Results and Experience. Beijing: 1997.
  147. Puurunen M, Mänttari M, Manninen V, Palosuo T, Vaarala O: Crossreactive antibodies to prothrombin and plasminogen in myocardial infarction [abstract]. In: *Abstracts, XVIth Congress of the International Society on Thrombosis and Haemostasis*. 1997:335. (Thromb Haemost June 1997, Sup/1997).

148. Quiambao B, Nohynek H, Käyhty H, Gepanayao C, Soriano V, Ruutu P: Tolerance of infants to the 23-valent pneumococcal polysaccharide vaccine after maternal immunization with pneumococcal polysaccharide vaccine (abstract). In: 37th Interscience Congress on Antimicrobial Agents and Chemotherapy (IAAC). 1997.
149. Rantala AO, Päivänsalo M, Lilja M, Kauma H, Savolainen MJ, Reunanen A, Kesäniemi YA: Hyperinsulinemia, carotid atherosclerosis and left ventricular hypertrophy in hypertensives and controls [abstract]. In: 16th IDF Congress. 1997:A459. (*Diabetologia* 40, Suppl 1/1997).
150. Rantamäki T, Karttunen L, Peltonen L: Badly engineered fibrillin: lessons from molecular studies of Marfan syndrome. 1997. (*Trends in Cardiovascular Medicine*).
151. Rapola JM, Virtamo J, Ripatti S, Heinonen OP, Taylor PR, Albanes D, Huttunen JK: Alpha-tocopherol and beta-carotene supplementation in primary prevention of major coronary events. In: The 11th International Symposium on Atherosclerosis. 1997:207. (*Atherosclerosis* vol. 134 /1997).
152. Rapola JM, Virtamo J, Ripatti S, Huttunen JK, Albanes D, Taylor PR, Heinonen OP: Effects of vitamin E and beta-carotene supplementation on the incidence of major coronary events in men with previous myocardial infarction. In: XIXth Congress of the European Society of Cardiology. 1997:251. (*Eur Heart J* vol. 18/1997).
153. Rautiala S, Pasanen A, Nevalainen A, Husman T, Kalliokoski P: Rakennustyöntekijöiden mikrobi-altistuminen ja altistumisen vähentäminen rakennusten purku- ja korjaustöissä. 1997. (*Työsuojelujulkaisu* 4/1997).
154. Regina K, Martikainen PJ: Effect of soil moisture on N₂O and NO fluxes from peatlands. In: Högmander H, Oikari A ed. *Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences*. Jyväskylä: 1997:253-255. (*AMBIOTICA* 1/1997).
155. Reunanen A: Sepelvaltimotaudun vaaratekijöiden arvot ja niiden muutokset Suomessa. In: Miettinen TA, Kesäniemi YA, Laakso M, Salmi J, Taskinen M, Uusitupa M, Viikari J ed. *Lipidiaineenvaihdunnan häiriöt. Kliininen merkitys & hoito*. Espoo: Orion, 1997:34-37.
156. Reunanen A, Karjalainen J, Ristola P, Heliövaara M, Knekt P, Aromaa A: Heart rate and mortality [abstract]. In: XIXth Congress of the European Society of Cardiology. 1997:595. (*Eur Heart J* Vol 18, Abstra/1997).
157. Reunanen A, Knekt P, Aaran R, Aromaa A: Serum antioxidants and risk of non-insulin dependent diabetes [abstract]. In: Abstracts, 16th IDF Congress. 1997:A15. (*Diabetologia* 40, suppl 1/1997).
158. Reunanen A, Knekt P, Leino A, Marniemi J: Serum alpha-tocopherol level and the risk of IDDM [abstract]. In: International Diabetes Epidemiology Group Symposium. 1997.
159. Reunanen A, Pyörälä K, Huttunen JK: Seerumin lipidien ja ateroskleroosin yhteys: epidemiologinen tausta. In: Miettinen TA, Kesäniemi YA, Laakso M, Salmi J, Taskinen MR, Uusitupa M, Viikari J ed. *Lipidiaineenvaihdunnan häiriöt*. Helsinki: Orion, 1997:25-33.

160. Rimpelä M, Luopa P, Jokela J, Lahti-Koski M: Nuorten ruokailutottumukset Turussa : tutkimus peruskoulun, lukion ja ammattioppilaitosten oppilaiden ruokailutottumuksista huhtikuussa 1996. Kouluterveys 1996 -tutkimus. Turku: Turun kaupunki, 1997. 53 p. (Turun kaupungin terveydenhuollon julkaisuja 1997, 4/1997).
161. Rose RJ, Viken RJ, Romanov K, Kaprio J, Koskenvuo M: Use and abuse of alcohol in late adolescence; genetic predispositions interact with socioregional contexts. In: Am J Med Genet - Neuropsychiatric Genetics. 1997:577.
162. Rotko T, Jantunen M: Socioeconomic factors in Expolis study. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:336-339. (AMBIOTICA 1/1997).
163. Ryynänen L: Suomalaiset veteraanitutkimukset. In: Henttonen A ed. Yhdessä kestämmme: Suomen Sotaveteraaniliitto ry 40 vuotta / Tillsammans håller vi ut: Finlands Krigsveteransförbundet rf 40 år. Helsinki: Suomen Sotaveteraaniliitto, 1997:75-78.
164. Ryynänen L: Vanhusten itsenäisen selviytymisen tukeminen kuntouttamalla [abstract]. Gerontologia 1997;11:363-364.
165. Ryynänen L, Helakorpi S, Uutela A, Puska P: Suomalaisen eläkeikäisen väestön itseilmoitettu toimintakyky ja sen sosiodemografinen vaihtelu vuosina 1985-97 [abstract]. Gerontologia 1997;11:340-340.
166. Ryynänen L, Ryynänen OP, Puska P: Veteraanikuntoutuksen laatu: tutkimus 41 kuntoutuslaitoksen toiminnasta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, Kansanterveyslaitos, 1997. 67 p. (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 1997:6/1997).
167. Saari A, Heiskanen J, Martikainen PJ: Methane oxidation and uptake in a boreal pine forest: Significance of the organic horizon. In: Högmander H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:265-266. (AMBIOTICA 1/1997).
168. Saikku P: *Chlamydia trachomatis* - state of art in Finland. In: Sessa R, Piano M ed. First European Course on *Chlamydia trachomatis* and *Chlamydia pneumoniae*. Bologna: Società Editrice Esculapio, 1997:35-42.
169. Salonen JT, Nyyssönen K, Parviainen MT, Salonen R, Tuomilehto J: Vitamin C deficiency and increased risk of myocardial infarction: Prospective population study in men Eastern Finland (abstract). In: Schaefer EJ, Seidel D, Shepherd J ed. 11th International Symposium on Atherosclerosis . Elsevier Science Ireland Ltd, 1997:91-91. (A70965000 Vol 132 No 1-2/1997).
170. Sarti C, Tuomilehto J, Sivenius J, Torppa J, FINMONICA stroke register group: Acute care of stroke in Finland (abstract). In: Journal of the neurological sciences, Abstracts of the XVI world congress of neurology. Elsevier, 1997:S282-S282. (Vol 150).
171. Siitonen A: Ihmisten sairastuvuus ja elintarvikkeet. In: Eläinlääkäripäivät 97, Suomen Eläinlääkäriliiton luentokokouelma. Societas Veterinariae Finlandiae, 1997:314-319.

172. Siitonen A, Keskimäki M, Saari M, Puohiniemi R: EHEC in Finland (abstract). In: Keil TU, Ammann B, Krautenbacher S ed. Enterohemorrhagic *Escherichia coli*. 1997:57-57. (FORTSCHR MED MONOGR 84/1997).
173. Siitonen A, Puohiniemi R: Epidemiology of human salmonellosis in Finland: Findings of domestic and foreign origins. In: Abstracts of the 37th Interscience Conference on Antimicrobial Agents and Chemotherapy. Washington, DC: American Society for Microbiology, 1997:338.
174. Sinclair JD: Development in Finland of the extinction treatment for alcoholism with naltrexone. In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. *Psychiatria Fennica Oy*. Helsinki: *Psychiatria Fennica Oy*, 1997:76-97.
175. Suutari M, Lignell U, Hyvärinen A, Nevalainen A: Effect of nutrients and pH on growth of environmental *Streptomyces* spp. In: Verachtert H, Verstraete W ed. International Symposium ENVIRONMENTAL BIOTECHNOLOGY, Part III. Technological Institute, 1997:16-19.
176. Suutari M, Miettinen I, Korhonen L, Vartiainen T, Martikainen P: Effects of organic compounds in distributed drinkable tap water on microbial growth in pipeline sediments as determined by phospholipid fatty acid (PLFA) analysis. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: University Printing Office, 1997:100-103. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
177. Suutari M, Suojanen P, Korhonen L, Vartiainen T, Martikainen P: Phospholipid fatty acid (PLFA) analysis as a tool to describe microbial community structure in drinking water distribution networks. In: Verachtert H, Verstraete W ed. International Symposium ENVIRONMENTAL BIOTECHNOLOGY, Part III. Technological Institute, 1997:20-23.
178. Suutari M, Unkila M, Tuomisto J: TCDD-induced changes in liver lipids of long-evans rat. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: University Printing Office, 1997:86-90. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
179. Tast E, Keskimäki M, Mylly V, Suomala P, Saari M, Siitonen A, Honkanen-Buzalski T: Vero cytotoxin producing *Escherichia coli* O157:H7 infection in a 6-year-old child associated with consumption of unpasteurised milk. In: Proceedings of the World Congress on Food Hygiene. Wageningen: Wageningen Pers, 1997:202.
180. Timonen KL: Health effects of particles in urban air. In: Högmänder H, Oikari A ed. Proceedings, Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: University, 1997:92-94. (AMBIOTICA 1/1997).
181. Tuomilehto J: Diabetes: gene-environment interactions (abstract). In: Gene-Environment Interactions in Occupational and Environmental Health. Satellite Symposium for the 7th ICEM 97. FIOH, NordEMS, 1997:35-35.
182. Tuomilehto J: Epidemiology of cardiovascular disease and hypertension in diabetes mellitus. In: Theophanides CG ed. Epidemiology and public health aspects of diabetes mellitus: proceedings. Paphos: Mediterranean Group for the Study of Diabetes and World Health Organization, 1997:Chapt. 9.

183. Tuomilehto J: Geographic patterns and time trends in cerebrovascular stroke (abstract). In: Schaefer EJ, Seidel D, Shepherd J ed. 11th International Symposium on Atherosclerosis . Elsevier Science Ireland Ltd, 1997:108-108. (A70965000 Vol 132 No 1-2/1997).
184. Tuomilehto J: Organization of Care: Diabetes Community Programs as Part of Primary Health Care in the Community.[second edition]. In: Alberti KGMM, Zimmet P, DeFronzo RA, Keen H ed. International Textbook of Diabetes Mellitus. John Wiley & Sons Ltd, 1997:1745-1754.
185. Tuomilehto J, Rastenyte D: Epidemiology of Macrovascular Disease and Hypertension in Diabetes Mellitus.[second edition]. In: Alberti KGMM, Zimmet P, DeFronzo RA ed. International Textbook of Diabetes Mellitus. John Wiley & Sons Ltd, 1997:1560-1583.
186. Tuomilehto J, Reunanen A: Epidemiology of diabetes mellitus in Finland. In: Diabetes in Finland. Tampere: The Finnish Diabetes Association, 1997:4-10.
187. Tuomilehto J, Reunanen A: Epidemiology of Diabetes Mellitus in Finland. In: Diabetes in Finland. Tampere: Finnish Diabetes Association, 1997:4-10.
188. Tuomilehto J, Tuomilehto-Wolf E, Zimmet P, Alberti KGMM, Knowler WC: Primary Prevention of Diabetes Mellitus.[second edition]. In: Alberti KGMM, Zimmet P, DeFronzo RA ed. International Textbook of Diabetes Mellitus, Second Edition. John Wiley & Sons Ltd, 1997:1799-1827.
189. Tuomilehto-Wolf E: Genetics of diabetes mellitus. In: Theophanides CG ed. Epidemiology and public health aspects of diabetes mellitus: proceedings. Paphos: Mediterranean Group for the Study of Diabetes and World Health Organization, 1997:Chapt.1.
190. Tuomisto J: Health risks of dioxins. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. 1997:111. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
191. Törnwall ME, Virtamo J, Haukka JK, Aro A, Albanes D, Edwards BK, Huttunen JK: Alpha-tocopherol and beta-carotene supplementation and incidence of intermittent claudication. In: The 11th International Symposium on Atherosclerosis. 1997:51. (Atherosclerosis vol. 134/1997).
192. Valkonen T, Martikainen P, Jalovaara M, Koskinen S, Martelin T, Mäkelä P: Economic recession and trends in socio-economic differences in mortality in Finland [abstrakti]. In: Orre S, Kokko S ed. Themes from Finland, 14. Nordiska Kongressen i Socialmedicin. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, 1997:103. (Themes 12/1997).
193. Valle T, Tuomilehto J, Eriksson J: Epidemiology of NIDDM in Europeans. In: Alberti KGMM, Zimmet P, DeFronzo RA, Keen H ed. International Textbook of Diabetes Mellitus, Second Edition. John Wiley & Sons Ltd, 1997:125-142.
194. Varpula M, Naukkarinen V, Rapola J: Prediction of two-year mortality after myocardial infarction by non-invasive markers of coronary artery reperfusion. In: XIXth Congress of the European Society of Cardiology. 1997:276. (Eur Heart J vol. 18/1997).
195. Vartiainen E, Pekkanen J, Koskinen S, Jousilahti P, Salomaa V, Puska P: Do changes in risk factors explain the increasing socioeconomic difference in

- coronary mortality in Finland? [abstract]. In: The 4th International Conference on Preventive Cardiology. 1997.
196. Vartiainen M, Alm S, Jantunen M: Commuter exposure to different sizes of particles and CO inside an automobile. In: Högmänder H, Oikari A ed. Proceedings Third Finnish Conference of Environmental Sciences. Jyväskylä: 1997:353-356. (AMBIOTICA 1/1997).
  197. Vartiainen T, Kiviranta H, Tuomisto J, Kohonen T, Salonen V: Sköldvikin läheisen merialueen PCDD-, PCDF- ja PCB-määrät pohjasedimentissä. 1997. (Loppuraportti 1997, 28 sivua).
  198. Vartiainen T, Komulainen H: 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants 25-28 August 1997 Kuopio, Finland. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1997. 132 p. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
  199. Vartiainen T, Komulainen H, Koivusalo M, Mäki-Paakkanen J, Tuomisto J: Drinking water mutagenicity and risk of cancer in Finland. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1997:124-127. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
  200. Verta M, Porvari P, Leino T, Alfthan G: Human exposure to methylmercury from fish in reservoirs in arctic, boreal and tropical regions. In: Proceedings of International Conference on Aspects of Conflicts in Reservoirs Development & Management. London: London City University, 1997:255-261.
  201. Verta M, Vartiainen T, Korhonen M, Meriläinen JJ: A joint research project on: occurrence and impacts of organochlorine compounds and heavy metals in the river Kymijoki. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. Kuopio: University, 1997:39-42. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68).
  202. Viluksela M, Bager Y, Tuomisto JT, Unkila M, Scheu G, Pohjanvirta R, Flodström S, Warngård L, Tuomisto J: Liver tumor promoting activity of 2,3,7,8-tetrachlorodibenzo-*p*-dioxin (TCDD) in a TCDD-sensitive and a TCDD-resistant rat strain. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. 1997:116. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68/1997).
  203. Viluksela M, Rozman KK: Sources of gastrointestinal tract toxins (food, industrial and environmental chemicals, metals). In: Sipes IG, McQueen CA, Gandolfi AJ, McCuskey RS, Earnest DL ed. Comprehensive Toxicology. Volume 9, Hepatic and Gastrointestinal Toxicology. Cambridge: Pergamon, 1997:619-624.
  204. Vuopio-Varkila J: Resistentsien bakteerien aiheuttamat sairaalaepidemiat. In: Antibioottiresistenssi. Säilyykö lääkkeiden teho? Konsensuskokous 17.-19.11.1997. Helsinki: Suomalainen Lääkärisseura Duodecim, 1997:65-75.
  205. Vuorinen PJ, Vartiainen T, Keinänen M: Polychlorinated dibenzo-*p*-dioxins, dibenzofurans and biphenyls in salmon (*Salmo salar* L.) from the southern Baltic Sea and the arctic Tenojoki River. In: Vartiainen T, Komulainen H ed. 7th Nordic Symposium on Organic Pollutants. 1997:104-107. (Kuopion yliopiston julkaisuja C. Luonnontieteet ja ympäristötieteet 68).

206. Öhberg A, Lönnqvist J: Suicide trends in Finland 1980-1995. In: Lönnqvist J, Heikkinen M, Marttunen M, Partonen T ed. *Psychiatria Fennica*. Helsinki: Psychiatria Fennica Oy, 1997:11-23.

D. Other domestic publications

1. Albanes D, Heinonen OP, Taylor PR, Huttunen JK: Beta-carotene and the risk of lung cancer [Letter]. *J Natl Cancer Inst* 1997;89:458.
2. Alho H: Viina on viisasten juoma. *Diakonaatti* 1997(4):3-3.
3. Anttolainen M, Valsta L: Kala on terveellistä. *Terve elämä* 1997(1):14-15.
4. Henriksson M: Mielenterveyden häiriöt ja itsemurha. *Dialogi* 1997(3):24-26.
5. Hirsjärvi P: Tutkijat ja eläinsuojelijat yhdessä koe-eläinten puolesta. 1997. (Eläinten Ystävä 2/97).
6. Hjelmeland H, Ostamo A: WHO/EURO Multicentre Study on Parasuicide. *Crisis* 1997;18:140-141.
7. Holopainen M: Kansallinen ympäristöterveysohjelma. 1997. (Ilmansuojelu 5.97:8-14).
8. Huovinen P: Ei enää varmuuden vuoksi antibiootteja. *Hyvä Terveys* 1997(9):26-29.
9. Jousilahti P: Elintapataudit yleistyvät kehitysmaissa. *Helsingin Sanomat* 1997(2.8.1997):2-2.
10. Järveläinen H: Hyvän "viinasuolen" salaisuus. *Yliopisto* 1997;45:40-40.
11. Kaartinen P: Kaakao oli ennen paastajuoma ja yläluokan yksinoikeus. *Ravitsemuskatsaus* 1997;1:26-27.
12. Keskimäki I, Salinto M, Koskinen S: Viranomaisrekisterit terveyden ja terveystalouden käytön tutkimusaineistona. *Suom Lääkäril* 1997;52:585-591.
13. Keskimäki M, Priha O: Mikrobiologien sijoittuminen työelämään. *Inocula* 1997;2:25-26.
14. Komulainen H: Uusia näkökohtia talousveden kemiallisten epäpuhtauksien terveysvaikutuksista. *Ympäristö ja terveys* 1997;28:14-17.
15. Koskinen S: Kuoleman eriarvoisuus kasvaa [haastattelu]. *Sosiaali- ja terveysviesti* 1997(5):26-27.
16. Koskinen S: Suomalaisten terveys [haastattelu]. *Kotiliesi* 1997(2):63.
17. Koskinen S: Terveet ja sairaat suomalaiset. *Julkaisu-uutiset* 1997(1):6-7.
18. Lahti-Koski M: Elintarvikkeet vaativat huolellista käsittelyä - kesälläkin. *Kemisti* 1997;43:6-7.
19. Lahti-Koski M: Suolan saanti pienemmäksi hivuttamalla. *Bolus* 1997;4:22-23.
20. Leinikki P: EU:n tartuntatauti-ohjelma vuosille 1996-2000. *EUUTISET* 1997(2):2-3.
21. Leinikki P, Mokka K: HIV self-tests have arrived - what to think about them? *TABU, Lääkelaitoksen julkaisuja* 1997(4):15-17.
22. Leinikki P, Mokka K: HIV-kotitestit ovat täällä - miten niihin pitäisi suhtautua? *TABU, Lääkelaitoksen julkaisuja* 1997(4):12-14.
23. Lönnqvist J: Ajan kanssa aikaa vastaan. *On time* 1997(1):8-9.

24. Lönnqvist J: Johtajuus yhdistävänä voimavarana organisaatiossa. Erikoislääkäri 1997(6):264-267.
25. Lönnqvist J: Millainen on hyvä johtaja? Erikoislääkäri 1997;7:9-10.
26. Lönnqvist J: Organisaation jäsentäminen -Tutustu työpaikkaasi ja selviydy! Erikoislääkäri 1997;7:59-62.
27. Lönnqvist J: Tavoite- ja tulosjohtaminen. Erikoislääkäri 1997;7:156-158.
28. Lönnqvist J: Työelämä muuttuu - muuttuuko johtaminen? Erikoislääkäri 1997;7:202-205.
29. Lönnqvist J: Uudet haasteet johtamisessa: Oletko karismaattinen johtaja? Erikoislääkäri 1997;7:102104.
30. Ovaskainen M: Elintarvikkeiden koostumustietokanta Kaneli. Bolus 1997;2:7-8.
31. Ovaskainen M: Kaneli kansalliseksi elintarvikkeiden koostumustietokannaksi. Kehittyvä elintarvike 1997;5:14-15.
32. Puohiniemi R, Siitonen A: Pese Kädet, kuumenna ruoat; älä hanki salmonellaa. 1997. (Hyvä Terveys 4/97).
33. Puska P: Nauru pidentää ikää. Eläkeliitto 1997(6).
34. Puska P: Nauru pidentää ikää. Eläkeliitto 1997(6).
35. Rautalahti M: Ihmeitä tekevä kaura. Kotitalous 1997(1):19-19.
36. Rautalahti M: Kahvi ja naisten itsemurhat. Kotitalous 1997(3):18.
37. Rautalahti M: Oikotie osteoporoosin ehkäisyyn? Kotitalous 1997(2):19.
38. Rautalahti M: Suositellaan Pohjolassa. Kotitalous 1997(4):11.
39. Ryynänen L: Kuntoutuslaitosten tasoa selvitetty: Sosiaali- ja terveysministeriön Veteraanikuntoutuksen laatuhanke on nyt valmis. Sotaveteraani 1997(4):16-16.
40. Ryynänen L: Onko jaettu ilo kaksinkertainen ilo? Naisten mielipiteitä jaetusta laituskuntoutusjaksosta. Sotaveteraani 1997(5):54-54.
41. Ryynänen L: Veteraanikuntoutuksen laatuprojektin esitutkimus on valmis. Veteraani 1997;33:1-4.
42. Ryynänen L: Veteraanikuntoutus auttaa selviytymään. Vanhustyö 1997(8):21-24.
43. Salonen RO: Pienten jäähallien ilmanlaatua parannettava pikaisesti. 1997. (Kunnalliselämä 1997;4 (kesäkuu):53-56.).
44. Sarvas M: Ihmisen kloonaus pyritään estämään. 1997. (Helsingin sanomat 23.4.1997).
45. Seppälä T, Valtanen T: Kielletyt ja sallitut lääkeaineet urheilussa 1997 (Suomen Antidoping-toimikunta). 1997. (Suomen Antidoping-toimikunta).
46. Siitonen A: Laboratorioiden rooli tartuntatautien ja ruokamyrkytysten selvitystyössä. Elintarvike ja terveys 1997(5):11-13.
47. Tuomilehto J: Beetasalpauksen merkitys äkkikuoleman ennaltaehkäisyssä. 1997. (Therapia 1997;1:41-45).
48. Tuomisto J: Lämpeneminen lisää vitsauksia. 1997. (Tiede 2000 8/97 (s. 33-34)).
49. Tuomisto J: Ympäristöterveyteen vaikuttavien tekijöiden priorisointi. Ympäristö ja terveys 1997;28:22-30.
50. Valsta L: Syö nuorta ja tuoretta kalaa. Terve elämä 1997;1:15-15.
51. Vartiainen E: A new role for ENYPAT? 1997. (Interaction. The ENYPAT Newsletter 8/August 1997).

52. Vartiainen E: From Scotland to Finland. 1997. (Interaction. The ENYPAT Newsletter 7/March 1997).
53. Vartiainen T, Parmanne R, Hallikainen A: Dioksiinien ja furaanien (PCDD/F) sekä PCB:n kertyminen silakan, lohen ja kirjolohen mätiin. *Ympäristö ja terveys* 1997;28:23-27.
54. Vartiainen T, Parmanne R, Hallikainen A: Ympäristömyrkköjen kertyminen silakkaan. *Ympäristö ja terveys* 1997;28:18-22.
55. Verta M, Korhonen M, Vartiainen T: Organoklooriyhdisteet ja raskasmetallit Kymijoen sedimentissä *esiintyminen, kulkeutuminen, vaikutukset ja terveysriskit*. *Ympäristö ja terveys* 1997;28:4-8.
56. Viluksela M: Ympäristökemikaalien hormonaaliset vaikutukset. *Ympäristö ja terveys* 1997;28:67-72.

E. Theses

1. Ailus K: Immunoglobulins and autoantibodies in pregnancy and pregnancy related disorders [dissertation]. 1997. 67 p. (Publications of National Public Health Institute, Series A A9/1997).
2. Arslanoski VM: Helsingin ja tallinnalaisten terveyskäyttäytyminen vuosina 1990, 1992 ja 1994 [pro gradu]. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta, 1997. 70 p. (Sociologian pro gradu -tutkielma).
3. Erkkilä L: Keuhkoklamydia kokeellisessa hiirimallissa: Tulehdusreaktio ja antibioottihoitomallin kehittäminen [pro gradu]. Helsinki: Helsingin yliopisto, 1997. 53 p.
4. Halonen I: Formation and prevention of polychlorinated dibenzo-p-dioxins and dibenzofurans in the incineration process [Dissertation]. Kuopio: University, 1997. 57 p. (Kuopio University Publications C. Natural and Environmental Sciences 70/1997).
5. Haverinen U: Koulukeskuksen sisäilmaongelmien ratkaiseminen [Diplomityö]. Tampere: Teknillinen korkeakoulu, 1997. 77 p.
6. Heiskanen KM: Effects of aniline derivatives of toxic rape seed oils on the activation of human leukocytes [Dissertation]. Kuopio: National Public Health Institute, 1997. 73 p. (Publications of the National Public Health Institute A 6/1997).
7. Helakorpi S: Tupakointitapojen muutos Suomessa kohortin ja koulutuksen mukaan (pro gradu). Helsinki: Helsingin yliopisto, Sociologian laitos, 1997.
8. Hirvonen T: Ravintotekijöiden yhteys virtsakivitaudin ilmaantuvuuteen tupakoivilla miehillä [Pro Gradu]. Helsingin yliopisto, 1997. 78 p.
9. Jousilahti P: Risk factors, risk factor changes, and coronary heart disease. The role of risk factors and risk factor changes in coronary heart disease and in coronary heart disease trends in eastern and southwestern Finland.[dissertation]. Kuopio: National Public Health Institute (KTL), 1997. (A 11/1997).
10. Juuti S: Trichloroacetic acid in forest environment [Dissertation]. Kuopio: University, 1997. 67 p. (Kuopio University Publications C. Natural and Environmental Sciences 64/1997).

11. Juvonen J: *Chlamydia pneumoniae* infection in abdominal aortic aneurysms and aortic valve stenosis [Dissertation]. Oulu: University of Oulu, 1997. 76 p., append. p. (Acta Universitatis Ouluensis Medica D 415/1997).
12. Kantele J: Homing potentials of human peripheral blood immunoglobulin-secreting cells [dissertation]. Helsinki: Kansanterveyslaitos, 1997. 82 p. (Publications of the National Public Health Institute. A 1997; 13/1997).
13. Kinnunen A: Aktiivisen keuhkoklamydian osoittaminen käänteiskopiointi-polymeraasiketjureaktio (RT -PCR) -menetelmällä [pro gradu]. Oulu: Oulun yliopisto, 1997. 67 p.
14. Kusnetsov J: Isolation, occurrence and prevention of legionella in Finnish cooling water system. [Dissertation]. Kuopio: Kuopio University Printing Office, 1997. 61 p. (Publications of the National Public Health Institute A 5/1997).
15. Lehtonen A: Interferonispesifisten transkriptiotekijöiden ekspresio ihmisen veren mononuklearisoluissa [pro gradu]. Helsinki: Helsingin yliopisto, 1997. 44+7 p. (Helsingin yliopisto, Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta).
16. Lindeman S: Suicide among physicians [dissertation]. Oulu: Oulun yliopisto, 1997. (Acta Universitatis Ouluensis D 412/1997).
17. Lyytikäinen O: Studies on hospital epidemiology of *Staphylococcus epidermidis* [Dissertation]. Helsinki: Yliopistopaino, 1997. 52 p.
18. Mulders MN: Molecular tools in support of the global polio eradication campaign [Dissertation]. Amsterdam: University of Amsterdam. 1997.
19. Naarala J: Studies on the mechanisms of lead neurotoxicity and oxidative stress in human neuroblastoma cells [Dissertation]. Jyväskylä: University, 1997. 68 p. (Biological research reports from the University of Jyväskylä 57/1997).
20. Nyberg NE: Depression in middle-aged women is more strongly associated with physical health and social support than with socioeconomic factors.[pro gradu]. Åbo: Åbo Akademi. Humanistiska fakulteten. Psykologiska institutionen, 1997. 17 p. (Pro gradu avhandling i psykologi).
21. Pelkonen M: Adolescent psychiatric patients: characteristics, suicidal tendencies and outcome [dissertation]. Tampere: University of Tampere, 1997. 321 p. (Acta Universitatis Tamperensis 568/1997).
22. Randell JT: Experiments on climatic factors and low level NO₂ or SO₂ exposure on respiratory health in mild asthma and allergic rhinitis [Dissertation]. Kuopio University Printing Office, 1997. 103 p. (Publications of the National Public Health Institute A 10/1997).
23. Rantakokko P: Kapillaarielektroforeesi juomaveden epäorgaanisten anionien analytiikassa [Pro gradu]. 1997. (Opinnäytetutkielma. Ympäristöhygienian koulutusohjelma. Kuopion yliopisto. pp. 80).
24. Rasanen ML: Itsemurhaa yrittäneen tulkinnot tapahtuneesta: diskurssianalyttinen tarkastelu [pro gradu]. Helsinki: Helsingin yliopisto, sosiaalipsykologian laitos, 1997. 114 p.
25. Ronni T: Regulation of interferon-inducible antiviral gene expression in human cells [Dissertation]. Helsinki: University of Helsinki. 1997. (Publications of the National Public Health Institute A3/1997).

26. Saalasti-Koskinen U: 50-vuotiaiden mammografiaseulonta [pro gradu]. Helsinki: Helsingin yliopisto, 1997. 79 p. (Pro gradu tutkielmat / Helsingin yliopisto, yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon laitos 13/1997).
27. Sankilampi U: *Streptococcus pneumoniae* and the Elderly: an Epidemiological and Serological Study Focusing on the Potential of the Polysaccharide Vaccine. Oulu: University of Oulu, 1997. 77 p. (Acta Universitatis Ouluensis D 419/1997).
28. Timonen KL: Air pollution and respiratory health among children [Dissertation]. Kuopio: 1997. 83 p. (Publications of the National Public Health Institute A4/1997).
29. Tuomainen P: High performance liquid chromatography in bioanalysis: assay of dopamine and its metabolites after COMT inhibition [dissertation]. Helsinki: Helsingin yliopisto, 1997. 67 p.
30. Tuominen J: Health behavior journalism tupakoinnin lopettamiskampanjassa [tutkielma]. Helsinki: Markkinointi-instituutti, 1997. 43 p.
31. Yan Z: Treatment of contaminated soil with surfactant washing [Pro gradu]. Kuopio: University, 1997. 72 p.